

MATKALLA MIEHEYTEEN JA NAISEUTEEN

Nuorten sukupuoli-identiteettiä tukeva materiaalipaketti seurakuntaan

Mikko Aho ja Maija Sarvela
Opinnäytetyö, syksy 2014
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillinen lapsi- ja
nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) +kirkon
nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Aho, Mikko & Sarvela, Maija. Matkalla mieheyteen ja naiseuteen. Diak, Kauniainen, syksy 2014, 105 s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillinen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli luoda materiaalipaketti, jonka avulla seurakunnan nuorisotyötä tekevät voivat järjestää rippikoulun käyneille nuorille toimintaa, joka tukee nuorten sukupuoli-identiteettiä ja auttaa heitä löytämään Raamatun sukupuoli-identiteettiä tukevan sanoman. Materiaalipaketti toteutettiin yhteistyössä Roihuvuoren seurakunnan kanssa.

Tämä opinnäytetyö on produktio, joka koostuu raportista ja liitteenä olevasta materiaalipaketista. Raporttiosa käsittelee työmme teoreettisia lähtökohtia, kuten sukupuolisuuden ilmenemistä yhteiskunnassa ja kirkossa, nuoren kehitystä ja rippikoulun jälkeistä toimintaa seurakunnassa. Raportissa kerrotaan myös opinnäyteprosessin kulku. Materiaalipaketti sisältää kuusi oppituntia aiheista ihmisen arvo, miehen ja naisen erilaisuus ja samanarvoisuus, sukupuolten stereotypit, sekä mieheyteen ja naiseuteen liittyvät unelmat ja haasteet.

Opinnäyteprosessimme lähti ideatasolla liikkeelle syksyllä 2012. Ajatus Raamatun sanomaan pohjautuvan materiaalipaketin tekemisestä nuorten sukupuoli-identiteetin tukemiseksi vahvistui syksyllä 2013, jolloin teimme ensimmäisen kirjallisen suunnitelman työstämme. Sisällön suunnittelu alkoi keväällä 2014 ja jatkui saman vuoden syksyyn. Osaa materiaalin sisällöstä toteutettiin vuoden 2014 keväällä ja kesällä. Saadun palautteen perusteella muokkasimme materiaalia osittain uudelleen. Materiaalipaketti sai lopullisen muotonsa syksyllä 2014.

Produktion tavoitteen mukaisesti materiaalipaketin aiheet liittyvät vahvasti sukupuoli-identiteettiin ja niiden käsittely pohjautuu selkeästi Raamattuun ja Raamatun sanomaan. Aiheet tuodaan esiin sensitiivisellä otteella, mikä on aiheen arkaluontoisuuden vuoksi tärkeää. Materiaalin käyttäjää kehoitetaan lisäksi sensitiivisyyteen. Materiaalipakettiamme käyttäen voi seurakunnassa nuorisotyötä tekevä vastuullinen aikuinen mahdollistaa nuorten sukupuoli-identiteetin vahvistumisen kristilliseltä pohjalta.

Asiasanat: kristillinen nuorisotyö, mieheys, naiseus, produktio, Raamattu, rippikoulun jälkeinen nuorisotyö, sukupuoli-identiteetti, sukupuoliroolit, sukupuolisuus

ABSTRACT

Aho, Mikko & Sarvela, Maija. Journey to Manhood and Womanhood. 105 p., 2 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2014.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

A Journey to Manhood and Womanhood is a material package intended for the Christian youth work. The material includes six different themes which are The Value of a Human, The Similarities and Differences Between a Man and a Woman, Gender Stereotypes and The Dreams and Challenges Men and Women have. The material package was done in co-operation with the Congregation of Roihuvuori.

The material package was done as part of the thesis and it is included as an appendix in this report. The aim of this thesis was to produce material that the Christian youth workers could use to support the gender identity of an adolescent. The material is also intended to help the adolescents find Bible as a tool to support their gender identity. This material is intended for the youth work after confirmation school. The thesis also includes theory which has supported in developing the material package. The theory part covers themes such as how the gender appears in the society and in the church, the development of an adolescent and Christian youth work after the confirmation school. The process of the thesis is described in the report.

The process of this thesis started in autumn 2012 and lasted until autumn 2014. Parts of the material were tested, first during 2014 and the second time in summer 2014. Based on the goals of the thesis, the themes of the material package are related to gender identity. The methods used to deal with the theme are clearly based on the Bible. The themes are introduced in a sensitive way which is important because the theme is very sensitive. A youth worker can use the material package based on Christian values to strengthen the gender identity of an adolescent.

Keywords: Bible, Christian youth work, gender, gender identity, gender role, man, production, woman, youth work after confirmation camp.

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	6
2 TYÖMME LÄHTÖKOHDAT	8
3 SUKUPUOLISUUS YHTEISKUNNASSA.....	10
3.1. Sukupuolisuuden historia.....	10
3.2. Sukupuolisuus nykypäivänä.....	13
4 SUKUPUOLISUUS KIRKOSSA.....	16
4.1 Raamattu ja sen tulkinta.....	16
4.2 Sukupuoliroolit Raamatussa.....	18
4.3 Sukupuolisuuden historiaa kirkossa.....	20
4.4 Ajankohtaiset kannanotot ja ristiriidat kirkon sisällä.....	23
4.5 Kirkko muuttuvassa yhteiskunnassa	25
5 NUOREN KEHITYS.....	27
5.1. Fyysinen ja seksuaalinen kehitys	27
5.2. Ajattelun kehitys	30
5.3 Sosiaalisten suhteiden merkitys	31
6 RIPPIKOULUN JÄLKEINEN NUORISOTYÖ	34
6.1 Sukupuolikasvatuksen etiikka.....	35
6.2 Sukupuolikasvatus nuorisotyössä	36
6.3 Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyö.....	38
7 OPINNÄYTEYTÖN VAIHEET	40
8 MATERIAALIPAKETIN TOTEUTTAMISPROSESSI.....	44
9 MATERIAALIPAKETIN TESTAUS	46
9.1 Roihuvuoren seurakunnan K-17-ilta.....	47
9.2 Kansanlähetyksen Nuorten Kesä -tapahtuma.....	50

10 MATKALLA MIEHEYTEEN JA NAISEUTEEN -MATERIAALIPAKETTI	54
10.1 Materiaalipaketin sisältö	54
10.2 Ohjeita materiaalipakettia käyttävälle.....	57
11 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	59
LÄHTEET.....	63
LIITE 1: PALAUTELOMAKE	71
LIITE 2: MATERIAALIPAKETTI- MATKALLA MIEHEYTEEN JA NAISEUTEEN	72

1 JOHDANTO

Aikaamme leimaava aikuisuuden ja lapsuuden, julkisen ja intiimin rajojen hämärtyminen aiheuttaa tytöille ja pojille haasteita muodostaa tasapainoinen suhde omaan ja vastakkaiseen sukupuoleen. Nuoret kohtaavat median yliseksualisoituneen tarjonnan lähes kaikkialla ja aiempaa varhaisemmassa iässä. (Näre 2006, 40, 46.) Nuori joutuu ikäkautteen kuuluvan oman identiteetin ja sukupuolisuuden etsintänsä keskellä kohtaamaan yhteiskunnassamme esiin tulevat haasteet ja löytämään tavan suhtautua niihin.

Sukupuoli ja seksuaalisuus ovat viime vuosina puhuttaneet paljon myös kirkossa. Rippikoulussa saatava seksuaaliopetus vastaa osaltaan nuorten kysymyksiin, mutta sen lisäksi aihetta on mielestämme tarpeen käsitellä myös rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä. Kirkon kasvatustyöhön kuuluu toiminnan järjestäminen nuorten kehitysvaiheen mukaisesti löytäen kosketuspinta nuorten elämään (Kirkkohallitus 2004, 19). Rippikoulun jälkeen nuoren identiteetin etsintä on vielä vahvasti käynnissä, joten kirkon tehtävänä on jatkaa tuen tarjoamista oman ainutlaatuisen lähtökohtansa kautta.

Opinnäytetyömme sai alkunsa, kun havaitsimme yhteisen kiinnostuksen nuorten sukupuoli-identiteetin, mieheyden ja naiseuden, vahvistamiseen Raamatun ja kristinuskon sanoman pohjalta. Mielenkiintoamme pohjusti yhteinen huoli nuorten seksuaalietiikan ja sukupuolimoraalin löystymisestä. Lisäksi kysymys siitä, käsitelläänkö aihetta seurakunnan nuorisotyössä riittävästi ja millä tavalla, ajoi meitä aiheen pariin.

Opinnäytetyömme tarkoituksena on luoda materiaalipaketti, jonka avulla nuorisotyönohjaajat ja muut nuorisotyötä seurakunnassa tekevät voivat järjestää rippikoulun käyneille nuorille sukupuoli-identiteettiä tukevaa toimintaa Raamatun opetusten pohjalta. Opinnäytetyömme tavoitteena on tukea kirkon nuorisotyötä tekeviä tarjoamalla heille valmis materiaalipaketti haastavan, mutta tärkeän aiheen käsittelyssä. Tavoitteenamme on myös, että nuoret saisivat materiaalimme kautta vahvistusta sukupuoli-identiteetilleen ja oppisivat näkemään Raamatun sukupuoli-identiteettiä tukevana.

Opinnäytetyömme liitteenä oleva Matkalla mieheyteen ja naiseuteen -materiaalipaketti sisältää kuusi oppituntia sukupuolisuuteen ja sukupuoli-identiteettiin liittyvistä teemoista. Oppitunnit on suunniteltu toteutettavaksi 6–15 hengen ryhmissä, joihin kuuluu molempien sukupuolien edustajia mieluiten enemmän kuin yksi. Oppitunnit käsittelevät ihmisen arvoa, miehen ja naisen erilaisuutta ja samanarvoisuutta, sekä sukupuolten stereotyyppioita. Materiaalipaketissa on myös yksi oppitunti vain tytöille ja yksi pojille. Niissä käsitellään tarkemmin mieheyteen ja naiseuteen liittyviä haaveita ja haasteita. Aiheita käsitellään raamattuopetuksen, vuorovaikutteisten raamattuhetkien, keskustelun ja erilaisten harjoitusten kautta. Materiaalipakettimme sisältää myös lyhyen katsauksen erilaisiin maailmalla ja Suomessa esiintyviin käsityksiin sukupuolesta, sekä johdannon siihen, miksi materiaalipaketin aihe on nuorten kannalta merkittävä.

Testasimme materiaalissa käyttämiämme opetuksia ja menetelmiä yhteistyökumppanimme Roihuvuoren seurakunnan K-17-illassa, sekä Suomen evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen Nuorten Kesä -tapahtumassa. Näistä tilaisuuksista saamamme palautteen perusteella muotoilimme materiaalipakettiamme paremmin hyödynnettäväksi. Materiaalimme on tähän mennessä ollut K-17-illan ja Nuorten Kesän lisäksi hyödyksi opiskelutoverillemme hänen valmistautuessaan pitämään omassa seurakunnassaan opetusta naiseudesta. Oma matkamme perehtyessämme Raamatun opetukseen mieheydestä ja naiseudesta on ollut korvaamaton.

Opinnäytetyömme raportti alkaa katsauksella sukupuoli-identiteetin tukemiseksi tehdystä materiaaleista kirkossa sekä työmme kannalta olennaisten käsitteiden määrittelyllä. Sen jälkeen tarkastelemme yhteiskunnassa ja kirkossa esiintyviä käsityksiä sukupuolisuudesta sekä siitä käytyä keskustelua. Tämän jälkeen kuvaamme nuoren kehitystä ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä rippikoulun jälkeistä nuorisotyötä ja kirkossa toteutettavaa sukupuolikasvatusta. Raportin loppuosassa kuvailemme opinnäytetyöprosessiamme. Se sisältää muun muassa materiaalipakettimme suunnittelun ja testauksen sekä kehittämisen palautteiden pohjalta. Raporttia ja materiaalipakettia on hyvä lukea rinnakkain, sillä se tukee prosessin ymmärtämistä ja hahmottamista. Se auttaa myös ymmärtämään sitä, miksi tietyt aiheet ja menetelmät valikoituivat materiaaliin mukaan ja miksi toiset jäivät siitä pois.

2 TYÖMME LÄHTÖKOHDAT

Aikaisempaa materiaalia nuorten sukupuoli-identiteetin tukemiseksi on kirkossa melko vähän. Maria Sundblomin Helmijuttu -tyttökirja on apuväline seurakunnan tyttötyöhön. Se kannustaa tyttöjä muodostamaan aikuisjohtoisia pienryhmiä, joissa käsitellään kristittyinä naisena elämistä erilaisten harjoitteiden avulla. Tällä tavoin pyritään nuorten identiteetin vahvistamiseen vertaistuen pohjalta. (Nuorten keskus i.a.a.)

Arto Köykkä on tehnyt poika- ja miestyöhön soveltuvan Körmykirjan. Se on poika- ja miestyöhön inspiroiva kirja, joka sisältää 32 mahdollisuutta kokeilla ja rikkoa rajojaan. Lisäksi kirja on kannanotto sellaisen kirkon puolesta, jossa mieskin voi olla kristitty ilman, että täytyy puhua kuin nainen. (Nuorten keskus i.a.b.)

Tyttöjen sukupuoli-identiteetin vahvistamiseen tarkoitettuja materiaaleja ovat tehneet opinnäytetyönä Reetta Mäkelä, sekä Tuulia Konttinen ja Anu Melkkala. Mäkelän työ on tehty vuonna 2007 ja se on sisällöltään raamattu- ja keskustelupiirimateriaali. Konttisen ja Melkkalan opinnäytetyö on julkaistu vuonna 2009. He toteuttivat leirin tytöille ja kokosivat leiristä materiaalipaketin, jonka avulla leiri voidaan toteuttaa uudestaan. Vuonna 2013 valmistunut Mikael Jutila järjesti opinnäytetyönään sukupuoli-identiteettiä tukevaa pienryhmätoimintaa nuorille aikuisille miehille helluntaiseurakunnassa. Jutilan lisäksi Mika Falk ja Heikki Salo suunnittelivat, kehittivät ja tutkivat opinnäytetyönään vuonna 2002 yli 15-vuotiaita poikia ja miehiä tavoittavaa Jätkis-leiriä.

Työssä käyttämällämme sukupuolisuus -termillä tarkoitamme kokonaisuutta, joka muodostuu sukupuolen ominaisuuksista, niille annetuista merkityksistä ja niiden kokemisesta. Sukupuolisuuteen liittyy myös sukupuolen ilmentäminen ja kokemukset sukupuolesta, eli sukupuoli-identiteetti. Työmme kannalta oleellinen termi on sukupuoli-identiteetti. Identiteetillä tarkoitamme jokaisessa ihmisessä eri tavoin ilmenevää yksilöllisyyttä, joka koostuu monista piirteistä ja ominaisuuksista. Esimerkiksi sukupuoli-identiteetti on osa identiteettiä. Sukupuoli-identiteetti tarkoittaa Yleisen suomalaisen asiansaston mukaan ja myös työssämme tunnetta jompaankumpaan sukupuoleen kuulumisesta. (Dunderfelt 2011, 19; Yleinen suomalainen asiansasto i.a.) Tällöin sukupuoli-

li-identiteetin vahvistamisen ja tukemisen tarkoituksena on vahvistaa ihmisen tunnetta yhteisen sukupuoleen kuulumisesta.

Ajoittain käytämme työssämme myös termiä seksuaalisuus. Seksuaalisuus koostuu persoonallisuudesta, sukupuolesta ja sen kokemisesta, elämisestä, vuorovaikutuksesta ja mielihyvää aikaansaavista toiminnoista. Se on siis käsitteenä hyvin laaja ja läheisessä suhteessa termiin sukupuoli. (Tohtori 2006; Yleinen suomalainen asiasanasto i.a.) Esimerkiksi seurakunnan nuorisotyön sukupuolikasvatuksesta puhuttaessa käytämme pääasiassa termiä “seksuaalikasvatus”, koska Suomen evankelis-luterilaisen kirkon dokumenteissa ei juuri puhuta sukupuolikasvatuksesta.

3 SUKUPUOLISUUS YHTEISKUNNASSA

Sukupuoli on yhteiskunnassamme perinteisesti nähty kahtiajakoisena. Määritelmä on tullut miehen ja naisen biologisten ominaisuuksien perusteella. Saarinen, Ruoppila ja Korhokangas (1991, 146) teoksessaan Kehityspsykologian kysymyksiä määrittelevät perinteisen sukupuoli-identiteetin seuraavasti:

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan ihmisen käsitystä itsestään sukupuolen edustajana, miehenä tai naisena, poikana tai tyttönä. Se on samaistumista nais- tai miessukupuoleen ja sen käyttäytymisen ja ominaisuuksien sisäistämistä.

3.1. Sukupuolisuuden historia

1800-luvun aikana sadassa vuodessa suomalaisen miehen ja naisen arki siirtyi maaseudulta kaupunkiin, tuvasta kerrostaloon. Perheitä luonnehti tuohon aikaan vahvasti tarkka ja hyvin jyrkkä työnjako naisten ja miesten välillä. (Utrio 2005, 13; Karisto ym. 2009.) Perinteinen naisen rooli oli olla äiti ja vaimo sekä tehdä töitä näkymättömissä esimerkiksi tuvissa ja navetoissa, pappiloissa ja kartanoissa. Nainen vaikutti enimmäkseen lähipiirissään perheen ja suvun parissa. Naisen arvo määriteltiin usein miehen mukaan ja naiset olivat taloudellisesti ja asemansa puolesta riippuvaisia miehestään. Vastavuo- roisesti nainen oli kuitenkin vastuussa kodin ja perheen asioista sekä lasten kasvatuksesta. (Alajoki 2005, 13.)

Utrion (2006, 8) mukaan sanomalehdet ennen 1800-luvun loppua kuvasivat naisen asemaa haasteellisena. Ne viestittivät usein naisen kelvottomuudesta ja siitä, että naisilla on taipumusta lörpöttelyyn, juoruamiseen sekä valheellisuuteen. Kirkossakin tällaista käsitystä naisesta pidettiin yllä, sillä osa papeista syytti naisia esimerkiksi siveettömiksi. Naiset omaksuivat tämän käsityksen naisen roolista olla heikko, ailahtelevainen ja tyh- mä. (Utrio 2006, 8.) Alajoen (2005, 13) mukaan kuitenkin naisia arvostettiin yhteiskun- nassa erityisesti äitinä ja siinä, että he uhrautuivat perheensä vuoksi.

Miehen rooliin kuului päävastuun kantaminen toimeentulosta, ravinnon riittämisestä ja turvallisuudesta. Mies oli myös perheen henkinen ja hengellinen johtaja. Miehet toimivat julkisella puolella ja heillä oli enemmän vaikutusvaltaa yhteiskunnassa kuin naisilla. Erilaiset velvollisuudet veivät miehiltä kuitenkin usein aikaa lasten kanssa olemiselta. Lapset jäivät isälle usein äitiä etäisemmäksi. Perinteisesti miehen elämään katsottiin kuuluvan koulu, rippikoulu, työ, avioliitto ja lapset. Monen lapsen hankkiminen oli perheelle tärkeää, sillä lapsilla oli tärkeä rooli tulevaisuudessa jatkaa vanhempiensa ruumiillista työtä, kuten suvun maatilan ylläpitämistä. (Virtainen 2004, 93; Alajoki 2005, 15.)

Avioliittoa pidettiin pyhänä ja sen takia avioeroa ei pidetty hyväksyttävänä asiana. Avioero nähtiin yhteiskunnassa häpeällisenä asiana, sitä oli vaikea saada ja sen takia monet aviopuolisot pysyivät yhdessä. Tuon ajan sukupuolimoraali sai vaikutteensa kristillisyydestä, jonka mukaan seksuaalisuuden toteuttaminen kuuluu avioliittoon ja sen takia avioliiton ulkopuoliset suhteet eivät olleet hyväksyttäviä. Avioliiton ulkopuolella syntyneet lapset olivat yhteiskunnan silmissä häpeällisiä, erityisesti naiselle. (Alajoki 2005, 14.)

Naisten asema alkoi Suomessa muuttua 1800-luvun loppupuolella. Teollistumisen ja kaupungistumisen myötä naisten ruumiilliset ja fyysisesti raskaat työt alkoivat vähentyä ja naiset työllistyivät enemmän henkisesti rasittavaan työhön hoito-, sosiaali- sekä virastoalalle. 1800-luvun loppupuolella alkoi myös taistelu naisten tasa-arvoisen aseman puolesta. Tasa-arvoon pyrittiin äitiyden ja tyttöjen kouluttamisen kautta. Tasa-arvon puolesta taistelemisen seurauksena naiset saivat ensimmäisen kerran historiassa äänioikeuden ja pystyivät päättämään, kuinka monta lasta he haluavat synnyttää ja milloin. Muutosten myötä naimisissa ollessaankin nainen hallitsi omaa omaisuuttaan. Osa yhteiskunnasta oli muutosten puolella, mutta pyrkimykset kohtasivat myös vastustusta. (Utrio 2005, 11–13; Utrio 2006, 10.)

1900-luvun alkupuolella miesten ja naisten roolit kokivat muutoksen, kun Suomen miehet joutuivat taistelurintamalle, ensin Ensimmäisessä maailmansodassa ja myöhemmin Talvisodassa ja Jatkosodassa. Miesten tehtävänä oli sitoutua sotien aikana heille annettuihin sotilastehtäviin ja sen takia he eivät pystyneet enää sitoutumaan aiemmin heillä olleisiin vastuisiin. Tämä aiheutti muutoksia myös naisten roolissa, sillä heidän vastuul-

leen jäi täysin lasten ja kodin sekä työn ylläpitäminen. Naisten täytyi omaksua uudenlaisia rooleja sekä vastuita, jotka aikaisemmin kuuluivat miehille. Kodin, lasten ja työn ylläpitämisen lisäksi naisilla oli myös vastuita sotatoimialueella. Sodan jälkeen muutokset naisten ja miesten rooleissa aiheuttivat sen, että monenlaiset koulutukset sekä virat ja ammatit aukenivat uudella tavalla naisille. (Utrio 2005, 13; Veteraanien perintö i.a.)

1960-luvulla alkaneen seksuaalivallankumouksen myötä avioliiton ja parisuhteen asemassa alkoi tapahtua muutoksia. Seksuaalivallankumous sai aikaan isoja muutoksia ihmisten asenteissa, sekä ajattelu- ja elämäntavoissa. Sen myötä murrettiin aikaisempia tabuja varsinkin liittyen seksuaalisuuteen. Perinteiseen ajatukseen avioliitosta kaivattiin muutosta ja sen takia esimerkiksi avioliiton ulkopuolisia suhteita ei nähty enää yhtä negatiivisesti kuin aikaisemmin. Sukupuolimoraalissa tapahtui muutoksia ja sen myötä ihmisen omaa seksuaalista itsemääräämisoikeutta alettiin korostaa. Avioliitto sekä parisuhde alkoivat saada uudenlaista roolia ihmisten elämässä, mikä tarkoitti sitä, että avioliitto ei enää ollut pelkästään perheen perustamista tai tietynlaisen yhteiskunnallisen statuksen ylläpitämistä varten. (Karisto ym. 2009, 214; Alajoki 2005, 14.)

Isän ja äidin roolit alkoivat muuttua yhteiskunnassamme 1970-luvulla. Esimerkiksi asiantuntijoiden kirjoituksissa isyyden merkitystä alettiin korostaa. Miestä ei enää nähty vain siittäjänä tai elatusvelvollisena vaan aktiivisena vanhempana. Mies alkoi enemmän osallistua perheensä arkielämään ja sen myötä perheessä poissaolevat isät alkoivat käydä aikaisempaa harvinaisemmaksi. (Karisto ym. 2009, 219.) 1980-luvulla alkoi kehittyä uudenlainen perhemalli, joka erosi selkeästi perinteisestä 1800-luvun perhemallista. Aiemmin isä oli perheen pääasiallinen elättäjä ja äiti työskenteli ansaitakseen perheelle lisätuloja. Uudenlaisen perhemallin myötä molemmat vanhemmat alkoivat suhtautumaan työhönsä enemmän urana, jota suunnitellaan. Elämää alettiin enemmän suunnitella sen mukaan, milloin haetaan koulutukseen, valitaan työtehtävät tai hankitaan lapsia. (Karisto ym. 2009, 209; Hautamäki 2008, 117.)

Parin sadan vuoden aikana miehen ja naisen rooli yhteiskunnassamme on muuttunut paljon. Mahdollisuus erilaisiin ammatteihin, työllistymiseen, sekä muutokset perhemalleissa ovat vaikuttaneet niin, että miehen ja naisen selkeästi erilaiset roolit ovat muuttuneet aiempaa samansisältöisemmiksi. Aikaisemmin ei olisi voitu kuvitella, että esimerkiksi 2000-luvulla naisella olisi oikeus käydä armeija tai toimia pappina tai presidentti-

nä. Miehenkään ei olisi voitu kuvitella työskentelevän kokopäiväisenä isänä sillä aikaa, kun nainen panostaa uraansa.

3.2. Sukupuolisuus nykypäivänä

Nykypäivänä miehen ja naisen perinteiset sukupuoliroolit ovat kehittyneet, muuttuneet tai hävinneet kokonaan. Miehen rooli isänä on parantunut ja sen myötä lasten kasvatusta on voitu jakaa enemmän miehen ja naisen välille. Isä on enemmän mukana lastenhoidossa ja kodin ylläpitämisessä. Äiti on kuitenkin perheessä edelleen useimmiten se, jolle jää päävastuu lasten- sekä kodinhoidosta. (Dunderfelt 2011, 121; Hautamäki 2008, 117; Karisto ym. 2009, 219; Virtainen 2004, 89–90.)

Yhteiskunnassamme on tapahtunut paljon muutoksia myös miehen ja naisen tasa-arvossa. Nykyään naisen on mahdollista kouluttautua, tehdä töitä ja ansaita oma elantonsa niin kuin miehenkin. Naisen ensisijainen tehtävä ei ole enää pelkästään perheen ja kodin ylläpitäminen vaan nainen voi myös keskittyä luomaan työuraa. (Alajoki 2005, 14.) YK:n ihmisoikeuskomitea on kuitenkin moittinut Suomea tasa-arvoon liittyvistä asioista, erityisesti epätasa-arvosta työelämässä. Kritiikillä painotettiin erityisesti sukupuolten välistä palkkaeroa sekä raskauden perusteella tehtyjä irtisanomisia. (Nyström 2013.)

1960-luvun seksuaalivallankumous sai aikaan muutoksia ihmisten asenteissa ja ajattelu- ja elämäntavoissa, jotka ovat vaikuttaneet tähän päivään saakka. Vallankumouksen kautta murrettiin erilaisia tabuja ja sen myötä ihmisille tuli enemmän itsemääräämisoikeutta. Esimerkiksi naisille mahdollistui laillinen ehkäisyn käyttö. Avoliitto on myös saanut paikkansa yleisesti hyväksyttynä parisuhdemuotona avioliiton rinnalla, eikä avioliiton ulkopuolella syntyneitä lapsia nähdä enää yhteiskunnassamme negatiivisena asiana. Ylipäätänsä seksuaaliset suhteet eivät edellytä parisuhdetta, vaan irtosuhteet ovat saaneet paikkansa yhteiskunnassamme. (Karisto ym. 2009, 214, 219; Alajoki 2005, 154.)

Seksuaalivallankumouksen myötä syntyi myös pakkomielleistä asennetta seksuaalisuutta kohtaan. Se näkyy vahvasti yhteiskunnassamme esimerkiksi katumainoksissa, televi-

siossa, elokuvissa, musiikissa ja ylipäättänsä kaikkialla missä ihmiset toimivat. Seksuaalisuus on saanut ison vallan yhteiskunnassamme, sillä sen kautta pystyy myymään lähes mitä tahansa. (Alajoki 2005, 154.) Yhteiskuntamme yliseksualisoituminen laittaa ihmisten itsetunnon koetteelle ja luo tyytymättömyyttä itseän. Se vaikuttaa hämmennystä ja paineita olla haluttava, seksuaalisesti tarpeeksi kypsä ja kokenut. Varsinkin nuori, jonka identiteetti on vasta rakentumisvaiheessa, tulee erityisesti vaikutetuksi mediasta, joka sisältää erilaisia viestejä esimerkiksi siitä, miltä pitäisi näyttää ulkoisesti. Nuoren epävarmuus itsestään saattaa johtaa esimerkiksi siihen, että nuori voi sosiaalisessa mediassa lisätä itsestään yliseksuaalisia kuvia. (Mannerheimin lastensuojeluliitto i.a.h.)

Avioliitto ja parisuhde on Suomessa ymmärretty perinteisesti pelkästään miehen ja naisen väliseksi. Suomessa avioliittolain (233/1929) mukaan avioliitto on yhä miehen ja naisen välinen. Vuosien varrella homoksi tai lesboksi tunnustautuminen on kuitenkin tullut yhteiskunnassamme yhä enemmän hyväksytyksi. Nykyisessä laissa saman sukupuolisten pariskuntien on mahdollista rekisteröidä parisuhteensa, mikä tarkoittaa, että heillä on samanlaiset taloudelliset oikeudet ja velvoitteet kuin aviopareilla. Vuonna 2014 eduskunnan lakivaliokunnassa myös pidettiin äänestys koskien sukupuolineutraalia avioliittolakia, joka asettaisi kaikki pariskunnat sukupuolesta riippumatta samalle viivalle. Lakialoite ei kuitenkaan mennyt läpi. (Salonen 2008, 272–273.; YLE uutiset 2014.)

Sukupuolisuus on yhteiskunnassamme perinteisesti määritelty mieheyden ja naiseuden kautta. Perinteisen sukupuolikäsityksen rinnalle on noussut seuraavanlainen SETA:lta (i.a.):

Sukupuoli on ominaisuus ihmisissä, joka on kovin moninainen. Jokainen meistä kokee sukupuolensa eri tavalla, oli kokemuksessa sitten kyse naiseudesta, mieheydestä tai jostain muusta. Sukupuolen moninaisuus ei siis ole pelkästään sukupuolivähemmistöjä kuvaava termi. Suuri osa ihmisistä kokee olevansa naisia tai miehiä. Osa kokee olevansa molempia, osa kenties hiukan molempia ja osan kokemus ei mahdu näihin kahteen ahtaaseen kategoriaan lainkaan. Voi myös olla, että ihmisellä ei ole kokemusta sukupuolesta lainkaan vaan hän on sukupuoleton.

Perinteisiä sukupuolirooleja painottava kasvatusta, jossa esimerkiksi puetaan lapsi sukupuolen mukaan erivärisiin vaatteisiin, minkä kautta lapsi voi havaita oman ja toisen su-

kupuolen eron, on myös saanut rinnalleen erilaisia kasvatusmalleja. Sukupuolisensitiivisessä työotteessa huomioidaan ja tunnistetaan erilaisia tapoja olla tyttö ja poika sekä pyritään laajentamaan, karsimaan ja avaamaan sukupuolirooleja sekä käyttäytymismalleja, jotka ovat sukupuolittuneita. Sukupuolineutraalissa kasvatuksessa taas pyritään kasvattamaan pojista ja tytöistä tasa-arvoisia ilman ennalta määrättyjä sukupuolirooleja. Esimerkiksi Ruotsissa on vuonna 2011 perustettu ensimmäinen sukupuolineutraali koulu. Siellä kaikki koulussa käytettävä materiaali on suunniteltu sukupuoli- ja tasa-arvonäkökulman pohjalta. (Saarinen yms. 1991, 146; Bandura 2002, 39; Setlementti i.a.; YLE uutiset 2011.)

Sukupuoliroolit ja käsitykset sukupuolisuudesta ovat siis muuttuneet vuosien varrella. Dunderfeltin (2011, 121) mukaan kuitenkin edelleen tehdään yleistyksiä siitä mitkä asiat kuuluvat tietylle sukupuolelle. Suurin osa yhteiskunnastamme edelleen kannattaa perinteistä käsitystä sukupuolisuudesta, mutta yhä enemmän osoitetaan suvaitsevuuutta erilaisuudelle. Suomessa käsitys sukupuolesta kahtiajakoisena vaikuttaa edelleen vahvasti, mutta Australiassa, Nepalissa ja Saksassa passiin on esimerkiksi mahdollista kirjata kolmas sukupuoli X niille, jotka eivät koe olevansa miehiä tai naisia. (SETA i.a.) On siis mahdollista, että tulevaisuudessa virallisia sukupuolia on Suomessakin enemmän kuin kaksi.

4 SUKUPUOLISUUS KIRKOSSA

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon (i.a.h) mukaan ihmisen hengellisyys on kietoutunut erottamattomasti ihmisen ruumiilliseen olemukseen ja sukupuolisuuteen. Usko ei ole sukupuoleen sidottua, mutta se elää tyttöjen ja poikien, miesten ja naisten ruumiillisuudessa ja suhteessa omaan kehoon. Raamatun mukaan ihminen on kokonaisuus, jossa ruumis ja sielu kuuluvat yhteen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.h.)

Ajoittain kristinuskon historiassa ruumiillisuus ja seksuaalisuus on nähty pahana. Kristinuskon ytimessä oleva ajatus inkarnaatiosta, eli siitä, että Jumala syntyi itse ihmisruumiiseen, luo kuitenkin vankan pohjan ruumiillisuuden näkemiseen positiivisena asiana. Kristinuskon ruumismyönteisyyttä kuvaa myös se, että ihmisruumista kutsutaan Raamatussa Pyhän Hengen temppeleksi, seurakuntaa kuvataan Kristuksen ruumiiksi ja uskontunnustuksessa tunnustetaan usko ruumiin ylösnousemukseen. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.h.; Kainulainen 2006, 7, 9, 11.)

4.1 Raamattu ja sen tulkinta

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon mukaan Raamattu on kirkon opin ylin auktoriteetti. Kaikkea oppia on siis arvioitava Jumalan Sanalla. Raamattu on myös kristillisen elämän ja kirkon uskon ylin ohje. Siitä huolimatta kirkossa on erilaisia näkemyksiä Raamatussa esitetyistä asioista, kuten ihmiskuvasta ja seksuaalisuudesta. Tämä johtuu erilaisista raamatuntulkintatavoista, sekä erilaisista käsityksistä kristillisestä etiikasta. (Saarelma 2007, 5; Talonen 2004, 117; Kirkkojärjestys 1993; Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.a.)

Kristillistä kirkkoa jakaa myös raamattukäsitys. Suomessa raamattukäsitykseen liittyy usein suhtautuminen akateemiseen historiallis-kriittiseen raamatuntutkimukseen. Talosen mukaan (2004, 115–116) erityisesti herätysliikeväen keskuudessa nähdään ongelmallisena akateemisen tutkimuksen lähestymistapa Raamattuun: Raamattua tutkitaan kuin mitä tahansa antiikin tekstiä. Herätysliikkeissä ajatellaan, ettei Raamattua voida

ymmärtää oikein ilman Pyhän Hengen synnyttämää uskoa. Tähän on syynä Raamatun ylikuonnollinen alkuperä. (Talonen 2004, 108, 112–116; Erikson 2013.)

Herätysliikkeiden raamattukäsityksen mukaan Raamattu on Pyhän Hengen innoittama ja peräisin Kristukselta, vaikka se onkin ihmisten kirjoittama. Raamatun ylikuonnollista syntyä perustellaan erityisesti seuraavilla raamatunkohdilla: “Yksikään profeetallinen sana ei ole tullut julki ihmisten tahdosta, vaan ihmiset ovat puhuneet Pyhän Hengen johtamina sen, minkä ovat Jumalalta saaneet.” ja “Jokainen pyhä, Jumalan Hengestä syntynyt kirjoitus on hyödyllinen opetuksesi, nuhteeksi, ojennukseksi ja kasvatukseksi Jumalan tahdon mukaiseen elämään.” (2. Piet. 1: 21; 2. Tim. 3: 16.) Raamatun ylikuonnollisesta alkuperästä seuraa herätysliikkeiden raamattukäsityksen mukaan se, että Raamattu on täydellinen, erehtymätön ja selkeä. Lisäksi sillä on jumalallinen auktoriteetti ja voima. Samat periaatteet ja johtopäätökset löytyvät Eriksonin (2013) mukaan myös Lutherin raamattukäsityksestä. (Talonen 2004, 112–114; Erikson 2013.)

Herätysliikkeiden raamatuntulkinnassa Kristus on Raamatun punainen lanka ja avain sen ymmärtämiseen. Pelastushistoriallinen tulkinta, jonka mukaan Raamatun punaisena lankana on Jumalan koko pelastushistoria, luonnehtii myös hyvin herätysliikkeiden raamatuntulkintaa. Martti Luther antoi ohjeeksi raamatuntulkintaan Raamatun itsensä: tulkitse Raamattua niin kuin Raamattu tulkitsee itseään. Tällaisessa raamatuntulkintavassa korostuu Raamatun tunteminen ja toisaalta Raamatun tekstien syntytilanteiden ymmärtäminen (Talonen 2004, 116, 119; Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.b.; Rankinen i.a; Erikson 2013.).

Herätysliikkeisiin kuuluvien seitsemän kristillisen järjestön vuonna 1987 perustama Suomen Teologinen Instituutti harjoittaa teologista opetus- ja tutkimustyötä tunnustukselliselta pohjalta. Se tarkoittaa, että STI pitääytyy opetus- ja tutkimustyössä Raamattuun ja luterilaiseen tunnustukseen. Talosen mukaan pelastuksen yhteisönä kirkon tulisikin rakentaa sanomansa Raamatun ja tunnustuksen varaan. (Talonen 2004, 112–116; Suomen Teologinen Instituutti 2014.)

Suomen Teologisen Instituutin pääsihteeri Ville Auvinen on kommentoinut herätyskristillistä raamattukäsitystä haastavasta liberaaliteologiasta seuraavasti:

Liberaaliteologia on tuonut mukanaan uudenlaisen käsityksen Jumalan tahdosta. Sanotaan, että Raamattu antaa vain joitain Jumalan tahtoa koskevia periaatteita, mutta ei konkreettisia oikeaa elämää koskevia ohjeita. ”Raamattu ei ole lakikirja”, sanotaan. Ajatellaan esimerkiksi, että rakkauten käsky antaa selkeän periaatteen ja ilmaisee Jumalan muuttumatonta tahtoa, mutta miten rakkautta toteutetaan arkielämässä voi muuttua ajan ja paikan mukaan. Tällainen tulkinta on vaikuttanut voimakkaasti erityisesti viimeaikaiseen seksuaalieettiseen keskusteluun ja esimerkiksi homoseksuaalisia suhteita ja jopa sukupuolineutraalia avioliittoa on perusteltu sillä. Tällainen ajatus on kuitenkin aidolle luterilaisuudelle täysin vieras. Raamattu ei anna ainoastaan yleisiä periaatteita, vaan myös Jumalan käskyt ovat sellaisenaan muuttumatonta Jumalan sanaa. Raamattu ei kuitenkaan anna ohjeita kaikkiin elämäntilanteisiin, ja luterilaisessa etiikassa myös inhimillisellä arvostelukyvyllä ja arvioinnilla on merkityksensä ja arvonsa niissä tilanteissa, joissa Raamattu ei anna selvää neuvoa.

(Auvinen, 2013.)

Materiaalipaketissamme käyttämämme raamattukirjallisuus on suurelta osin herätyskristillisten kirjoittajien tekemää. Oman henkilöhistoriamme sijoittuessa osittain samaan kategoriaan, voidaan olettaa materiaalipaketin olevan sisällöllisesti herätyskristillistä. Talonen (2004, 119) näkee herätysliikkeiden teologian olevan erityisen käyttökelpoista kirkon elämässä sen edustaman raamatuntulkinnan tähden.

4.2 Sukupuoliroolit Raamatussa

Raamattu puhuu ihmisen sukupuolisuudesta ja miehen ja naisen sukupuolirooleista useissa kohdissa. Keskeisimmäksi kohdaksi voidaan nimetä ensimmäisen Mooseksen kirjan luomiskertomus. Kohdan keskeisyyttä perustelee se, että Jeesus ja Paavali pohjaavat omat Uuteen testamenttiin kirjatut seksuaali- ja avioliitto-opetuksensa siihen. (Piispainkokous 2010, 13.)

Luomiskertomuksen mukaan ”Jumala loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät.” (Piispainkokous 2010, 13; 1. Moos. 1: 27). Ensin Jumala loi miehen. Huomattuaan, ettei ihmisen ole hyvä olla yksin, Jumala muovasi miehen kylkiluusta tälle kumppanin, naisen. Nainen luotiin miehelle avuksi ja vastakappaleeksi, mikä piispainkokouksen mukaan viittaa siihen, että nainen ei ole miehen kanssa identtinen vaan sukupuolet ovat toisiaan täydentävät. Sukupuolet ovat siis riittä-

vän samanlaisia, jotta kumppanuus voisi toteutua, mutta myös riittävän erilaisia, jotta ne voivat tuoda toisilleen jotain lisää. Lisäksi piispainkokous sanoo kumppanina olemisen tarkoittavan sitä, että naista ei luotu ylempi- tai alempiarvoiseksi, vaan miehen kanssa tasaveroiseksi. (Piispainkokous 2010, 13–14; 1. Moos. 1: 27, 2: 18–22.)

Ensimmäinen Mooseksen kirja (1: 26, 28) kertoo, että Jumala antoi miehelle ja naiselle tehtäviä. Yhteiseksi tehtäväksi Jumala antoi lisääntymisen, sekä luomakunnan hallitsemisen ja maan viljelemisen ja varjelemisen. (Piispainkokous 2010, 13; 1. Moos. 2: 15) Suomen evankelisluterilaisen kirkon (1948) mukaan viljelemiseen voidaan katsoa kuuluvaksi kulttuurin harjoittaminen (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, 1948). Miehen ja naisen yhteiseksi tehtäväksi on annettu myös lähetyskäskyssä tehtävä tehdä kaikki kansat Jeesuksen opetuslapsiksi (Matt. 28: 19; Haverinen 2010, 2)

Raamatun opetusta sukupuolisuudesta on eri aikoina ja eri kulttuureissa ymmärretty eri tavoin ja sen pohjalta on muodostettu erilaisia sukupuolikäsityksiä. Komplementaristisen sukupuolikäsityksen mukaan sukupuoli on pysyvä ja Jumalan tarkoittama ominaisuus. Miehen ja naisen erilaisuus ei rajoitu vain ruumiin erilaisuuteen, vaan miehillä ja naisilla on keskenään erilaisia vahvuuksia ja heikkouksia. Esimerkiksi Paavi Johannes Paavali II:n mukaan naisilla on oma erinomaisuutensa, johon miehet eivät pysty. Se näkyy hänen mukaansa sekä fyysisenä, että hengellisenä äitiytenä. Siihen kuuluviksi asioiksi luetellaan empatiakyky, persoonien väliset suhteet, tunnekapasiteetti, subjektiivisuus ja kommunikaatio. (Haverinen 2010, 1–3; Haverinen 2014, 226.)

Komplementaristisessa käsityksessä sukupuolet ovat toisiaan täydentäviä. Sukupuoli voi myös vaikuttaa siihen, missä tehtävissä ihminen toimii. Esimerkiksi parisuhteessa naisen tehtävä on olla alamainen miehelle, jonka tehtävänä on olla rakastava johtaja Kristuksen esimerkin mukaan. Tätä asetelmaa perustellaan muun muassa kolmiyhteisen Jumalan persoonien välisellä suhteella, Poika on Isälle alamainen ja Henki on Pojalle alamainen. Komplementaristisen sukupuolikäsityksen mukaan ihmiset saavat suurimman vapauden toimiessaan Jumalan tarkoittamalla tavalla sukupuolten välisissä suhteissa. (Haverinen 2010, 1–3; Haverinen 2014, 226; The Council on Biblical Manhood and Womanhood i.a.)

Komplementaristisen sukupuolikäsityksen esittämiä ajatuksia on kritisoitu erityisesti feministisessä teologiassa. Feministinen teologia kritisoi kristillisen kirkon opissa ja perinteessä olevia aineksia, joiden se katsoo aiheuttavan naisten ja seksuaalivähemmistöjen alistettua asemaa sekä yhteiskunnassa että kirkossa. Feministisessä teologiassa Raamatun patriarkaalisilta vaikuttavat ja hierarkkiset elementit tulkitaan sen ajan miesten käsityksiksi, jotka eivät enää ole hengellinen auktoriteetti tämän päivän kristityille. Mattilan (2006, 82) mukaan feministisen raamatuntulkinnan päämääränä onkin kirkko, jossa ei ole hierarkiaa ollenkaan. Sen mukaisesti esimerkiksi miehen ja vaimon välinen auktoriteetti - alamainen -suhde on epäoikeudenmukainen ja alentaa naisen arvoa. Feministinen teologia on kritisoinut myös sitä, että kristinuskon Jumalaa kuvataan useimmiten maskuliinisilla nimillä kuten Isä ja Poika. (Haverinen 2014, 213, 217–218, 222; Mattila 2006, 82.) Feministisen teologian myötä kirkon perinteistä sukupuolikäsitystä haastamaan on noussut myös queer- teologia. Sen mukaan sukupuoli on ihmisessä oleva liukuva ja häilyvä ominaisuus. Queer-teologian tavoitteena on kristillisen perinteen uudelleen tulkittamisen kautta löytää perusteluja erilaisten ja kaikenlaisten seksuaali-identiteettien hyvyydelle. (Haverinen 2014, 220, 221.)

4.3 Sukupuolisuuden historiaa kirkossa

1960- luvun lopulla käynnistyi länsimaissa seksuaalinen vallankumous. Suomessa siihen liittyi muun muassa julkisesti käyty arvostelu pappien avioliitto- ja sukupuolivalituksesta. Lisäksi feministijärjestö Yhdistys 9 käynnisti keskustelun sukupuolirooleista ja tasa-arvosta. Voimistunut paine arvojen muutokseen pakotti Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispat reagoimaan. Vuonna 1966 julkaistiin Ajankohtainen asia, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispojen ensimmäinen yhteinen kannanotto seksuaalieettisiin kysymyksiin. (Ahola 2006, 254–255, 257; Jalovaara 2014, 26, 27; Vasemmistonuoret i.a.)

Julkaisussa piispat ilmaisivat seksuaalisuuden ja sukupuolisuuden olevan Raamatun mukaan myönteisiä asioita. Miehen ja naisen välinen avioliitto nähtiin ainoana oikeana parisuhdemuotona, homoseksuaalisuus tuomittiin syntinä ja ehkäisy avioliitossa nähtiin hyväksyttävänä. Julkaisua kritisoitiin siitä, ettei siinä esitettyjä kantoja perusteltu tutkimustiedon avulla eikä kaikkiin ajankohtaisiin asioihin, kuten naisten asemaan, puututtu.

Ongelmallisena nähtiin myös se, että julkaisu oli moralisoiva, jolloin se helposti koettiin tuomitsevana, eikä niinkään apua tarjoavana. Kirkon taholta keskustelempaa tyyliä edustivat vuosina 1965 ja 1968 julkaistut kirjat Tästä on kysymys ja Kristittyinä moniarvoisessa yhteiskunnassa. (Ahola 2006, 257–259; Hytönen 2003, 211–212.)

Seuraava kirkon johdon yhteinen seksuaalisuuteen liittyvä kannanotto julkaistiin vuonna 1984. Kasvamaan yhdessä -puheenvuoro korosti Raamatun myönteistä suhtautumista seksuaalisuuteen. Sukupuolielämän sanottiin toteutuvan parhaalla tavalla avioliitossa ja homoseksuaalisuuden olevan Jumalan tahdon vastaista. Puheenvuorossa korostettiin, ettei Raamatun näkemys homoseksuaalisuudesta anna kuitenkaan oikeutta ihmisarvon riistämiseen tai vapautteen lähimmäisen rakastamisesta, vaikka lähimmäinen olisikin homoseksuaali. (Jalovaara 2014, 38–39; Piispainkokous 2010, 5–6.)

Verrattuna piispojen aiempaan seksuaalieettiseen julkaisuun Kasvamaan yhdessä -puheenvuoro käsitteli seksuaalieettisiä kysymyksiä laajemmin ja perustelut esitettiin asioihin olivat kattavammat. Esimerkiksi homoseksuaalisuudesta puhuttaessa aihetta perusteltiin lääketieteen, psykologian ja teologian näkökulmista. Kaksi vuotta myöhemmin, vuonna 1986, sukupuolisuusteema oli jälleen esillä. Suomen evankelisluterilainen kirkko avasi pappisviran naisille. Vaikka päätös hyväksymisestä oli selvä, ovat erimielisyydet suhtautumisesta naispappeuteen jakaneet kirkkoa päätöksestä asti, aina tähän päivään saakka. (Jalovaara 2014, 38–39.)

Vuonna 1993 arkkipiispa Vikström puolusti tv-haastattelussa homoparien oikeutta elää yhdessä ilman, että heidän tarvitsisi kokea siitä huonoa omaatuntoa. Osa kirkon jäsenistä ja työntekijöistä, etenkin joissain herätysliikkeissä, näki kannanoton Raamatun vastaisena, ja arkkipiispasta tehtiin kantelu tuomiokapituliin. Tuomiokapituli antoi arkkipiispalle vapauttavan tuomion ja totesi, että kirkossa syntynyt hajaannus johtui varsinaisesti arkkipiispan epäselvästä ilmaisutavasta. (Jalovaara 2014, 41–42, 44–45.)

Vuonna 1993 piispainkokoukselle tehtiin myös aloite, jonka mukaan kirkon olisi ryhdyttävä uudistamaan sen seksuaalieettisiä kannanottoja (Jalovaara 2014, 43–44). Piispainkokous piti tärkeänä aiheeseen liittyvään keskusteluun osallistumista ja totesi piispojen huolehtivan mahdollisesta uudesta kannanotosta. Piispainkokous totesi myös, että Kasvamaan yhdessä -kirja on edelleen kirkon opetuksen mukainen. Piispa Jorma Laula-

jan luterilaisen etiikan perusteita käsittelevä kirja *Elämän oikea ja väärä ilmestyi* vuonna 1994. (Piispainkokous 2010, 6.) Sen johdannossa piispa sanoo, että etiikan yleisinhimillisyyden takia, myös kirkossa eettisiä kysymyksiä tulee pohtia kaikille yhteiseltä moraaliperustalta (Laulaja 1994, 12).

Uuden parisuhdelain ollessa valmisteilla eduskunnassa, kirkkohallitus antoi lausunnon samaa sukupuolta olevien parisuhteiden virallistamiseen liittyen vuonna 1999. Lausunnossa se suhtautui kielteisesti parisuhteiden virallistamiseen ja totesi, että yhteiskunnan tulee antaa tukensa miehen ja naisen väliselle avioliitolle, eikä avioliiton rinnalle tule asettaa muita instituutioita. Kirkkohallituksen mukaan miehen ja naisen välinen avioliitto perustuu siihen, että Jumala loi miehen ja naisen keskinäiseen yhteyteen. Avioliitto on seksuaalisuhteen perusmalli ja yhteiskunnan jatkuvuus on sen varassa. Tukemalla miehen ja naisen välistä avioliittoa, lasten tasapainoiselle kasvulle annetaan myös vahvat edellytykset. Lausunnossa korostetaan, ettei lasten saaminen tai kasvattaminen ole ihmisoikeuksiin kuuluva asia: lapset eivät ole vanhempiaan varten vaan vanhemmat lapsiaan varten. (Piispainkokous 2010, 7.)

Vuonna 2001 piispat päättivät alkaa valmistella uutta perhe- ja seksuaalieettistä puheenvuoroa. Eduskunnan hyväksyttyä uuden parisuhdelain vuonna 2001, piispat antoivat lausunnon, jossa todettiin kirkon kannan pysyneen samana: yhteiskunnan tulee tukea miehen ja naisen välistä parisuhdetta, kirkko ei toteuta rekisteröityyn parisuhteeseen liittyviä toimituksia, vaan edellyttää työntekijöiltään kirkon opin mukaista elämää. Vuonna 2003 julkaistussa kirkolliskokouksen perustevaliokunnan mietinnössä todetaan kannan pysyneen samana. Siinä kuitenkin kerrotaan, että valiokunnassa esiintyy erilaisia näkemyksiä liittyen homoseksuaalisuutta käsitteleviin raamatunkohtiin. Toiset katsovat Raamatun antavan yksiselitteisen kielteisen vastauksen homosuhteiden siunaamiseen, toiset katsoivat, että esimerkiksi rukous parisuhteen puolesta olisi mahdollinen. (Perustevaliokunta 2010, 2; Piispainkokous 2010, 6, 9–10.)

Viimeisin piispojen seksuaalietiikkaa koskeva yhteislausuma – jota kaksi piispoista ei tosin allekirjoittanut – on vuodelta 2008 *Rakkauten lahja*. Se on kauttaaltaan sielunhoidollisempi ja vähemmän yksiselitteisiä totuuksia esittelevä kuin edeltäjänsä *Kasvamaan yhdessä* -teos. Avioliiton se esittää edelleen ihanteellisena parisuhdemuotona niin lasten kuin vanhempienkin kannalta. Homoseksuaalisuuteen liittyvät kirkon sisäiset erimieli-

syydet tunnustetaan, mutta siihen ei oteta sen enempää kantaa, sillä tekeillä oli samaan aikaan kattavampi selvitys aiheesta. (Jalovaara 2014, 50, 51; Piispainkokous 2010, 10, 11.)

Vuonna 2010 julkaistiin piispainkokouksen tekemä selvitys parisuhdelain seurauksista kirkossa. Tutkimustyö julkaisua varten kesti lähes kymmenen vuotta. Selvitys sisältää kattavan selvityksen parisuhdelain teologisista ja juridisista näkökohdista. Selvityksen mukaan samaa sukupuolta olevien pariin puolesta voitiin pitää rukoustoimitus, muttei vihkimistä tai parisuhteen siunaamista. Kirkon työntekijöitä vaadittiin edelleen opettamaan kirkon näkemyksen mukaan, mutta, poiketen edellisestä piispojen julkaisusta, enää ei vaadittu elämään sen mukaisesti. (Piispainkokous 2010, 1; Jalovaara 2014, 53–54.)

4.4 Ajankohtaiset kannanotot ja ristiriidat kirkon sisällä

Yhteiskunnan perherakenteiden monimuotoistuksessa on kirkon ulko- ja sisäpuolella pohdittu, olisiko kirkon näkemys ajankohtaisiin asioihin muuttunut. Kirkkoa on kannanotoissa ohjannut yhteiskunnan ajankohtainen tilanne ja sieltä nousevat teemat. Kirkon kannanotoissa taipumus on yleensä ollut, että sisältöä saatetaan lieventää, mutta uusia näkökulmia ei tuoda esiin. (Hytönen 2003, 270–271, 274.)

Seksuaalieettisten kysymysten ollessa pinnalla, on usein kysytty, mikä on kirkon kanta niihin. Haasteen kirkon kannan esittämiseen tuo kirkon sisäinen ristiriita. Kirkossa on rinnakkain useita erilaisia käsityksiä seksuaalietiikasta. Esimerkiksi samaa sukupuolta olevien parisuhteeseen liittyen piispat esittivät ensin yhteisen kantansa, mutta sen jälkeen omia tulkintojaan ja muuttuneita käsityksiään homoseksuaalisuudesta. Tämän lisäksi yhtenevyys kirkon julkaisujen ja seurakunnissa tapahtuvan toiminnan välillä riippuu paljon työntekijöistä. Vaikka kirkon johdosta ilmoitettaisiinkin jokin selkeä kanta seksuaalieettisiin kysymyksiin, opetusta annetaan käytännössä kuitenkin hyvin monella eri tavalla. (Salomäki 2006, 304; Hytönen 2003, 275.)

Kirkossa esiintyy sukupuolisuuteen liittyvissä asioissa eriäviä näkemyksiä (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g). Erityisesti kysymys samaa sukupuolta olevien pari-

en suhteen siunaamisesta ja sukupuolineutraalista avioliittolaista on viime vuosina herättänyt eri tahot kirkon sisällä ottamaan kantaan sukupuolisuuteen ja siihen, mikä on sen hyväksytyä toteuttamista. Arcus-ryhmä, joka on ekumeeninen kristittyjä homoseksuaaleja kokoava ryhmä, toimii muuttaakseen perinteistä käsitystä homoseksuaalisuudesta kristitylle sopimattomana elämänmuotona. Se tarjoaa myös luottamuksellista keskustelua seurakuntalaisille ja kirkkojen työntekijöille, jotka kokevat, etteivät voi julkisesti tuoda esiin seksuaalista identiteettiään. Arcus-ryhmä rohkaisee homoseksuaaleja hyväksymään oman seksuaalisuutensa. (Kirkko ja rekisteröidyt parisuhteet, 2009, 22; Arcus Finland i.a.)

Kirkkojen rajat ylittävä solidaarisuus- ja tukiryhmä Yhteys-liike toimii Arcuksen kanssa samalla kannalla. Se pyrkii toimimaan sen puolesta, että homo- ja lesboparien kodit siunataan pyydettyä ja että kirkkoissa työskentelevät homot ja lesbot voivat halutessaan rekisteröidä parisuhteensa pelkäämättä seurauksia. Sen kolmantena tavoitteena on, että kirkkoissa ryhdytään toimiin, jotta homo- ja lesboparit halutessaan voivat saada rekisteröidylle parisuhteelleen kirkollisen siunauksen. (Yhteys-liike i.a.; Kirkko ja rekisteröidyt parisuhteet, 2009, 22.)

Kirkko ei tällä hetkellä virallisesti siunaa samaa sukupuolta olevien rekisteröityjä parisuhteita. Asiasta käydään kuitenkin jatkuvasti keskustelua ja eriäviä kannanottojakin on esitetty, myös kirkon korkealta taholta. Esimerkiksi viisi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispoista on jossain vaiheessa uraansa kannattanut samaa sukupuolta olevien parisuhteen siunaamista. Lisäksi ainakin yksi kirkon työntekijä myöntää toimittaneensa homoparien parisuhteiden siunauksia. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c.; Helsingin sanomat 2008; Helsingin sanomat 2010.)

Perinteiseen näkemykseen homoseksuaalisuudesta ja muista moraalikäsitteistä pitäytyvät kirkon sisällä eniten herätysliikkeisiin kuuluvat. Hanna Salomäen tutkimuksen mukaan tähän on syynä herätysliikkeisiin kuuluvien raamattukäsitys, raamatunluku ja aktiivisuus herätysliikkeen toiminnassa. Homoseksuaalien asemaa pidetään monissa lännen protestanttisissa kirkkoissa ja esimerkiksi Yhteys-liikkeessä ihmisoikeuskysymyksenä. Herätyskristillisten tahojen mukaan se on kuitenkin ensisijaisesti raamattukysymys. Suomen kristillisessä kentässä myös Suomen evankelis-luterilaisen lähetyshiippakunnan seurakunnat, monet vapaiden suuntien seurakunnat, katolinen kirkko ja orto-

doksinen kirkko pitäytyvät perinteisessä näkemyksessä homoseksuaalisuudesta. (Salomäki 2006, 302, 303; Suomen evankelisluterilainen lähetyshiippakunta 2014; Jyväskylän yliopisto 2010; Yhteys-liike i.a.)

4.5 Kirkko muuttuvassa yhteiskunnassa

Piispojen vuonna 2008 kirjoittamassa Rakkauden lahja puheenvuorossa kerrotaan tämän päivän perheiden ja yksilöiden kohtaamista arvomuutoksista. Niitä kuvaa se, että yhteiskunta tarjoaa enemmän vapautta ja vaihtoehtoja itsensä toteuttamiseen. Onnellisuuden odotukset ovat ihmisillä suuremmat ja kokemukset ja elämykset ovat arvostetumassa asemassa. Piispat kuvaavat nykyistä yhteiskuntaa nautinnonhakuiseksi, sekä menestys- ja suorituskeskeiseksi. Nautinnonhakuisuuteen liittyy luontevasti se, ettei toisten puolesta uhrautumista arvosteta ja oikeuksia korostetaan enemmän kuin velvollisuuksia. (Rakkauden lahja 2008, 10, 11.) Helsingin yliopiston kirkkososiologian professori Eila Helanderin mukaan nykyaikaa kuvaa hyvin se ajatus, että jokainen tietää parhaiten mikä itselle on parasta. Tällaiseen ajatteluun ei sovellu se, että muut tulevat neuvomaan. (Jalovaara 2014, 62.) Tämä tuottaa haasteen kirkolle, jonka sanomaan elimellisesti kuuluu oikean ja väärän olemassaolo.

Piispojen näkemyksen mukaan isän, äidin ja lapsen kolmiosuhde on sekä tytön että pojan identiteetin kannalta ratkaisevan tärkeä. Lapsen sukupuoli-identiteetin kehityksessä on olennaisen tärkeää, että lapsi kokee olevansa hyväksytty oman sukupuolensa edustajana. Turvalliset läheisyyden kokemukset vanhempien kanssa ovat tärkeässä roolissa. Yliseksualisoitunut media ja sen luomat vääristyneet mies- ja naiskuvat vääristävät tyttöjen ja poikien kuvaa itsestä ja suhteesta toiseen sukupuoleen. Median yliseksualisoituminen haastaa kasvattajia rajaamaan rohkeasti lasten ikäkaudelle sopimatonta käyttäytymistä. (Rakkauden lahja 2008, 40–43.)

Vuonna 2010 pidetyssä puheessa arkkipiispa emeritus Paarma kertoo kirkon Suomessa elävän suuremman moniarvoisuuden keskellä kuin koskaan aiemmin. Yhteiskunnan kehittyttyä modernista jälkimoderniin, myös ihmiset ja heidän arvonsa ovat muuttuneet. Yhteiskunnan uuden vaiheen, postmodernismin, tunnusmerkeiksi Paarma luettelee informaatiotulvan, yhteisten aatteiden kuihtumisen, auktoriteettien vastustamisen, privati-

soitumisen, sitoutumattomuuden ja individualismin. Kirkon näkökulmasta kehitys tarkoittaa, että kansa vieraantuu kirkon edustamista arvoista ja uskosta. Paarma (2010, 2) korostaa, että moniarvoisuuden haasteiden keskellä kirkon tulisi ottaa mallia varhaiskirkosta, joka myös eli moniarvoisessa yhteiskunnassa. Hänen mukaansa kirkon tulisi pitää päätehtävänänsä edelleen sanomaa Kristuksesta, jonka yhteydessä kirkko elää ja vahvistuu. Lisäksi kristittyjen keskinäisen yhteyden vaalimista, toisten kunnioittamista ja armahtamista tulisi pitää tärkeänä. Kolmantena Paarma mainitsee kristillisen kirkon tehtäväksi elää myös muita kuin itseään varten. Moniarvoisen yhteiskunnan keskellä sen tulee korottaa ääntään, kun vallalle nousevat väärät arvot, jotka eivät kunnioita ihmisen arvoa ja oikeudenmukaisuutta. (Paarma 2010, 1–3.)

5 NUOREN KEHITYS

Nuoruus on välivaihe lapsuudesta aikuisuuteen. Se voidaan jakaa varhaisnuoruuteen, keskinuoruuteen ja jälkinuoruuteen. Nuoruus alkaa ihmisen kehityksessä määrittelijästä riippuen noin kahdentoista ikävuoden kohdalla ja voi jatkua aina noin 22-vuotiaaksi asti. Nuoruuden rajat voidaan määritellä biologisen kypsymisen, sosiaalisen kypsymisen tai juridisen täysi-ikäisyyden kautta. Usein sanotaan, että biologinen kasvu, kehitys ja sukupuolikypsyyden saavuttaminen ovat merkkejä lapsuuden päättymisestä. (Dunderfelt 2011, 84–85; Vilkkö-Riihelä & Laine 2005, 100; Gothóni 2014, 92–93.)

Nuoruudessa henkilön oma identiteetti herää. Yksilöllisyys ja tietoisuus omasta suhteesta luontoon, muihin ihmisiin ja maailmaan kasvaa. Omien rajojen kokeileminen, vanhemmista irtautuminen ja uusien ihmissuhteiden luominen toimivat yksilöitymisprosessissa tärkeinä työkaluina. (Dunderfelt 2011, 84–85; Vilkkö-Riihelä & Laine 2005, 100; Gothóni 2014, 92–93.)

Robert J. Havighurstin mukaan ihminen kohtaa elämänsä eri vaiheissa tiettyjä haasteita, kehitystehtäviä, joista selviytyminen mahdollistaa onnistuneen siirtymisen seuraavaan elämänvaiheeseen. Hänen mukaansa nuoren elämään kuuluu ainakin kuusi kehitystehtävää jotka ovat: uuden ja kypsemmän suhteen saavuttaminen molempiin sukupuoliin, oman maskuliinisen tai feminiinisen roolin löytäminen, tunne-elämän itsenäisyyden saavuttaminen suhteessa muihin aikuisiin, kehittää moraali, jonka kautta voi ohjata elämäänsä, sekä pyrkiä ja päästä sosiaalisesti vastuulliseen käyttäytymiseen. (Dunderfelt 2011, 85; Nurmi 1995, 259.)

5.1. Fyysinen ja seksuaalinen kehitys

Nuoressa tapahtuu kokonaisvaltaisia muutoksia, jotka vievät kohti aikuisuutta. Biologinen kasvu, kehitys ja sukupuolikypsyyden saavuttaminen ovat merkkejä lapsuuden päättymisestä. Fyysistä murrosikää kutsutaan puberteetiksi. Sen alku ja kesto on nuorilla yksilöllinen, mutta keskimäärin se kestää noin 2–5 vuotta. Tyttöillä puberteetti alkaa usein poikia aikaisemmin ja muutokset tyttöillä ilmaantuvat tasaisemmalla ja pidemmäl-

lä aikavälillä kuin pojilla. Tyttöjen ja poikien puberteetti on hyvin erilainen. (Aalberg & Siimes 2007, 15; Nurmi ym. 2014, 144–145; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.b.)

Tytön puberteetti alkaa keskimäärin 10-vuotiaana sillä, että rintarauhanen alkaa kehittyä. Seuraavia murrosiän merkkejä ovat häpykarvojen ilmestyminen, ihon rasvoittuminen, pituuskasvun kiihtyminen, lihasten kasvaminen, rasvakudoksen lisääntyminen sekä kuukautisten alkaminen. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.b) Tytön ruumiissa tapahtuu paljon muutoksia, jotka voivat saada tytön hämmennyksiin. Nuori tyttö voi kokea, että ei kykene hallitsemaan kropassaan tapahtuvia muutoksia eikä pysty vaikuttamaan niihin. Silloin, kun eri ruumiinosat muuttuvat kukin omassa rytmissään, voi tyttö miettiä, että mikä on minua ja mikä ei. Samaan aikaan fyysisten muutosten keskellä tyttö voi kokea uteliaisuutta, iloa, hämmennystä ja pelon tunteita. (Siltala 2006, 39.)

Pojan puberteetti alkaa keskimäärin 12-vuotiaana. Ensimmäiset merkit puberteetista ovat pituuskasvun kiihtyminen, ihon rasvoittuminen sekä häpykarvoituksen alkaminen. Yölliset siemensyöksyt sekä yllättävät erektiot ovat myös merkki alkaneesta murrosiästä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.b) Fyysiset muutokset voivat olla pojalle palkitseva ja tyydyttävä kokemus, mutta samaan aikaan fyysiset muutokset, sekä sen myötä heräävä seksuaalisuus vaikuttavat voimakkaasti pojan psyykeen. Aina poika ei pysty käsittelemään kaikkea muutosten aiheuttamaa painetta, jonka takia taantumisen on pojalle keino mielen rauhoittumiseen. Taantuma näkyy epävarmuutena ja pelokkuutena, joita pyritään peittämään muun muassa uhoamisella ja huonoilla käytöstavoilla. (Aalberg & Siimes 2007, 74, 117–118.)

Puberteettiin kuuluu ulkoisten muutosten myötä myös kypsymistä seksuaalisuuden alueella. Ihminen on seksuaalinen olento syntymästään saakka ja on sitä koko elämänsä ajan. Nuoruudessa kuitenkin seksuaalisuus tulee esiin aivan uudella tavalla. Murrosiässä saavutetaan sukukypsyys ja biologisten muutosten myötä mahdollisuus lisääntyä. Kasvu seksuaalisuuteen ei kuitenkaan ole ainoastaan biologista, vaan myös erilaisten tunnetilojen vaihtelua, kuten voimakkaiden halujen ja himojen kohtaamista. Hormonitoiminta lisääntyy puberteetin aikana ja se muuttaa nuoren psyykkistä tasapainoa. (Aalberg & Siimes 2007, 15; Aho & Jokela 2008, 108; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.c)

Varhaisnuoruudessa, noin 12–14 vuoden iässä nuori alkaa pohtia omaa naiseuttaan tai miehisyttään. Seksuaalisuuteen liittyvät asiat nousevat uudella tavalla tietoisuuteen ja kaikki seksiin liittyvä alkaa kiinnostaa. Tämän myötä nuori alkaa rauhassa tutustua omaan kehoonsa ja itseensä. Seksuaalisuus on jännittävää ja se saa aikaan uudenlaisia tuntemuksia. Samalla se saa nuoren kokemaan epävarmuutta ja häpeää kehossa tapahtuvista muutoksista. Välillä nuori saattaa nähdä esimerkiksi seksuaaliväritteisiä unia tai pohtia mielikuvissaan seksifantasioita. Pojilla ja tytöillä seksuaaliset jännitteet saattavat purkautua erilaisin tavoin. Tytöillä seksuaalinen jännite saattaa näkyä esimerkiksi provosoivana pukeutumisenä tai unelmina, jotka ovat romanttisia. Pojilla taas seksuaalinen jännite voi esimerkiksi esiintyä käyttäytymismalleina, jolloin he saattavat käyttäytyä ja puhua ronskisti seksiin liittyvistä asioista, vaikka heillä ei olisi henkilökohtaista seksikokemusta. (Aalberg & Siimes 2007, 15; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.c)

Monet seksuaalisuuteen liittyvät asiat ovat uusia ja sen takia ne kiinnostavat nuorta. Nuori saattaa kohdata seksuaalisuuteen liittyviä asioita esimerkiksi median kautta sekä keskusteluissa kavereiden kanssa. Harvoin nuorten keskusteluissa kuitenkaan tulevat esiin rehelliset ja aidot omat kokemukset tai epävarmuuden tunteet. Tämän takia on tärkeää, että nuori saa tietoa normaalista kehityksestä, jotta pystyy ymmärtämään itsessään tapahtuvia kokonaisvaltaisia muutoksia. (Dunderfelt 2011, 88; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.e)

Sukupuoli ja seksuaalisuus ovat aiheita, jotka herättävät usein häpeän tunteita. Sukupuolesta koetaan häpeää erityisesti tilanteessa, jossa ihmisen biologinen sukupuoli ja sukupuoli-identiteetti ovat ristiriidassa. Seksuaalisuus ja siihen liittyvät tunteet ja toiminta koetaan häpeällisenä erityisesti, jos omaa seksuaalista suuntautuneisuutta ei hyväksytä. Koska sukupuolisuus ja seksuaalisuus eivät Kettusen (2013, 56) mukaan liity ihmisessä vain fyysiseen, vaan myös sosiaaliseen, emotionaaliseen ja hengelliseen osaan, voi sukupuolisuuden ja seksuaalisuuden alueella hyväksytyksi tai torjutuksi tuleminen jättää jäljen myös laajemmin erilaisiin asioihin kuten jumalasuhteeseen. (Kettunen 2013, 224–225.) Sensitiivisyys on tärkeä muistaa materiaalipaketissamme, sillä väärät sanavalinnat tai asenteet nuorta kohtaan voivat vaikuttaa nuoressa niin, että hän kokee tullessa torjutuksi. Nuori voi sen jälkeen olla pettynyt kirkon toimintaan ja jopa Jumalaankin.

5.2. Ajattelun kehitys

Biologisten muutosten kautta nuoren aivot kehittyvät. Siksi myös varhaisnuoruudessa, noin 12–15 vuoden iässä, nuoren ajattelutaidot alkavat kehittyä ja nuori alkaa enemmän pohtia asioita ja hakemaan omaa näkökulmaa. Ajatukset ja tavoitteet suuntautuvat kohti totuuden, kauneuden ja oikeamielisyyden täydellisiä ihanteita. Tämän lisäksi nuori oppii loogisia ja täysin abstrakteja ajatuskuvioita, kuten filosofisia, matemaattisia ja teoreettisia ongelmanasetteluja. 15-vuotiaana nuoren ajattelu on usein vielä mustavalkoista sekä itsekeskeistä. Asiat saattavat usein olla joko huonoja tai hyviä. Nuorella saattaa olla vahvoja näkökulmia ja hän on valmis pitämään kiinni omista näkemyksistään. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.a.; Dunderfelt 2011, 86; Nurmi ym. 2014, 146–147.)

Nuoret eivät usein työskentele ja sanoita asioita samalla tavoin kuin aikuiset. Nuori uskaltaa vielä aidosti ihmetellä ja kyseenalaistaa, kun taas aikuiset helpommin tekevät kompromisseja. On siis tärkeää, ettei nuoren aitoa kyselyä ja ihmettelyä tukahduteta vaikka nuoren käyttäytyminen tuntuisi aikuisesta vaikealta. Toki on tärkeää, ettei nuori käyttäydy muita kohtaan epäkunnioittavasti, vaan nuoren on hyvä opetella erilaisia käyttäytymissääntöjä sekä toisten ajatusten ja mielipiteiden kunnioittamista. (Gothóni 2014, 94; Tuominen 2005, 38.)

Myöhemmin nuori alkaa ymmärtää asioita laajemmasta näkökulmasta. Aiempi ehdottomuus alkaa antaa tilaa muille näkemyksille ja suvaitsevaisuudelle. Nuoret kehittyvät ymmärtämään toisen näkökulmaa ja sitä, että joku muu voi ajatella jostain asiasta eri tavalla kuin itse. On huomattu toisen näkökulman huomioimisen vaikuttavan nuoren moraalien kehittymiseen ja sitä kautta myös nuoren toimintaan esimerkiksi ristiriitatilanteissa, toisen auttamisessa sekä huomioon ottamisessa. Nuori alkaa myös paremmin hahmottaa ympäröivää maailmaa ja saa laajempaa näkökulmaa esimerkiksi yhteiskunnan näkökulmasta yksilön näkökulman sijaan. Nuoren ongelmaratkaisukyky kehittyi ja se mahdollistaa nuorta tekemään enemmän monimutkaisia päätelmiä, pohdintoja sekä johtopäätöksiä. Yhteiskunta alkaa odottaa nuorelta myös uudenlaista vastuuta ja siksi nuoren täytyy miettiä vastuullisemmin tekojaan ja nähdä miten ne vaikuttavat pidemmällä aikavälillä. (Nurmi ym. 2014, 147; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.a.)

Osana nuoren kehitystä on se, että hän etsii omaa identiteettiään ja muovaa omaa maailmankatsomustaan sekä arvojaan. Nuori pohtii ja kaipaa vastauksia elämän suuriin kysymyksiin kuten onko Jumalaa olemassa?, Mitä tapahtuu kuoleman jälkeen? ja Miksi Jumala sallii kärsimyksen?. On siis täysin luonnollista, että nuori pohtii uskontoa, hengellisyyttä ja oman elämän tarkoitusta. Kriittisyys ja kyseenalaistaminen ovat usein osana nuoren etsintää. (Tuominen 2005, 36; Gothóni 2014, 94–95.)

Tulevaisuuden ajattelukyky muuttuu nuoruudessa. Kouluikäiset lapset osaavat hahmottaa erilaisten tapahtumien avulla tulevaisuutta, mutta nuori alkaa erityisesti pohtia ratkaisuja liittyen omaan tulevaisuuteen. Nuoret alkavat työskennellä valitsemiensa tavoitteiden puolesta, jotka vievät eteenpäin kohti tulevaisuutta. Silloin, kun nuoret työskentelevät valitsemiensa tavoitteiden toteuttamiseksi, he saavat niin aikuisilta kuin ikäisiltään erilaista palautetta omista kyvyistään, vahvuuksistaan ja heikkouksistaan. Nämä palautteet luovat pohjaa samalla heidän minäkuvalleen. Päätyminen tiettyyn sosiaaliseen asemaan, kuten lukioon tai ammattikouluun, luo kehityksen kuluessa pohjaa sille, miten nuori ajattelee itsestään. (Nurmi ym. 2014, 147, 159.)

5.3 Sosiaalisten suhteiden merkitys

Sosiaalisilla suhteilla on iso merkitys nuoruuden kehityksessä. Nuoren yksilöitymis- ja itsenäistymisprosessin keskellä nuoren on tärkeää saada kokemuksia kotoa, koulusta sekä yhteiskunnasta siitä, että häntä arvostetaan ja hänestä ollaan kiinnostuneita. Vanhempien tuella on koko elämän mittaisella matkalla tärkeä paikka nuoren elämässä. **Tyttöille** on tärkeää saada olla turvallisesti lähellä vanhempiaan sekä heidän tukensa kautta ottaa askeleita pois päin heistä. Tytön kehitykselle on tärkeää, että hän on saanut tarpeeksi äidin läsnäoloa, ihailua, kiintymystä ja tukea, jotta voi myöhemmin eriytyä hänestä. Rakkaussuhde omaan äitiin luo pohjan tytön kehitykselle naiseksi. Se muodostuu onnistuneesta äidin antamasta hoivasta ja turvallisuudesta. Ruumiillisesta hoivasta muodostuu pohja tytön naiselliselle ruumiinkuvalle ja se on edellytys myöhemmille heteroseksuaalisille rakkaussuhteille. Siltalan (2006, 40) mukaan isällä on tärkeä rooli tytön feminiinisen kuvan muodostumisessa. Turvallinen isäsuhte auttaa tyttöä muodostamaan itsestään terveellisen ruumiinkuvan. On tärkeää, että tyttö on saanut vahvistaa

itseään peilaamalla omaa muuttuvaa kokemusta itsestään ja ruumiinkuvaansa isän turvallisessa ei-viettelevässä katseessa. (Aalberg 2007, 105–107, 109; Siltala 2006, 39.)

Äidin merkitys **pojan** elämässä on merkittävä, sillä se on pojan ensimmäinen suhde naiseen. Poika saa äidin kanssa kokemuksen siitä, millaista elämä voi olla naisen kanssa. Äidin kanssa käydyt keskustelut voivat vahvistaa pojan puhumisen taitoja. Tämän lisäksi, parhaimmassa tapauksessa äiti voi antaa eväitä tulevia seurustelusuhteita varten, sillä äiti voi ohjata poikaa, kuinka herrasmies kohtelee tyttöystäväänsä. Isä on tärkeässä roolissa murrosikäisen pojan irtaantumisessa äidistään. Isän ja pojan keskinäinen ihailu, kannustus ja toinen toisestaan nauttiminen antaa pojalle luottamuksen siihen, että isä rakastaa, suojelee ja arvostaa häntä. Se muodostaa perustan myöhemmälle miehisyiden kokemiselle. Isä on pojalle tärkeä malli, jollaiseksi hän haluaa kasvaa. Isän osoittama kiinnostus ja hyväksyntä ovat myös merkittävässä roolissa, jotta poika pystyy muodostamaan itsestään myönteisen kuvan. Pojan on tärkeää saada kuulla, että isä sanoittaa ääneen asioita, mitä arvostaa ja ihailee pojassa. Isän on hyvä osoittaa pojalle luottavansa, että poika tulee selviämään elämässä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.f; Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.g.) Aalberg & Siimes 2007, 115–116.)

Nuoren sukupuolirooliin, persoonallisuuteen ja seksuaalisuuteen vaikuttaa se, miten nuori näkee vanhempien kohtelevan toisiaan. Nöyryyttämisen ja alistamisen tai kunnioituksen ja arvostuksen osoittaminen toistuvat helposti seuraavassa sukupolvessa. Tämän lisäksi nuori oppii havaintojen kautta kotonaan siitä millainen käyttäytyminen ja millaiset ominaisuudet kuuluvat miehille ja millaiset taas naisille. Vanhempien käyttäytyminen voi siis vaikuttaa nuoren miehisyiden tai naiseuden kokemuksiin ja kehittymiseen. (Aalberg & Siimes 2007, 133; Bandura 2002, 39.)

Turvalliset rajat, joita nuori voi saada esimerkiksi kotoa tai koulusta, ovat nuoren kasvussa olennaisen tärkeitä. Silloin, kun nuoren kasvuprosessi tapahtuu turvallisten rajojen sisällä, asetetut rajat hahmottuvat osaksi minuutta. Jos aikuinen tai yhteiskunta vetäytyy hänelle asetetusta vastuusta luoda turvalliset rajat, nuoren kehittyminen vastuulliseksi aikuiseksi on vaarassa. Tällöin rajat ovat usein keskenään ristiriitaisia; joissain asioissa nuorilta vaaditaan ikätasoon nähden liiallista vastuullisuutta ja toisaalta nuoren ei katsota olevan vastuussa päätöksistä, jotka he olisivat jo valmiita ottamaan omalle vastuulle. (Aalberg & Siimes 2007, 127–129.)

Nuoren itsenäistymiseen ja kehitykseen kuuluu tärkeänä osana irrottautuminen vanhemmistaan. Silloin nuoren elämässä omien ikätovereiden merkitys korostuu erityisen tärkeäksi. Tämä näkyy perheen arjessa siten, että nuori usein valitsee mieluummin ikäistensä seuran vanhempien seuran sijaan. Ikätovereiden kanssa nuori pääsee tutustumaan maailmaan yhdessä, kokeillen rajoja sekä luomaan pohjaa tulevaisuutta varten. (Aalberg & Siimes 2007, 127–128; Paulo 2006, 60–62.)

Ikätovereiden kanssa nuori voi oppia tärkeitä elämän taitoja, kuten ottamaan toisia ihmisiä huomioon, antamaan, saamaan sekä selviytymään erimielisyyksistä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.d.) Aikaisemmin nuori on parhaassa tapauksessa saanut opetella näitä taitoja turvallisen kotiympäristön ulkopuolella sekä opetella selviytymään elämässä myös ristiriidoista, pettymyksistä ja siitä, ettei maailma pyöri hänen ympärillään. Mannerheimin Lastensuojeluliitto (i.a.d) näkee ystävyys-suhteissa opittujen ihmisuuhdetaitojen olevan tärkeänä pohjana myös myöhemmille parisuhteille. Kaikki opitut taidot ikätovereiden kesken eivät kuitenkaan aina tue nuoren kasvua aikuiseksi. Nuorten kesken saattaa kehittyä arvomaailma, jolloin nuoret eivät kykene tekemään hyviä valintoja ja pohtimaan valintojensa merkitystä tulevaisuuden kannalta. Aina ikätoverit eivät myöskään tue toisiaan positiivisella tavalla. Toisten nuorten negatiiviset kommentit ja paheksunta voivat olla nuorelle hyvin haavoittava kokemus. (Paulo 2006, 60, 63.)

Suurimmalla osalla nuorista on jokin ryhmä, johon he kuuluvat tai edes yksi ystävä. Nuoret hakeutuvat ja valikoituvat usein tietynlaisiin ryhmiin. Valikoitumiseen vaikuttavat ryhmän tietynlaiset piirteet, kuten harrastukset, ideologiat tai esimerkiksi se, poltetaanko ryhmässä vai ei. Nuorilla on ryhmässä mahdollisuus kokeilla rajoja, ilmaista ajatuksia ja tunteita sekä purkaa eroottisia ja aggressiivisia latauksia, mitä kotona vanhempien läsnäolossa ei voi tehdä. On huolestuttavaa, jos nuorella ei ole ystäviä, sillä yksinäisyys ja ryhmien ulkopuolelle jättäminen saattaa häiritä nuoren tervettä psyykkistä kehitystä. Esimerkiksi on mahdollista, että nuori ei kunnolla itsenäisty vanhemmistaan, jos hänelle ei kehity ikätovereidensa kanssa ystävyys-suhteita. (Aalberg & Siimes 2007, 71–73; Nurmi ym. 2014, 166–168; Paulo 2006, 60–63.)

6 RIPPIKOULUN JÄLKEINEN NUORISOTYÖ

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyöllä tarkoitetaan pääsääntöisesti 15–17-vuotiaille suunnattua toimintaa, joka pitää sisällään rippikoulun ja sen jälkeisen nuorisotoiminnan. Vuonna 2013 Suomen evankelis-luterilaisen kirkon järjestämän rippikoulun kävi 82,6 prosenttia 15-vuotiaiden ikäluokasta. Rippikoulun jälkeen isostoimintaan jää yleensä yli kolmannes nuorista. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2014; Tähkäpää ym. 2012, 18.)

Isostoimintaan sisältyy yhdestä kolmeen vuotta kestävä isoskoulutus, jonka tavoitteena on nuoren seurakuntaidentiteetin vahvistaminen, seurakunnan hartaus- ja jumalanpalveluselämään kasvaminen, sekä isosten tehtävien opetteleminen. Koulutuksen aikana ja sen jälkeen nuoret osallistuvat seurakunnan järjestämään leiritoimintaan, järjestävät tapahtumia ja toimivat vapaaehtoisina muissa tehtävissä. Erityisesti alle 3000 jäsenen seurakunnissa isoskoulutus ei ole kovin merkittävässä asemassa, tai sitä ei ole lainkaan. Tällöin isostoiminnan sijaan nuoria tavoittaa muunlainen kokoava toiminta. Useimmissa seurakunnissa isostoiminta kuitenkin on nuorisotyön ydin tai jopa sen ainut muoto. Vaikka isoskoulutus on työmuotona hyvin tärkeä, on ongelmallista, jos seurakunta ei tarjoa muuta nuorten toimintaa rippikoulun jälkeen. Tällöin on mahdollista, että nuoret, jotka eivät kykene sitoutumaan isoskoulutukseen, jäävät nuorten toiminnan ulkopuolelle. (Porkka 2005, 84–87, 94; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e.)

Kirkon lapsi- ja nuorisotyön strategian mukaan nuorisotyön lähtökohtana on Jumalan läsnäolo maailmassa ja Kristuksen läsnäolo sanassa ja sakramenteissa. Sanoman levittäminen armollisesta Jumalasta ja Kristuksen välittäminen ihmisille sanan ja sakramenttien kautta, on ollut kirkon erityinen tehtävä kautta aikojen. Perustavana asiana kirkon lapsi- ja nuorisotyössä on myös kristillinen ihmiskäsitys. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan jokainen ihminen on äärettömän arvokas ja ainutlaatuinen. Tämä näkemys ohjaa nuoria itsensä ja myös toisten kunnioittamiseen ja arvostamiseen, sekä yksilöllisyyden tunnustamiseen. (Kirkkohallitus 2004, 4–7, 10.; Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d.)

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyö on osa kirkon kasvatustyötä ja se siten toteuttaa kirkon kasvatustehtävää. Nuorisotyön tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa toimintaa kohderyhmän kehitysvaiheet ja ikäkausi huomioiden. Tavoitteen toteutumisen kannalta olennaista on löytää kosketuspinta nuorten elämään, tuntee nuorten tarpeet ja kysymykset ja kyetä huomioimaan ne. (Kirkkohallitus 2004, 19.)

6.1 Sukupuolikasvatuksen etiikka

Kirkon nuorisotyön eettisen ohjeistuksen mukaan nuorisotyönohjaajien tulee noudattaa työssään perusarvoja, jotka ovat rehellisyys, oikeudenmukaisuus, armahtavaisuus sekä elämän kunnioittaminen. Näiden arvojen pohjalta nuorisotyönohjaajien tulisi työssään tukea vastuullisesti nuoren kokonaisvaltaista kasvua ja kehitystä, osoittaa hyväksymistä, ja välittämistä, sekä kiinnostusta koskien heidän kysymyksiään ja tarpeitaan. Kirkon nuorisotyönohjaajien tehtävänä on myös tukea nuoren hengellistä kasvua. Nuorisotyönohjaajien on tärkeää olla nuorille turvallisia ja vastuullisia esikuvia silloin, kun he etsivät omaa identiteettiään. (Kirkon nuorisotyöntekijöiden liitto, i.a.) Ollakseen esikuvallinen myös sukupuoli- ja seksuaalikasvatuksellisissa asioissa kirkon nuorisotyönohjaajan olisi hyvä käsitellä omaa seksuaalisuuttaan ja suhdettaan molempiin sukupuoliin. Niiden käsittely edistää luontevaa keskustelua myös nuorten kanssa. (Gothónin 2014, 241–242.)

Kirkko noudattaa Raamatun mukaista käsitystä ihmisestä Jumalan luomana, ainutlaatuisena ja arvokkaana. Ihminen saa olla erilainen ja keskeneräinen, mutta on silti hyväksytty Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen kautta lahjoitetun armon vuoksi. Kirkon nuorisotyönohjaaja edustaa työssään aina kirkkoa ja kristinuskoa. Onkin tärkeää, että työntekijän omat asenteet ja mielipiteet eivät ole ristiriidassa kirkon kanssa tai sellaisia, että ne voisivat vahingoittaa nuoren yksilöllisyyttä. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a.g.; Gothóni 2014, 93–94)

Kirkon sukupuolikasvatusta ohjaa myös kaikille viranomaisille Suomessa asetettu yleinen yhdenvertaisuuden edistämismääräys. Tämän yhdenvertaisuuslain (2004/21) mukaan: “Ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen,

uskonnon, vakaumuksen, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.”

Kirkon kasvatustyön periaatteisiin tärkeänä osana kuuluu sukupuolisensitiivisyys. Se tarkoittaa sukupuolen moninaisuuden tunnustamista ja sen hyväksymistä, että jokainen saa olla sukupuolisuudeltaan juuri sellainen kuin kokee olevansa. Kasvatustyössä sukupuolisensitiivisyys näkyy siten, että toiminnassa tuetaan lapsia ja nuoria sellaiseen mieheyteen, naiseuteen ja sukupuolisuuteen mikä heistä tuntuu oikealta. Tärkeää on kyetä huomioimaan ikäkauden ja yksilöllisyyden aiheuttamat erot sukupuolisuuden ilmentämisessä ja ymmärtämisessä. Tärkeintä on kohdata nuori kunnioittaen häntä ainutlaatuisena yksilönä. Sukupuolisensitiivisyyttä voi myös toteuttaa sanavalinnoilla. Esimerkiksi puhuttaessa seurustelusta voidaan käyttää sanaa seurustelukumppani, tyttö- ja poikaystävän sijaan. Lisäksi voidaan tarkastella millaisia sukupuolirooleja puhe muodostaa ja perustuvatko ne kenties stereotypioihin. Sukupuolisensitiivisyys antaa nuorille tilaa olla juuri niin maskuliininen, feminiininen tai sukupuoleton kuin haluaa. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g.)

Kristillisen kasvatuksen päämäärä on itsenäinen ihminen, joka muodostaa omia käsityksiä vuorovaikutuksessa kristillisen uskon kanssa. Tämä edellyttää yksilön elämän kunnioittamista ja tilan antamista ihmisen omille ajatuksille. Työntekijän ammatillisuus näkyekin usein siinä, ettei hän tuomitse, kauhistele tai päivittele silloin, kun nuori puhuu itselleen tärkeistä asioista, vaikka nuorisotyönohjaaja olisi eri mieltä (Gothóni 2014, 93–94). Jos yksilön vapautta ei kunnioiteta, vaarana on se, että ihmisen yksilöllisyys kielletään ja hänet pakotetaan asettumaan tiettyyn muottiin. Tällöin ihmisen kasvu omaksi itsekseen ei toteudu, eikä kristinuskon sanoma kunnolla välity. Jos taas yksilölle annetaan liian suuri vapaus, on vaarana se, että kristillisestä uskosta tulee vain mielipiteitä. (Halme 2008, 184, 186, 192.)

6.2 Sukupuolikasvatus nuorisotyössä

Kirkon nuorisotyössä tapahtuvasta sukupuolikasvatuksesta ei suoraan löydy juurikaan tietoa. Siihen vahvasti liittyvästä seksuaalikasvatuksesta sen sijaan löytyy tietoa. Kuva-

tessamme sukupuolikasvatusta nuorisotyössä tukeudummekin suurelta osin seksuaalikasvatuksesta puhuvaan materiaaliin.

Kirkon nuorisotyössä rippikoululla on erityinen asema, kun halutaan tarjota mahdollisuuksia keskusteluun seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Rippikoulussa nuoret pystyvät luotettavassa ja turvallisessa ilmapiirissä käsittelemään sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyviä asioita. Sukupuolikasvatusta rippikoulussa ohjaa vuonna 2001 julkaistu rippikoulusuunnitelma *Elämä–usko–rukous*. Se on luonteeltaan puitesuunnitelma, joka jättää rippikoulun pitäjälle mahdollisuuden painottaa opetuksessa eri asioita. Asioiden käsittelemisen laajuuteen rippikoulusuunnitelma ei anna selkeää linjaa. Oleellisena rippikouluopetuksessa pidetään nuoren elämäntilanteen, taustan ja lähtökohtien huomioimista. Rippikoulusuunnitelmassa mainittuja sukupuolikasvatukseen liittyviä käsiteltäviä aiheita ovat seksuaalisen identiteetin löytäminen, suhde omaan ja toiseen sukupuoleen, sekä avioliitto ja perheen perustaminen. (*Elämä–usko–rukous* 2001, 24; Ertman 2009, 193; *Rakkauden lahja* 2008, 48; *Tähkää ym.* 2012, 21.)

Kirkon kasvatustyöntekijät pitävät seksuaalisuutta tärkeänä, mutta vaikeana aiheena opettaa. Se johtuu osittain siitä, ettei kirkolla ole siitä selkeää kantaa, eikä juuri aiheeseen liittyvää koulutusta. Haasteen aiheen käsittelyyn tuo myös kirkon sisäinen moninaisuus raamatuntulkinnassa ja käsityksistä kristillisestä etiikasta. Sen seurauksena kirkossa on ihmiskuvasta, parisuhteista ja seksuaalisuudesta useita erilaisia näkemyksiä. (Kokkonen i.a.b.) Näkemysten erilaisuus on havaittavissa myös rippikoulun oppimateriaaleissa. Kuutta rippikoulun oppikirjaa tutkinut Emmi Kemppainen (2012, tiivistelmä) havaitsi, että oppikirjojen suhtautuminen avoliittoon, esiaviollisiin sukupuolisuhteisiin ja homoseksuaalisuuteen vaihtelee. Osasta kirjoista jokin aihe puuttuu, joissain siihen ei oteta kantaa tai siihen otetaan vahvasti kantaa. (Kemppainen 2012, tiivistelmä.)

Isostoiminnassa seksuaalikasvatuksen osuus on pieni. Kokkonen arvelee sen johtuvan siitä, että seksuaalisuutta lähestytään osana muita aiheita. Kokkonen mielestä on kuitenkin ristiriitaista, että rippikoulussa aihe saa suuren osan, mutta isostoiminnassa teemaa ei käsitellä lainkaan. Isosten oman elämän malli vaikuttaa tälläkin elämänalueella vahvasti rippikoululaisten käsityksiin. (Kokkonen i.a.a.) Siksi aihetta voisi olla tärkeä käsitellä isoskoulutuksessakin.

Joidenkin seurakuntien ja herätysliikkeiden, sekä järjestöjen nuorisotyössä on seksuaalikasvatuksen yhteydessä käytetty Tosi Rakkaus Odottaa -liikkeen materiaalia. Tosi Rakkaus Odottaa on Yhdysvalloissa alkunsa saanut liike, joka pyrkii pitämään yllä perinteisiä perhearvoja. Liikkeen parissa nuoria kehoitetaan parisuhteessa syvään sitoutumiseen, joka luo luottamusta, avoimuutta ja turvallisuutta (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.f). Liikkeen sanoman ydin on, että seksi kuuluu vain avioliittoon. Esiaviollisen seksin lisäksi muiden avioliiton ulkopuolisten intiimien kokemusten sanotaan vaikuttavan jumalasuhteeseen. Esiaviollisesta seksistä pidättäytymisen sanotaan olevan tarpeellista, koska seksuaalisuus on ihmisessä herkkä ja haavoittuva asia, jota Jumala tahtoo suojella. Seksistä pidättäytymisen ennen avioliittoa kerrotaan myös vaikuttavan positiivisesti sekä yksilön henkiseen kypsyyteen, että parin henkiseen yhteyteen. (Salomäki 2004, 207, 211, 214, 256.) Tosi Rakkaus Odottaa -liikettä on myös kritisoitu kirkon piirissä. Kirkon kasvatus ja perheasioiden asiantuntija, rippikouluista vastaava työalasihteeri Jarmo Kokkonen totesi kirkon ottaneen etäisyyttä kampanjaan, sillä se ei ole kirkon linjausten mukainen. (Turun Sanomat 2013.)

6.3 Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyö

Nuorisotyö Roihuvuoren seurakunnassa on suunnattu 14–25-vuotiaille nuorille. Seurakunnassa nähdään tärkeäksi tukea nuoren kasvua aikuisuuteen. Nuorisotyön kautta pyritään vahvistamaan nuorten kristillisen identiteetin kasvua sekä auttamaan nuoria löytämään turvallista suuntaa elämässä. Seurakunnan nuorisotyötiimiin kuuluu kolme nuorisotyönohjaajaa, nuorisopappi sekä nuorisokanttori. (Niiles 2012; Roihuvuoren seurakunta i.a.)

Nuorille suunnattu työ muodostuu rippikouluista, viikkotoiminnasta sekä leireistä. Viikkotoimintaa nuorisotyössä ovat parkki, isoskoulutus, Raamis, K-17, Arkkikirkko ja Blaze. Lisäksi nuoria aktiivisesti kutsutaan mukaan erilaisiin nuorisotapahtumiin, konsertteihin, retkille sekä yhdessä lukemaan Raamattua. Nuorisotiimin työntekijät tekevät seurakunnan oman toiminnan lisäksi yhteistyötä paikallisten koulujen kanssa. Kouluissa he pitävät hengellisiä aamunavauksia, kertovat seurakunnan nuorisotoiminnasta ja päivystävät koululla, jonka kautta he kohtaavat ja auttavat nuoria (Laajaranta.fi 2014.a.; Laajaranta.fi 2014.b.; Niiles 2012.)

Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyössä pyritään osallistamaan nuoria mahdollisimman paljon. Niileksen (2013) mukaan hänen tärkein tehtävänsä nuorisotyössä on lopulta tehdä itsensä toimeksi. Tällä hän tarkoittaa, että nuoret olisivat tekemässä ja vaikuttamassa mahdollisimman paljon, ja hänen tehtävänsä olisi enemmän olla tukemassa nuoria siinä, mitä he tekevät. Nuorten toiminnassa nuorilla on mahdollisuus päästä parkki-tiimiin, mikä tarkoittaa sitä, että tiimissä olevat pääsevät toteuttamaan erilaisin tavoin nuorten perjantai-illan parkkeja. Siellä nuori voi esimerkiksi pitää hartauden, juontaa, tehdä ruokaa tai leikittää muita nuoria. Nuorten osallistaminen seurakunnassa haastaa nuoria ottamaan vastuuta ja heillä sitä kautta mahdollisuus vaikuttaa seurakuntaansa ja olla tekemässä siitä heidän näköistä. (Niiles 2013.) Roihuvuoren seurakunnan arvoihin kuuluu pyhän kunnioitus, avoimuus, vastuullisuus, suvaitsevaisuus, jäsenlähtöisyys, luovuus ja innovatiivisuus. (Roihuvuoren seurakunta i.a.)

Niileksen (2013) mukaan nuoret ovat enemmän halukkaita pysymään seurakunnan toiminnassa pidempään, jos heitä haastetaan olemaan mukana toiminnassa. Sitä kautta nuoret voivat kokea olevansa hyödyllisiä. Nuorten osallistaminen voi olla ennaltaehkäisevä väline siihen, että nuori ei passivoitu elämässään ja tekisi vääriä päätöksiä elämässään. Tämän lisäksi nuoren rohkaisu, ohjaaminen ja innostaminen ovat myös tärkeässä roolissa siinä, että nuori innostuu osallistumaan seurakunnan toimintaan sekä vastuutehtäviin. (Niiles 2013.) Roihuvuoren seurakunnan toiminnassa siis osallistetaan nuoria aktiivisesti. Tämän takia on tärkeää, että materiaalipakettimme menetelmät ovat nuoria osallistavia.

7 OPINNÄYTEYTÖN VAIHEET

Opinnäytetyöprosessimme lähti liikkeelle syyslukukaudella 2012, kun havaitsimme yhteisen mielenkiinnon kohteemme olevan nuorten sukupuoli-identiteetin vahvistaminen Raamatun ja kristillisen arvomaailman pohjalta. Mielenkiintomme herättäjinä toimivat erityisesti John ja Stasi Eldredgen kirjoittamat kirjat *Villi ja vapaa* ja *Valloittava salaisuus*, joissa pohditaan miesten ja naisten unelmia, sisäisiä haavoja ja kristinuskon sanomaa suhteessa niihin. Omien ja ystäviemme kokemusten kautta havaitsimme kirjojen olleen merkittävä apu oman sukupuoli-identiteetin ymmärtämisessä osana Jumalan hyvää suunnitelmaa.

Keväällä 2013 suoritimme seurakuntaharjoittelun Roihuvuoren seurakunnassa, jossa pidimme kyseisten kirjojen pohjalta opetukset nuorten viikonloppuleirillä. Opetukset eivät vielä olleet osa opinnäytetyötämme, mutta niiden kautta saimme kosketuksen opinnäytetyöemme aiheen käsittelyyn nuorten kanssa. Opetukset toteutettiin erikseen tytöille ja pojille, siten, että Maija Sarvela piti tyttöjen opetuksen ja Mikko Aho poikien. Opetukset käsittelivät sitä, millaisiksi Jumala on miehen ja naisen luonut ja mitä unelmia Jumala on asettanut miehen ja naisen sydämeen. Saamamme palautteet osoittivat opetustemme herättäneen nuorissa ristiriitaisia tunteita. Osa palautteen antajista mainitsi pitämämme opetukset koko leirin parhaana antina, osa taas koki opetukset vanhanaikaisina ja sukupuolten stereotyyppioita vahvistavana.

Palaute kannusti meitä jatkamaan valitsemamme aiheen parissa, mutta haastoi myös pohtimaan, miten aihetta voitaisiin käsitellä riittävän hienovaraisesti. Harjoittelumme yhteydessä kerroimme Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyöntekijöille ideastamme tehdä opinnäytetyönä materiaali nuorten sukupuoli-identiteetin tukemiseksi Raamatun ja kristillisen arvomaailman pohjalta. He pitivät aihetta tärkeänä ja ideaamme hyvänä ja lupautuivat yhteistyökumppaniksemme, mikäli päättäisimme tehdä aiheesta opinnäytetyön.

Hahmottelimme opinnäytetyötämme ensi kertaa paperille syksyllä 2013 ideapaperin esittelyä varten. Päämäärä nuorten sukupuoli-identiteetin ja kristillisen kasvun tukemisesta vahvistui. Opinnäytetyön muodoksi suunnittelimme materiaalipakettia, joka tukee

seurakunnan tai kristillisen järjestön nuorisotyöntekijää sukupuolikasvatustyössä. Koska halusimme materiaalimme syventävän rippikoulussa saatua opetusta sukupuolesta, rajasimme kohderyhmäksi rippikoulun käyneet nuoret. Näimme myös tärkeäksi, että kohderyhmä on tutustunut kristinuskon perusasioihin, kuten Raamattuun ja sen käyttöön, sekä syntiin ja armoon.

Mielessämme oli vahvasti keväällä 2013 nuortenleirillä toteuttamamme opetukset aiheesta, joten ajatuksiksi materiaalin toteuttamisympäristöstä nousi kiireetön ja rento ympäristö, esimerkiksi viikonloppuleiri leirikeskuksesta. Materiaalipaketin tulevaa sisältöä pohdimme seuraavanlaisten kysymysten avulla: Miten vahvistaa nuoren identiteettiä miehenä ja naisena? Miten nuori voi löytää edustamansa sukupuolen vahvuudet? Kuinka tukea nuorta, jotta hän voi ymmärtää oman yksilöllisyytensä ja arvonsa?

Ideapaperista saatu palaute ohjasi meitä tutustumaan aiheeseen laajemmin, ei ainoastaan Villi ja vapaa ja Valloittava salaisuus -kirjojen, vaan myös Raamatun kautta. Työskentelyn edistämiseksi saimme opinnäyteseminaarissa ohjeita tutustua teoriaan rippikoulun jälkeisestä nuorisotyöstä, kristillisen kasvun tukemisesta, sekä miehiksi ja naisiksi kasvamisen tukemisesta. Lisäksi kehoitettiin tutustumaan seksuaalietiikan aihepiiristä tehtyihin opinnäytetöihin.

Allekirjoitimme sopimuksen Roihuvuoren seurakunnan edustajan kanssa vuoden 2014 tammikuun lopulla. Esittelimme lyhyesti ideamme materiaalipaketista ja saimme siihen työntekijän hyväksynnän. Sisällön työstämisessä Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyöntekijä antoi ohjeeksi materiaalin perustamisen vahvasti Raamattuun. Se oli ollut myös oma ajatuksemme alusta alkaen. Materiaalipaketin ulkoasun suhteen Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyöntekijä esitti toiveeksi kompaktin ja selkeän vihkon, jota työntekijän on helppo käyttää. Muilta osin yhteistyötahomme antoi meille vapaat kädet materiaalin toteuttamisessa. Sovimme myös, että tapaamme aika ajoin esitelläksemme aikaansaannoksiamme materiaalipaketin suhteen ja saadaksemme siitä yhteistyötaholta palautetta.

Opinnäytetyön työstäminen jatkui seuraavan kerran opinnäytetyösuunnitelman esittelyn lähestyessä. Opinnäytetyösuunnitelman esittelimme helmikuun lopulla vuonna 2014. Materiaalipakettimme sisällön tavoitteeksi muotoutui nuorten tasapainoisen ja ehjän

sukupuoli-identiteetin tukeminen haastamalla nuoria ajattelemaan, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet heidän mielipiteisiinsä ja ajatuksiinsa. Pidimme myös tärkeänä, että nuori voisi materiaalimme kautta oppia näkemään Raamatun sukupuoli-identiteettiä tukevana.

Opinnäytetyösuunnitelmassa materiaalipaketin laajuudeksi määrittelimme kolmea oppituntia, joista yksi on suunnattu vain tytöille, yksi vain pojille ja yksi molemmille. Sukupuolen mukaan eriyttäminen antaa Punnoson (2008, 532) mukaan mahdollisuuden oman sukupuoli-identiteetin kehittymiselle perinteisten mies- ja naiskäsitysten ulkopuolella. Nuoret voivat rohkaistua kokeilemaan asioita, joita he vastakkaisen sukupuolen ollessa läsnä eivät kehtaisi tehdä saaden mahdollisuuden löytää suhte perinteisiin sukupuolikäsityksiin sekä omaan minäkuvaan. Vaarana sukupuolen perusteella eriytyneissä ryhmissä on vanhojen roolimallien vahvistuminen ja eriarvoisuuden kukoistaminen. (Punnonen 2008, 532–533.) Tyttö- ja poikaryhmät tuovat siis positiivisten mahdollisuuksien lisäksi myös haasteen ryhmän ohjaamiseen ja materiaalin suunnitteluun.

Suunnitelman tekemisen tueksi laadimme tiedonhankintasuunnitelman, johon kirjasimme opinnäytetyömme keskeisiä käsitteitä, joiden avulla etsimme kirjallisuutta ja tietoa aiheestamme. Näitä olivat muun muassa identiteetti, sukupuoli-identiteetti, mies, nainen, nuoruus, Raamattu, rippikoulun jälkeinen nuorisotyö ja oppimismenetelmät. Pohdimme myös, millä perusteella valitsimme lähteitä ja millä tavalla erilaiset raamatuntulkinnat vaikuttavat siihen, mitä raamatunselitysoppaita valitsimme. Aihepiirit, joiden katsoimme olevan tarpeellisia käsitellä opinnäytetyössämme, olivat nuoren kehitys, sukupuoli-identiteetin kehitys, rippikoulun jälkeinen nuorisotyö, sukupuolisuus yhteiskunnassa ja kirkossa sekä pedagogiset menetelmät. Uutena teemana opinnäytetyöhömmme tuli tässä vaiheessa myös sukupuoliroolit.

Toiveenamme oli, että nuoret voisivat oman oivaltamisen kautta oppia asioita. Siksi päätimme, että opetusten lisäksi suunnittelemme materiaaliimme vuorovaikutuksellisia ja toiminnallisia menetelmiä, joiden kautta nuoret pääsisivät tuomaan omia mielipiteitä muiden kuultavaksi ja voivat halutessaan esittää kysymyksiä. Menetelmien valintaa varten tutustuimme erilaisiin materiaaleihin, kuten tyttötyöhön tarkoitettuun Helmi-kirjaan, saadaksemme ideoita ja inspiraatiota menetelmien valintaan ja suunnitteluun.

Olimme sopineet alustavasti yhteistyöstä IEC:n (International Evangelical Church) kanssa. Yhteistyön tarkoitus oli mahdollistaa materiaalimme koekäyttö heidän järjestämässään nuortenillassa. Päätimme kuitenkin vetäytyä yhteistyöstä, sillä IEC on vahvasti monikulttuurinen seurakunta, ja monia kulttuurillisia tekijöitä, kuten eri kulttuurien suhtautuminen seksuaalisuudesta puhumiseen, olisi tullut ottaa huomioon opetuksessa. Se olisi vienyt mielestämme kohtuuttomasti voimavarojamme, etenkin kun tarkoituksemme ei ollut tehdä materiaalia erityisesti monikulttuuriseen käyttöön. Myöhemmin keväällä sovimme myös Suomen Evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen nuorisotyön johtajan kanssa mahdollisuudesta koekäyttää materiaaliamme heidän järjestämässään toiminnassa.

8 MATERIAALIPAKETIN TOTEUTTAMISPROSESSI

Materiaalipaketin varsinainen tekeminen käynnistyi keväällä 2014. Olimme sopineet testaavamme materiaalimme ensimmäistä, sekä tytöille, että pojille tarkoitettua osaa Roihuvuoren seurakunnan K-17-illassa jo samana keväänä, joten alkaessamme perehtyä kirjallisuuden opinnäytetyön teoriapohjaa varten, tutustuimme samalla raamatunselityssoppaisiin, joiden pohjalta ensimmäistä oppituntia ryhdyimme rakentamaan.

Ensimmäisenä oli päätettävä oppitunnin aihe. Koska materiaalipakettimme oli tarkoitus olla kolmiosainen, hahmottelimme alustavasti kaikkien kolmen oppitunnin aiheet. Ensimmäisen oppitunnin päätavoitteeksi hahmottui se, että nuoret voisivat nähdä Raamatun sukupuoli-identiteettiä tukevana. Toisen ja kolmannen, tytöille ja pojille erikseen tarkoitettujen oppituntien kautta tarkoituksemme oli auttaa nuoria pohtimaan mitkä asiat vaikuttavat heidän sukupuoli-identiteettinsä rakentumiseen ja miten Raamatun ohjeet ja esimerkit voisivat tukea mieheksi ja naiseksi kasvamista.

Ensimmäisen oppitunnin sisällöksi hahmottui se, mitä Raamattu sanoo kuuluvan mieheyteen ja naiseuteen, ja toisaalta se, mitkä asiat eivät niihin kuulu. Tätä lasea määrittelmää tiivistimme valitsemalla käsiteltävät raamatunkohdat. Vaihtoehtoinamme oli rakentaa opetus Raamatun henkilöiden tai yksittäisten raamatunkohtien ympärille. Lopulta valitsimme luomiskertomuksen (1.Moos. 1–2), sekä efesolaiskirjeen viidennen luvun opetuksen miehille ja vaimoille (Ef. 5: 21–33). Piispainkokouksen (2010, 13) mukaan luomiskertomus onkin sukupuolisuudesta puhuttaessa Raamatun keskeisin kohta.

Lisäksi halusimme käsitellä sukupuolistereotyyppioita ja pyrkiä osoittamaan, ettei yleisten käsitysten mieheydestä ja naiseudesta tarvitse määrittää yksilön mieheyttä ja naisuutta. Stereotyyppioiden käsittelyn tarpeellisuuden meitä havahdutti Roihuvuoressa vuonna 2013 pitämämme opetuksen jälkeen saatu palaute. Lisäksi päätimme pohtia nuorten kanssa sitä, millaisia käsityksiä sukupuolisuudesta maailmassa on ja mitkä asiat niihin vaikuttavat.

Sukupuolen mukaan eriytetyt oppitunnit pääsimme pitämään Suomen evankelisluterilaisen Kansanlähetyksen Nuorten Kesä -tapahtumassa heinäkuun ensimmäisenä viikonloppuna. Oppituntien suunnittelun aloitimme loppukeväästä. Suunnitelmamme oli, että oppitunnit olisivat rakenteeltaan samanlaiset, mutta sisällöllisiä valintoja voisimme tehdä sukupuoleen perustuen.

Käsiteltäviksi aiheiksi oppitunneille olimme valinneet sukupuoli-identiteettiä rakentavien ja muovaavien tekijöiden tunnistamisen ja sen, millä tavoin Raamatun opetukset voivat tukea sukupuoli-identiteettiä. Alkaessamme työstää oppitunteja huomasimme heti tarpeen aiheen rajaamiseen. Valitsimme näkökulmaksi sen, miten media ja erilaiset kokemukset vaikuttavat nuorten käsityksiin ja suhtautumiseen omaa ja toista sukupuolta kohtaan. Esiin nousi ajatus saada nuoret pohtimaan, millaisia valintoja he haluavat tehdä ja millä perusteella, sekä miten käyttäytyä itseään ja toisia kohtaan.

Pohjaksi näille pohdinnoille huomasimme sopivan Raamatun opetuksen ihmisen arvosta. Suunnittelimme siihen pohjautuen erilaisia keskustelupainotteisia menetelmiä, joiden kautta nuoret voisivat pohtia omaan sukupuoli-identiteettiinsä vaikuttaneita asioita ja toisaalta niitä asioita, millä itse voi vaikuttaa vastakkaisen sukupuolen sukupuoli-identiteettiin. Arkielämässä tapahtuvien valintojen motiivien pohtiminen eri raamatunkohtien ja ihmisen arvon kautta tuntui meistä myös hyvältä idealta. Päätimme lopulta kuitenkin rajata menetelmiä vain yhteen, jo Roihuvuoressa hyväksi havaittuun menetelmään, jonka kautta nuoret voivat pohtia valintojaan.

9 MATERIAALIPAKETIN TESTAUS

Esittelemme tässä vaiheessa opinnäytetyötämme saamamme palautteet Roihuvuoren seurakunnan K-17-illasta sekä Kansanlähetyksen Nuorten Kesä -tapahtumasta Ryttylästä. Mennessämme K-17-iltaan ja Nuorten Kesään oletimme, että testaamamme materiaalit tulevat vielä muuttumaan. Materiaalipakettimme muotoutuikin paljon palautteiden, kokeilujen sekä oivallusten kautta.

Materiaalipakettiamme on arvioitu koko opinnäytetyöprosessin ajan. Opetuksia kirjoittaessa arvioimme jatkuvasti tekstin sisältöä miettien sensitiivisiä sanavalintoja. Pidimme eettisyyden jatkuvasti mielessä, sillä tahdoimme luoda sellaista materiaalia, joka rohkaisee nuorta ja saa nuoren kokemaan olonsa turvalliseksi sekä hyväksytyksi. Aiheen haastavuuden ja herkkyyden vuoksi tarvitsimme materiaalimme arviointiin muiden tukea esimerkiksi siten, että annoimme tekstimme oikoluettavaksi. Toisinaan omalle tekstille tulee sokeaksi ja voi alkaa olettaa kuulijoiden ymmärtävän tai hahmottavan asioita, joita teksti ei varsinaisesti tuo esiin, mutta jonka kirjoittajana hyvin tietää. Erityisesti Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyönohjaajan tuki oli meille tärkeä, sillä hän osasi rohkeasti ja tarkasti kiinnittää huomioita kehittämiskohteisiin materiaalipaketissamme.

Roihuvuoren seurakunnan K-17-illassa materiaalipakettimme arviointi tapahtui kirjallisenä palautelomakkeen (Liite 1) sekä suullisen palautteen ja omien havaintojen kautta. Kirjoitimme palautteet sekä havainnot muistiin. Kysyimme palautetta sekä nuorilta että työntekijöiltä. Halusimme erityisesti tietää, mikä materiaalissamme oli onnistunutta ja mikä kaipasi muutosta. Kansanlähetyksen Nuorten Kesä -tapahtumassa keräsimme arvioinnin nuorilta käyttäen samoja kysymyksiä kuin K-17-illassa, mutta työntekijältä emme saaneet palautetta, sillä työntekijöitä ei ollut seuraamassa opetusta. Nuorten kesän palautteet perustuvat siis kirjalliseen palautteeseen, omiin havaintoihin sekä muutama suulliseen palautteeseen, jotka saimme nuorilta.

9.1 Roihuvuoren seurakunnan K-17-ilta

Olimme yhteydessä Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyönohjaajaan ennen K-17-iltaa. Lähetimme materiaalit hänelle sähköpostilla hyvissä ajoin ennen illan pitämistä. Saimme häneltä sekä positiivista, että rakentavaa palautetta, jonka mukaan teimme muutoksia materiaaliimme. Hän kiinnitti huomiota muun muassa sanavalintoihin, esitti tarkentavia kysymyksiä, sekä antoi ehdotuksia siitä, kuinka voisimme tehdä opetuksestamme selkeämmän. Meillä oli paljon materiaalia iltaa varten, joten hän muistutti meitä huolehtimaan ajankäytöstä, sillä käytössämme olisi vain 1,5 tuntia. Positiivista palautetta hän antoi siitä, että opetuksemme perustuivat selkeästi Raamattuun. Hänellä oli positiivinen vaikutelma materiaalistamme, erityisesti harjoituksista ja hän koki illan lupaavaksi.

Roihuvuoren seurakunnan K-17-ilta kulki nimellä sukupuoli-identiteetti ja Raamattu. Pääsimme kokeilemaan iltaan pojille ja tytöille yhteiseksi tarkoitettua materiaalia. Iltaan osallistui meidän kahden lisäksi neljä nuorta, yksi nuorisotyönohjaaja sekä kaksi sosionomi-kirkon nuorisotyönohjaaja -opiskelijaa, jotka olivat tuolloin harjoittelussa Roihuvuoren seurakunnassa. Vähäisen osallistujamäärän takia opiskelijat osallistuivat iltaan nuoren roolissa. Nuorisotyönohjaaja ei osallistunut illan kulkuun vaan tarkkaili sivusta.

Toteutuspaikkana oli Roihuvuoren seurakunnan nuorille tuttu ympäristö Laajarannan nuortentilassa. Valitsimme tilaksi rauhaisan paikan, jossa oli sohvia sekä pehmeitä tuoleja. Ostimme nuorille pientä naposteltavaa luodaksemme mukavaa ja rentoa ilmapiiriä. Saimme positiivista palautetta siitä, että olimme luoneet tilasta viihtyisän ja että meistä oli tullut sellainen kuva, että olimme valmistautuneet hyvin etukäteen ennen illan alkua. Heidän mukaansa tämän huomasi esimerkiksi siitä, että laulukirjat, ruuat ja Raamatut olivat valmiina käyttöä varten. Yhtenä näkökulmana tuommekin materiaalipaketissamme esiin tilan viihtyisyyden ja ilmapiirin luomisen merkityksen käsiteltäessä arkaa aihetta.

Aloitimme illan rukouksella sekä laululla, jonka valitsimme nuorten veisukirjasta. Tämän jälkeen alustimme illan aiheen ja kerroimme nuorille illan säännöistä. Koimme sääntöjen kertomisen tärkeäksi aiheen sensitiivisyyden takia sekä sen takia, että jokaisella olisi vapaus ilmaista omia mielipiteitensä ilman, että häntä tuomittaisiin tai syrjitäisiin. Sääntöjen kertomisen jälkeen jatkoimme iltaa harjoituksella, jonka tarkoituksena

oli herätellä nuoria aiheeseen. Jaoin nuoret pareittain ja esitimme heille erilaisia väittämiä, kuten "miehen tehtävä on olla kotona, jotta nainen voi edetä urallaan". Nuorten tehtävänä oli keskustella aiheesta ensin pareittain ja sitten kävimme koko porukalla läpi väittämiä yhdessä. Jakamalla nuoret pareittain mahdollistui se, että myös sellaiset nuoret, jotka eivät koe puhumista helpoksi suuressa porukassa, sai äänensä kuuluviin. Sen jälkeen, kun nuoret olivat sanoneet mielipiteitensä, kokosimme illan vetäjinä heidän ajatuksiaan yhteen sekä tarvittaessa toimme lisää näkökulmaa tilanteeseen. Palautteiden perusteella väittämät osoittautuivat yhdeksi suosituimmaksi asiaksi illan aikana. Nuoret olisivat toivoneet enemmän väittämiä ja aikaa niiden käsittelyyn. Tämän menetelmän kautta nuoret pääsivät itse oivaltamaan asioita, tuomaan omia mielipiteitään muiden kuultavaksi sekä saivat mahdollisuuden oppia muiden näkökulmista.

Väittämien jälkeen etenimme illassa ensimmäiseen opetukseen, joka käsitteli miehen ja naisen roolia ensimmäisen Mooseksen kirjan luomiskertomuksen kautta. Opetuksessa tahtoimme ottaa huomioon auditiiviset oppijat, joten toteutimme opetuksen niin, että me puhuimme ja nuoret kuuntelivat. Palautteeksi saimme tästä opetuksesta sen, että nuoret olivat saaneet uusia näkökulmia luomiskertomukseen ja heidän mielestään oli erityisesti mukava keskittyä luomiskertomuksessa siihen, mitä se puhuu miehen ja naisen roolista.

Lyhyen ja ytimekkään opetuksen jälkeen siirryimme taas harjoituksen pariin. Olimme etukäteen keränneet erilaisilta nuorilta miehiltä ja naisilta kuvauksen heistä itsestään sekä heidän kiinnostuksen kohteistaan ja harrastuksistaan. Kuvaukset kirjoitettiin niin, että kirjoittajan sukupuolta ei kerrottu, joten nuorten tehtävänä oli arvata onko kyseessä mies vai nainen. Lajittelimme nämä erilaiset kuvaukset ympäri huonetta ja nuoret kävivät itsekseen lukemassa nämä kuvaukset. Laitoimme rauhallista musiikkia soimaan taustalle, sillä tahtoimme luoda rauhoittavan ilmapiirin, jotta kaikki nuoret pystyisivät keskittymään lukemiseen. Tämän jälkeen kokoonnuimme jälleen yhteen ja jaoin nuorille kaksi eriväristä paperin palaa, jotka kuvastivat kahta eri sukupuolta. Seuraavaksi kertosimme jokaisen kuvauksen yksi kerrallaan ja pyysimme nuoria arvaamaan sukupuolen nostamalla toisen tai molemmat lapuista. Jokaisen kuvauksen kohdalla kävimme yhdessä läpi, miksi nuoret olivat nostaneet joko toisen tai molemmat papereista.

Tällä tehtävällä halusimme auttaa nuoria huomaamaan, että ympärillämme on erilaisia miehiä ja naisia, joilla on erilaisia mielenkiinnonkohteita sekä harrastuksia. Tahdoimme viestittää, että nuoret voivat rohkeasti olla niitä naisia ja miehiä omilla luonteenpiirteillä, mielenkiinnonkohteilla ja harrastuksilla, joiksi Jumala on heidät luonut. Nämä kuvaukset koettiin hyväksi ja mielenkiintoiseksi tavaksi käsitellä aihetta. Yksi nuorista sanoi tulleen rohkaistuksi olemaan oma itsensä. Toinen palautteiden antajista sanoi, että oli hienoa oivaltaa se, että miehet ja naiset tunnistettiin, vaikka kukaan ei tiennytkään etukäteen kuvausten henkilöiden sukupuolta.

Harjoituksesta siirryimme illan viimeiseen opetukseen, joka käsitteli efesolaiskirjeen viidennen luvun kautta miehen ja naisen roolia ja heidän erilaisuutta. Tämän opetuksen toteutimme samalla tavoin kuin luomiskertomuksen opetuksen, eli opettamalla sen nuorille. Palautteena mukaan nuoret olivat opetuksen kautta oppineet uutta ja saaneet uudenlaisia näkökulmia asiaan, erityisesti miehen roolista. Palautteesta kävi ilmi, että naisen roolin esittely oli jäänyt vähäiseksi ja se kaipaisi monipuolisempaa näkökulmaa. Lisäksi käyttämäämme opetustyyliä kritisoitiin siitä, että opetus oli liian pitkä ja puuduttava pelkästään kuunneltavaksi. Nuoret kaipasivat sitä, että olisivat päässeet pohtimaan ja keskustelemaan asiasta kanssamme. Yksi nuorista muistutti palautteessa siitä, että kaikki eivät ole tämän näkökulman kanssa samaa mieltä. Hän olisi halunnut tuoda toisenlaisen näkökulman esiin. Nuorisotyönohjaaja antoi samanlaista palautetta opetuksen pituudesta ja kehotti meitä muokkaamaan opetuksesta interaktiivisemmän. Hän olisi kaivannut enemmän konkreettisuutta ja henkilökohtaisuutta mukaan opetukseen. Hän kuitenkin rohkaisi meitä sillä, että opetuksessa oli paljon hyvää, kuten opetuksen pohjautuminen Raamattuun.

Valitessamme efesolaiskirjeen opetuksen miehille ja vaimoille, tiedostimme, että aiheesta on seurakunnassa monenlaisia näkökulmia ja mielipiteitä. Päätimme kuitenkin valita kyseisen raamatunkohdan, sillä hyvin opetettuna siitä voi oppia paljon. Saimmekin nuorisotyönohjaajalta positiivista palautetta aiheen valinnasta.

Päätimme illan rukoukseen ja keräsimme kaikilta palautetta lomakkeella (liite 1). Sen jälkeen, kun palautelomakkeet oli kirjoitettu, saimme palautetta myös suullisesti nuorisotyönohjaajalta ja kahdelta harjoittelijalta. Illan aikana huomasimme, että materiaalin suuren määrän takia, käsitelimme monet asiat liian nopeasti. Aikaa olisi kaivattu

enemmän aiheiden käsittelyyn, varsinkin viimeiseen opetukseen. Ymmärsimme omien kokemustemme sekä saamiemme palautteiden kautta, että puoleentoista tuntiin ei mahdu näin paljon materiaalia. On parempi jakaa aihe pienempiin osiin ja keskittyä muutama asiaan kerrallaan.

Saimme palautetta myös liittyen opetustyyliimme. Palaute koski turhaksi koettuja toistoja ja epäselviä lauseita. Jännitimme jonkin verran ennen esitystä ja esityksen aikana, minkä tiedostimme vaikuttavan ulosantiin. Opetustyyliimme liittyvän palautteen ymmärsimme koskeneen enemmän osuuttamme materiaalin käyttäjinä ja käytäntöön soveltajina kuin itse materiaalia. Pohdimme myös osallistujamäärän pienuutta. Olimme mainostaneet K-17-iltaa Roihuvuoren seurakunnan nuorten illassa sekä facebook-sivulla. Syy osallistujamäärän vähyyteen ei selvinnyt illan aikana, mutta ajattelimme ajankohdan voineen vaikuttaa. Olisiko iltaan tullut enemmän, jos olisimme järjestäneet sen sunnuntai-illan sijaan esimerkiksi perjantai -iltana tai lauantaina?

Sukupuoli-identiteetti ja Raamattu -ilta sekä materiaalipaketimme sai pääasiassa positiivista palautetta. Aihe oli monen mielestä tärkeä ja mielenkiintoinen. Opetusten ja harjoitusten nähtiin olevan tasapainossa sekä illan olleen kokonaisuutena ehjä. Nuoret kokivat illan pääosin rohkaisevaksi, eikä kukaan kokenut sitä tuomitsevaksi. Illassa nuoret pitivät eniten harjoituksista, sillä heidän mielestään oli hienoa oivaltaa asioita itse. Tämän palautteen perusteella rohkaistuimme tekemään materiaalistamme interaktiivisemmän, sillä palautteet osoittivat, että nuoret haluavat osallistua, keskustella ja pohtia aihetta. Tahdoimme huomioida saamamme palautteet sekä omat kokemukset tästä illasta, kun lähdimme työstämään opetuksia Kansanlähetyksen Nuorten Kesä -tapahtumaan Ryttylään.

9.2 Kansanlähetyksen Nuorten Kesä -tapahtuma

Elokuussa 2014 kokeilimme tytöille ja pojille erikseen tarkoitettua materiaaliamme Nuorten Kesässä erillisissä opetuskanavissa. Kanavat kulkivat nimillä Mies valintojen maailmassa sekä Nainen valintojen maailmassa. Olimme lähettäneet alustavan suunnitelman opetustemme sisällöistä tapahtuman vastuuhenkilölle, mutta emme saaneet siitä erikseen palautetta.

Miehenä valintojen maailmassa -kanava ei lopulta toteutunut, sillä sinne ei tullut osallistujia. Syyksi osallistujakatoon arvelimme samaan aikaan järjestetyn lentopalloturnauksen, johon osallistui kymmeniä poikia. Pohdimme myös, kiinnostaako poikia käsitellä tällaista aihetta tai olisiko nimen pitänyt olla erilainen, jotta se oli houkutelut poikia tulemaan mukaan. Lisäksi mietimme, olisiko poikia houkuttanut toiminnallisempi ote, jonka kautta käsitellä tätä aihetta.

Naisena valintojen maailmassa -kanavaan osallistui 27 tyttöä, jotka olivat iältään 16–20-vuotiaita. Emme olleet ilmoittaneet kanavалlemme erikseen ikärajaa eikä suositeltavaa osallistujamäärää. Huomasimme vasta paikanpäällä tapahtuman esitteistä, että kanavamme olivat avoinna kaikille. Onneksi kanavaan tulleet olivat kohderyhmäämme. Saimme myös mahdollisuuden kokeilla, miten materiaalimme toimii isomman ryhmän kanssa. Roihuvuoren K-17-illassa olimme kokeilleet toteuttaa materiaalia pienemmälle porukalle.

Rohkaistuimme K-17-illan jälkeen saamastamme positiivisesta palautteesta liittyen harjoitukseen, jossa käytettiin väittämiä, joten toteutimme kanavan aihetta ja opetusta väittämien kautta. Tyttöjen kanavassa Maija aloitti yhteisen hetken rukouksella ja piti alkuun pienen opetuksen, joka johdatteli aiheeseen siitä, miksi on tärkeää tehdä valintoja naisena. Opetus käsitteli ihmisen arvoa ja toisen ihmisen kunnioittamista. Palautteen mukaan opetuksen sisältö johdatti hyvin aiheen käsittelyyn. Aihe oli monille jo entuudestaan tuttu, mutta se ei tuntunut häiritsevän heitä. Rakentavaa palautetta Maija sai muun muassa puhujan taidoista, sillä puheessa oli liikaa täytesanoja ja asioiden toistoa. Positiivista palautetta kanava sai siitä, että sitä oli pitämässä nuori nainen.

Opetuksen jälkeen Maija siirtyi käsittelemään aihetta “nainen valintojen maailmassa” väittämien kautta. Esimerkki väittämistä, joita käytettiin kanavassa on: “katsot illalla huippumalli haussa -ohjelmaa. Se saa sinut toivomaan, että näyttäisit yhtä laihalta ja kauniilta kuin ohjelman mallit. Mikä saa sinut ajattelemaan näin? Miten sinun tulisi toimia, kun alat ajattelemaan näin?”. Tytöt jaettiin pieniin ryhmiin keskustelemaan asiasta, minkä jälkeen käytiin ajatuksia läpi yhdessä. Maija kokosi lopuksi yhteen nuorten ajatuksia ja lisäsi tarvittaessa loppuun vielä muita näkökulmia asiaan. Jokaisen yhteisen keskustelun loppuun Maija toi Raamatusta näkökulmia asiaan. Opetus tapahtui siis in-

teraktiivisesti niin, että kaikilla oli mahdollisuus sanoa mielipiteitensä sekä kuulla muiden ajatuksia.

Ongelmana tämän kanavan pitämisessä oli se, että kanavassa ei ollut tarpeeksi aikaa käsitellä erilaisia väitteitä. Ajanpuutteen takia ehdimme käsitellä vain kolme väitettä, jotta Maija ehti kerätä vielä palautetta työiltä. Nuoret ja Maija huomasivat, että asioiden käsittelyssä tuntui olevan kiire. Lisäksi ryhmän suuri koko vaikutti niin, että aihetta piti käsitellä hitaammin verrattuna siihen, jos tyttöjä olisi ollut vähemmän. Tästä huomasimme, että materiaalimme soveltuu paremmin ryhmään, jossa on enimmillään 15 nuorta. Lisäksi tila, jossa kanava pidettiin, oli todella kuuma, eikä ikkunoita saanut auki. Se aiheutti vaikeuksia keskittymiseen ja yleistä levottomuutta.

Väitteet-harjoitus sai positiivista palautetta työiltä. Heidän mielestään oli mukavaa pohdita väittämiä ryhmissä ja keskustella aiheesta. Monet väittämät ja niiden synnyttämät keskustelut avasivat nuorten silmiä ja laittoivat heidät pohtimaan aihetta uudelta näkökulmasta. Tytöt olisivat kaivanneet enemmän väitteitä ja aikaa niiden käsittelyyn. Koska vain kolme väitettä ehdittiin käymään läpi, nuoret antoivat palautetta, että väitteitä olisi voinut olla monipuolisemmin eri aiheista. Yksi palautteen antajista olisi toivonut saavansa opetusta siitä minkälaisia kuvia kannattaa kristittyinä naisena ladata internetiin.

Työiltä tullut palaute oli suurimmilta osin positiivista. Eräs aihe positiiviseen palautteeseen oli se, että nuori aikuinen opetti tästä aiheesta. He kokivat pystyvänsä paremmin samaistumaan 23-vuotiaaseen kuin 60-vuotiaaseen ohjaajaan. Hyvää palautetta tuli myös rohkaisevasta ilmapiiristä sekä interaktiivisesta työotteesta. Monilta työiltä tuli palautteessa esiin, että meidän aiheemme on tärkeä ja siitä opetetaan aivan liian vähän. Osa nuorista sanoi oppineensa paljon uutta ja saaneensa uudenlaista näkökulmaa tähän aiheeseen. Osa sanoi asian olleen heille entuudestaan tuttu, ja he kokivat, etteivät oppineet mitään uutta. Tähän on saattanut vaikuttaa se, että Kansanlähetyksen tapahtumissa olevat nuoret tulevat eri taustoista. Osa nuorista on saanut jo opetusta aiheesta ja lukee omatoimisesti aiheesta itse. Toiset taas eivät ole saaneet opetusta aiheesta, joten asia oli heille erityisen uutta.

Kanavasta saadun kokemuksen perusteella interaktiivinen opetusmenetelmä sopii hyvin sukupuolisuuden aiheen käsittelyssä tyttöjen kanssa. Maija koki kanavan jälkeen, että

materiaali toimii hyvin varsinkin, jos sille on varattu tarpeeksi aikaa ja jos ryhmän koko on sopivan kokoinen. Palautteiden perusteella lähdimme muokkaamaan sekä kehittämään materiaalipakettiamme.

10 MATKALLA MIEHEYTEEN JA NAISEUTEEN -MATERIAALIPAKETTI

Kokeiltuamme materiaalipakettiamme K-17-illassa sekä Nuorten Kesässä, havahduimme siihen, että materiaalipakettimme aihe oli kehittynyt liian laajaksi. Olimme hahmottaneet materiaalipakettiamme kahdella eri otsikolla: sukupuoli-identiteetti ja Raamattu, sekä mies ja nainen valintojen maailmassa. Ymmärsimme, että meillä ei olisi resursseja tuottaa molemmista aiheista materiaalipakettia vaan meidän täytyi valita jompikumpi aiheista.

Päädymme syksyllä 2014 valitsemaan K-17-illassa käsittelemämme aiheen. Valitsimme tämän aiheen, sillä olimme saaneet siitä paremmin palautetta ohjaajalta sekä nuorilta. Nuorten Kesän materiaalin hylkäämiseen vaikutti se, ettei poikien osuutta päästy testaamaan. Emme myöskään saaneet nuorisotyön ammattilaisilta palautetta materiaalistamme, mikä vaikutti valintaamme. Tämän takia halusimme hyödyntää enemmän sitä materiaalia, josta olimme saaneet eniten palautetta. Emme kuitenkaan tehneet turhaa työtä Nuorten Kesän materiaalin kanssa, sillä hyödynsimme myös siitä osia lopullisessa materiaalipaketissa.

K-17-illassa huomasimme, että meillä oli liikaa materiaalia yhtä opetusta varten. Havahduttuisemme myötä lähdimme syksyllä 2014 jakamaan opetuksia pienempiin osiin. Päädymme aiheiden perusteella kuuteen oppituntiin. Suurin osa materiaalistamme on sitä, mitä kokeilimme K-17-illassa. Lisäksi mukana materiaalissa on sisältöä Nuorten Kesää varten suunnittelemissamme opetuksista sekä Roihuvuoren nuortenleiriltä vuodelta 2013.

10.1 Materiaalipaketin sisältö

Matkalla mieheyteen ja naiseuteen -materiaalipaketti (Liite 2) sisältää kuusi opetusta. Neljä opetusta on tarkoitettu materiaaliksi molemmille sukupuolille sekä kaksi muuta erikseen tytöille ja pojille. Jokainen opetus sisältää teorian opetukseen sekä kysymyksiä ja harjoituksia aiheen käsittelyyn. Materiaalipaketin ensimmäisillä sivuilla on lyhyet

ohjeet materiaalin käyttöön sekä informaatiota sukupuolisuudesta nykypäivänä ja nuoren seksuaalisuudesta.

Ensimmäinen opetus sai nimekseen Ihmisen arvo. Hyödynsimme tätä opetusta varten materiaalia, jota kokeilimme Nuorten Kesässä. Pohtiessamme sukupuolisuutta on hyvä lähteä liikkeelle siitä, mikä nuoren arvo on ihmisenä sekä Jumalan kuvana. Tämä opetus luo hyvän pohjan sille, että nuoren arvo ei ole kiinni hänen sukupuolestaan, ajatuksistaan tai teoistaan, vaan siinä, että hän on suuri ihme ja arvokas Jumalan luomana. Nuoren on tärkeä ymmärtää tämä ennen kuin sukupuolisuutta voidaan käsitellä syvällisemmin.

Mies ja nainen – Jumalan kuva - on materiaalipaketimme **toinen opetus**. Tämä opetuskokonaisuus on kehitetty K-17-illassa kokeilemamme opetuksen pohjalle. Tämä opetus pohjautuu Raamatun luomiskertomukseen ja sen tarkoituksena on tutkia miehen ja naisen roolia. Mitä yhteistä naisella ja miehellä on Jumalan luomana? Miestä ja naista ei ole luotu samanlaisiksi, mutta samanarvoisiksi. Heillä on yhteisiä tehtäviä, kuten evankeliumin julistaminen ja lisääntyminen.

Kolmas opetus on nimeltään Ihminen – ainutlaatuinen yksilö ja sen tarkoituksena on saada nuoret pohtimaan, mikä on naisellista ja mikä taas miehistä. Usein ulkonäkö, luonne, kiinnostuksen kohteet, sekä se, mitä tekee, mielletään kuuluvan tiettyyn sukupuoleen. Nämä asiat eivät kuitenkaan todellisuudessa määritä miehisyyttämme tai naisuttamme. Erilaiset asiat eivät itsessään lisää eikä vie pois mieheyttä tai naiseutta. Ne voivat tukea meitä miehinä ja naisina, mutta ne eivät ole sen ydin. Mieheys ja naiseus on pintaa paljon syvemmällä. Tämän opetuksen tarkoitus on rohkaista nuorta olemaan Jumalan luomana oma ainutlaatuinen itsensä. Kokeilimme tätä opetusta Roihuvuoren seurakunnan K-17-illassa harjoitusten muodossa, mutta olemme tehneet siitä laajemman tähän materiaalipakettiin.

Materiaalipaketin **neljäs opetus**, Nainen – luomistyön kruunu, on tarkoitettu materiaaliksi tytöille. Opetuksessa pohditaan mitä nainen voi kuvastaa Jumalan kuvana. Tämän lisäksi mietitään, minkälaisia unelmia naisella on ja kuinka Jumala voi vastata niihin. Naiseutta pohditaan erilaisten Raamatun henkilöiden kautta.

Mies – sankari? taas on pojille tarkoitettu opetus, joka on materiaalipakettimme **viides opetus**. Siinä käsitellään sankaruuden teeman kautta sitä, mitä kuuluu mieheyteen ja millaisia toiveita sekä tarpeita miehillä on. Aihetta pohditaan muun muassa Tuomarien kirjasta löytyvän Gideonin kertomuksen kautta. Erikseen tytöille ja pojille suunnattuihin opetuksiin olemme hyödyntäneet Roihuvuoren seurakunnan nuortenleirillä vuonna 2013 käyttämäämme materiaalia.

Kuudes opetus, Mies ja nainen avioliitossa on tarkoitettu materiaaliksi molemmille sukupuolille. Tässä opetuksessa pohditaan miehen ja naisen tehtäviä ja tarpeita efesolaiskirjeen viidennen luvun avioliitto-opetuksen kautta. Opetuksen kautta pohditaan myös sitä, miten miesten ja naisten tarpeisiin voidaan vastata ja mitä rakastaminen ja kunnioittaminen tässä yhteydessä merkitsevät. K-17-illassa pitämämme opetus efesolaiskirjeestä pohjusti tätä. Siitä saadun palautteen perusteella teimme tästä interaktiivisemmän.

Olemme pitäneet mielessä erilaisia oppijoita, kun olemme luoneet tätä materiaalipakettia. Esimerkiksi yhdessä 15 hengen ryhmässä saattaa hyvin löytyä 15 hyvin erilaista oppijaa. Jokainen nuori käsittelee asioita, tietoa ja tunteita eri tavoin sekä hakee ja painaa mieleensä opittua asiaa erilaisilla tavoilla. Yksi nuori voi oppia käyttäen visuaalista kanavaa eli näkökanavaa, toinen voi hyödyntää auditiivista eli kuulokanavaa, kolmas oppii parhaiten kokemusten kautta ja neljäs voi puolestaan oppia ja muistaa parhaiten sitä, mitä on saanut käsillään koskettaa ja kokeilla. (Riihimäki 2005, 193–194.)

Olemme pyrkineet materiaalipakettimme kautta luoda mahdollisuuksia osallisuuteen, koska sen avulla voidaan huomioida monenlaisia oppijoita. Osallisuudella tarkoitetaan osallistumisen lisäksi nuoren mahdollisuutta mielipiteen ilmaisuun, aktiivisen kuulluksi tulemiseen. Osallisuus auttaa nuorta löytämään ja muovaamaan ymmärrystä omasta itsestään sekä löytämään omaa paikkaansa. Lisäksi osallisuuden kautta nuoren on mahdollista olla kontaktissa muiden nuorten kanssa. (Ritokoski 2013.)

Jokainen kuudesta opetuksesta sisältää kysymyksiä, joiden avulla ohjaaja voi halutesaan käydä läpi opetuksen interaktiivisesti. Olemme halunneet osallistaa nuoria paljon jokaiseen opetukseen, sillä saamiemme palautteiden perusteella nuoret haluavat olla paljon mukana opetuksessa. Interaktiivisuudesta hyötyvät täten erityisesti auditiiviset ja

sellaiset, jotka oppivat kokemusten kautta. Kysymysten lisäksi jokainen opetus sisältää myös harjoituksia ja niitä voidaan käyttää esimerkiksi johdattelemaan aiheeseen, rentouttamaan ilmapiiriä tai luomaan hyvää yhteishenkeä. Räsänen (2008, 300) mukaan esimerkiksi leikin avulla on helppo tutustua toisiin ja se samalla myös rentouttaa sekä laukaisee jännityksiä. Tällainen aihe voi jännittää nuoria, joten harjoitukset voivat hyvin olla luomassa rentoa ja turvallista ilmapiiriä. Pyrimme näiden harjoitusten kautta huomioimaan erilaiset oppijat, jotta opetukset eivät olisi pelkästään puhumista ja kuuntelemista.

Olemme päätyneet siihen, että materiaalimme opetuksilla ei ole mitään tiettyä rakennetta ehdotettuna ohjaajalle. Halusimme jättää vapaat kädet ohjaajalle opetuksen toteuttamisesta. Meidän mielestä on tärkeää, että ohjaajalla on vapaat kädet opetuksen rakenteen luomisessa, sillä ohjaaja tuntee parhaiten mitkä menetelmät toimivat heidän seurakuntansa nuorten kanssa. On tärkeää, että ohjaaja tekee opetuksista oman näköisensä ja ottaa mukaan ne harjoitukset ja kysymykset, minkä kokee sopivan parhaiten opetuksensa ja nuorten tilanteeseen. Ohjaaja voi myös halutessaan esimerkiksi ottaa pelkästään teorian opetuksesta ja lisätä omia harjoituksia tai sitten hyödyntää harjoituksia oman opetuksensa kanssa.

10.2 Ohjeita materiaalipakettia käyttävälle

Matkalla mieheyteen ja naiseuteen -materiaalipaketin sisällöt soveltuvat parhaiten käytettäväksi rippikoulun käyneiden nuorten toiminnassa. Kun nuorilla on pohjalla rippikoulun seksuaali- ja sukupuoliopetusta, pääsee materiaalin syventyvä ulottuvuus paremmin oikeuksiinsa. Materiaalipaketin käyttötapoja on monia. Oppitunnit on suunniteltu toisiaan tukeviksi, mutta niitä voidaan toteuttaa myös yksittäin, toisistaan riippumatta. Yhden opetuksista voisi esimerkiksi pitää seurakunnan nuortenillassa tai sitten kaikki opetukset viikonlopun mittaisella leirillä. Neljä opetuksista on tarkoitettu molemmille sukupuolille mutta kaksi muuta on tarkoitettu tytöille ja pojille erikseen.

Tämä materiaalipaketti on tarkoitettu seurakunnan nuorten parissa toimiville työntekijöille. Materiaalia voi myös hyödyntää esimerkiksi seurakunnan aktiiviset nuoret aikuiset. Ihanteellista olisi, että nuorella ja ohjaajalla olisi riittävästi ikäeroa, sillä vanhempi

ikä antaa jo huomattavasti etäisyyttä omaan teini-ikään ja se mahdollistaa sen, että on ehtinyt pohtia omaan mieheyteen tai naiseuteen liittyviä kysymyksiä.

Molemmille sukupuolille tarkoitettussa opetuksessa olisi hyvä, jos ohjaajia olisi kaksi, yksi molemmista sukupuolista. Silloin mahdollistuu se, että molempien sukupuolten näkökulmat tulevat tasapuolisesti esiin. Usein on myös helpompi puhua omasta sukupuolesta, sillä se on luontevampaa ja siitä on henkilökohtaista kokemusta. Materiaalin opettaminen onnistuu kuitenkin myös yhdeltä ohjaajalta. Työille tarkoitettua materiaalia tulisi ohjata nainen ja pojille tarkoitettua materiaalia mies.

Aihe on jokaiselle hyvin henkilökohtainen, sillä sukupuoli on jokaisen ihmisen ihmisyyden ytimessä. Siksi aihe voi olla nuorille arka ja herättää monenlaisia tunteita ja ajatuksia. Jokaista aihetta käsitellessä on hyvä muistaa toteuttaa se sellaisella tavalla, että nuori ei tule häpäistyksi tai koe rajojaan tulleen rikotuksi. Ennen kuin pitää opetusta nuorille, olisi hyvä pohtia itseään ja suhdettaan vastakkaiseen sukupuoleen. Sanavalintoja on hyvä miettiä sekä sitä, minkälaisia viestejä antaa puhuessaan nuorille.

On hyvä luoda sellainen ilmapiiri, jossa nuoren on turvallista olla oma itsensä ja jakaa omia mielipiteitään ilman, että ne tuomitaan. Siksi opetuksen alkuun olisi hyvä luoda yhteiset säännöt, joissa korostetaan toisen kunnioittamista ja jokaisen mielipiteen tärkeyttä. Mukavaa ilmapiiriä pystyy myös luomaan esimerkiksi tilojen kautta, jossa on pehmeät istuimet ja ruokaa tarjolla. Jokaiseen opetukseen olisi hyvä varata riittävästi aikaa. Esimerkiksi 1,5 tuntia voisi olla hyvä aika yhden opetuksen kestolle. On hyvä miettiä kuinka paljon varaa aikaa tiettyjen osioiden pitämiseen, sillä silloin ei tule kiire. On tärkeää varata aikaa riittävästi keskusteluille, harjoituksille, sekä nuorten mahdollisille kysymyksille.

Jokaiseen opetukseen olemme kirjoittaneet teoriaa aiheesta, jota ohjaaja voi hyödyntää opettaessaan aihetta. Ohjaaja voi valita itse haluaako opettaa aiheen itse tai sitten hyödyntääkö kysymyksiä, jotta aihe käytäisiin interaktiivisesti läpi. Nuorten kesän kanavan sekä Roihuvuoren seurakunnan K-17-illan perusteella suosittelemme kuitenkin käymään opetukset läpi mahdollisimman interaktiivisesti, jotta nuorilla on mahdollisuus esittää kysymyksiä sekä tuomaan ääntänsä kuuluviin. Teorian lisäksi olemme koonneet muutamia harjoituksia, joita ohjaaja voi hyödyntää käydessään läpi aihetta.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tämän produktion tuloksena syntynyt materiaalipaketti on apuväline, jonka avulla seurakunnan nuorisotyötä tekevä voi järjestää rippikoulun käyneille nuorille toimintaa, joka tukee nuorten sukupuolisuutta ja auttaa heitä näkemään Raamatun sukupuoli-identiteettiä tukevan sanoman. Seurakunnan kasvatustehtäviin kuuluu sukupuolisuuden tukeminen osana seksuaalikasvatusta. Sosionomin tehtäviin voi myös kuulua kasvattajana toimiminen esimerkiksi nuorisokodeissa ja nuorisotaloilla. Osa heidän kasvatustyötään on nuoren kokonaisvaltainen kohtaaminen ja tukeminen, mihin kuuluu tärkeänä osana myös sukupuolisuuden huomioiminen.

Ensisijaisesti materiaalipakettimme soveltuu seurakunnan nuorisotyöhön. Sen sisältämiä harjoituksia voidaan kuitenkin soveltaa myös sosiaalialan työmuodoissa, esimerkiksi nuorisotaloilla. Ihmisen kokonaisvaltaiseen kohtaamiseen kuuluu myös hengellisyyden huomioiminen, joten materiaalipaketin muutkin osat voidaan nähdä soveltuvan sosiaalialan työkentille. Esimerkiksi, jos nuorisotalossa asuu kristitty nuori, joka kaipaa tukea sukupuoli-identiteettiin liittyvissä kysymyksissä erityisesti kristillisestä näkökulmasta, voi ohjaaja hyödyntää materiaaliamme keskusteluissa ja ohjauksessa, sekä nuoren kohtaamisessa ja ymmärtämisessä. Raporttiosassa olevat yhteiskunnan ja nuoren kehityksen kuvaukset voivat myös tukea sosionomia työssään.

Vaikka materiaalipakettimme antaakin väylän sukupuolisuuteen liittyvien kysymysten kohtaamiseen ja käsittelyyn, se ei kuitenkaan anna tietoa kaikista erilaisista yhteiskunnassamme esiintyvistä käsityksistä liittyen sukupuolisuuteen. On mahdotonta kerätä kaiken kattavaa tietopakettia, sillä yhteiskuntamme muuttuu jatkuvasti erilaisten ideologioiden ja aatteiden myötä. Esimerkiksi jo kahden vuoden päästä sukupuolen määritelmät voivat olla muuttuneet. Siksi on tärkeää, että nuorten parissa toimiva jatkuvasti pitää itseään ajan tasalla. Tähän voivat tarjota tukea työyhteisöt ja työnantajat tarjoamalla koulutusta säännöllisin väliajoin.

Testatessamme materiaalia havaitsimme tärkeäksi myös teoriakirjallisuudesta nousevan ajatuksen siitä, että nuorisotyöntekijän on hyvä olla käsittelyt omaa sukupuolisuuttaan ja suhdettaan vastakkaiseen sukupuoleen. Nuoren ajattelua leimaava mustavalkoisuus voi

näkyä joskus voimakkaina ja ehdottomina mielipiteiden ilmaisuina. Mikäli nuorisotyöntekijä on kohdannut omaan sukupuolisuutensa liittyvät kysymykset, hän voi kohdata myös nuorten esille tuomat voimakkaat tunteet ja mielipiteet.

Opinnäytetyöprosessi oli antoisa ja opetti paljon sukupuolisuudesta yhteiskunnassa. Opimme, että nopeat muutokset yhteiskunnassa ovat todellisuutta ja media yliseksualisoituminen aiheuttaa nuorille vaikeuksia suhteen muodostamisessa eri sukupuoliin, ja omaan identiteettiin. Opimme myös ymmärtämään kirkon sisällä olevaa ristiriitaista asetelmaa suhteessa seksuaalisuuteen sekä ristiriitojen syitä. Ristiriitojen olemassaoloa ja merkitystä kuvaa lukuisat aiheesta tehdyt selvitykset ja tutkimukset. Teoriaan tutustuminen auttoi myös ymmärtämään, että kirkon työntekijöiden on vaikea opettaa sukupuolisuudesta, koska kirkon sisällä asiasta ei ole selkeää näkemystä. Oman paineensa työhön luo myös yhteiskunnan ja muuttuvien ideologioiden asettamat vaatimukset.

Lähtiessämme tekemään opinnäytetyötä, emme olleet tutustuneet kirkon seksuaali- ja sukupuolikasvatukseen laajemmin. Tutkiessamme teoriakirjallisuutta huomasimme seksuaali- ja sukupuolikasvatuksen olevan vahva osa kirkon kasvatustyötä. Sitä tehdään erityisesti varhaisnuorten parissa tyttö- ja poikatyössä, sekä rippikoulussa. Rippikoulun jälkeen tapahtuvassa nuorisotyössä sen määrä on selkeästi vähäisempi. Materiaalipaketimme vastaakin osaltaan kirkon rippikoulun jälkeisen nuorisotyön sukupuolikasvatuksen tarpeeseen.

Materiaalipaketimme otsikko Matkalla mieheyteen ja naiseuteen kuvastaa hyvin omaa prosessiamme läpi opinnäytetyön tekemisen. Olemme saaneet oppia paljon sukupuolisuudesta ja seksuaalisuudesta, ja sen myötä kasvaa myös itse naisena ja miehenä. Materiaalipakettia hyödyntävälle annoimme ohjeeksi käsitellä omaa sukupuolisuuttaan ja suhdettaan vastakkaiseen sukupuoleen sekä tutkimaan omia asenteitaan ja sanavalintojaan. Opinnäytetyön aikana olemme käyneet itse läpi samaa prosessia. Tutustuessamme aiheeseen kokonaisvaltaisesti, olemme ymmärtäneet asenteiden ja sanavalintojen merkityksen aiheesta puhuttaessa. Olemme siis prosessien myötä oppineet kohtaamaan aihetta sensitiivisemmin.

Jaoin teoriaan tutustumisen tasapuolisesti siten, että Maija otti päävastuulle sukupuolisuus yhteiskunnassa -kappaleen ja Mikko sukupuolisuus kirkossa kappaleen. Näi-

den lisäksi jaoin tasapuolisesti muiden kappaleiden sisällöt mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Mikko oli vastuussa opinnäytetyö raportin asetuksista ja ulkoasusta, ja Maija taas vastasi materiaalipaketin asetuksista ja ulkoasusta. Opinnäytetyö prosessin aikana työnjako on muotoutunut ja muuttunut työn edetessä, mutta koemme työnjaon olleen tasapuolinen.

Kumpikin tutustui teoriakirjallisuuteen itsenäisesti. Kirjoitusprosessi tapahtui pääosin myös itsenäisesti. Käytimme kuitenkin paljon aikaa yhteiseen reflektointiin ja ideoiden jakamiseen. Erilaiset tapamme hahmottaa asioita tukivat työtämme. Maijan luovuus ja tapa hahmottaa kokonaisuuksia tuki työn yhtenäisyyttä. Mikon tapa hahmottaa yksityiskohtia toi erityistä tarkkuutta työhömmme. Olemme tyytyväisiä yhteistyöhömmme. Olimme toinen toisellemme tärkeä tuki koko prosessin ajan ja sen myötä meistä tuli hyvät ystävät. Tärkeää opinnäytetyön teossa olivat yhteiset rukoushetket, joita meillä oli aina ennen yhteisen työskentelyn aloittamista. Koimme aiheen vaativaksi, joten tahtoimme turvautua Jumalan huolenpitoon.

Yhteistyö Roihuvuoren seurakunnan kanssa tuki materiaalipakettimme tekemistä. Palautteet, joita saimme nuorisotyönohjaajilta prosessin aikana, olivat korvaamattoman tärkeitä. Ne olivat kannustavia ja rakentavia. Valmiista materiaalipaketista saimme positiivista palautetta. Nuorisotyöntekijä totesi ymmärtävänsä, että materiaaliin valitsemamme näkökulma voi herättää seurakunnassa ajatuksia sekä puolesta, että vastaan. Nuorisotyöntekijä sanoi oppineensa materiaalimme kautta aiheesta lisää. Hän koki materiaalin puhuttelevana ja kehui erityisesti harjoitusten soveltuvuutta aiheen käsittelyyn. Tulevaisuudessa nuorisotyöntekijä aikoo käyttää materiaaliamme työssään.

Produktion tavoite toteutui mielestämme hyvin. Materiaalipakettiimme valitsemat aiheet liittyvät selkeästi sukupuoli-identiteettiin ja niiden käsittely pohjautuu Raamattuun ja Raamatun sanomaan. Käyttämämme menetelmät osallistavat nuoria hyvin ja huomioivat myös erilaiset oppijat. Aiheiden käsittely tapahtuu sensitiivisellä otteella, mikä on aiheen arkaluontoisuuden takia tärkeää.

Opinnäytetyön tekeminen herätti monia jatkokysymyksiä ja ideoita materiaalipakettimme aiheeseen liittyen. Pohdimme, että joku voisi tehdä opinnäytetyön aiheesta mies ja nainen valintojen maailmassa, mikä kuului aikaisemmin osaksi opinnäytetyötämme.

Aihe herätti mielenkiintoa nuorissa, kun kokeilimme materiaalia Ryttylässä järjestetyssä Nuorten Kesä -tapahtumassa. Sen takia olisi hienoa, jos joku jatkaisi aiheesta ja käsitte-
lisi nuoren valintoja kristittynä miehenä ja naisena Raamatun ohjeiden ja sanoman kaut-
ta.

Materiaalipakettiamme voisi myös kehittää sovellettavaksi monikulttuuriseen konteks-
tiin. Tämä idea lähti siitä, kun harkitsimme yhteistyötä Kansainvälisen seurakunnan
kanssa. Materiaalipakettimme toimivuutta voitaisiin myös tutkia esimerkiksi Roihuvuo-
ren rippikoulun jälkeisessä nuorisotyössä. Toivomme, että opinnäytetyömme voisi in-
nostaa muita opiskelijoita ja ammattilaisia kirkossa kehittämään erilaisia seksuaali- ja
sukupuolikasvatusmateriaaleja Raamattua hyödyntäen.

LÄHTEET

- Aalberg, Veikko & Siimes, Martti 2007. Lapsesta aikuiseksi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo.
- Aho, Tuulia & Jokela, Eero 2008. Nuori ja seksuaalisuus. Teoksessa Heli Pruuki (toim.) Nuorten sielunhoidon käsikirja. Helsinki: LK-kirjat.
- Ahola, Minna 2006. Sivujuonteesta pääteemaksi. Seksuaalisuus Vartijan sivuilla vuosina 1945–1968. Teoksessa Minna Ahola, Marjo-Riitta Antikainen & Päivi Salmesvuori (toim.) Taivaallista seksiä – kristinusko ja seksuaalisuus. Helsinki: Tammi, 241–260.
- Alajoki, Pirjo 2005. Naiseus vedenjakajalla. Kristillinen näkökulma feminismiin. Helsinki: Uusi tie.
- Arcus Finland i.a. Ohjelma. Viitattu 15.9.2014. <http://www.arcusfinland.net/ohjelma/>
- Auvinen, Ville 2013. Iloisesti luterilainen STI. Viitattu 25.9.2014. <http://www.sti.fi/luennot/files/VA110913.pdf>
- Avioliittolaki 13.6.1929/234. Viitattu 19.11.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1929/19290234>
- Bandura, Albert 2002. Sosiaalis-kognitiivinen teoria. Teoksessa Ross Vasta (toim.) Kuusi teoriaa lapsen kehityksestä. Suomi: OY UNIPress Ab, 13–82.
- Dunderfelt, Tony 2011. Elämänkaaripsykologia. Helsinki: WSOYpro.
- Elämä–usko–rukous. Rippikoulusuunnitelma 2001. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/\\$file/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/$file/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf)
- Erikson, Leif 2013. Sola Scriptura – Lutherin raamattukäsitys? Viitattu 26.9.2014. <http://sley.fi/node/17728>
- Ertman, Kira 2009. Yksi osa elämää – Seksuaalikasvatuksen haasteellisuus ja ihanuus rippikoulussa. Teoksessa Tapani Innanen & Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 193–209.
- Gothóni, Raili 2014. Auttava kohtaaminen II, sielunhoidon menetelmät ja käytännöt. Helsinki: Kirjapaja.
- Halme, Lasse 2008. Uskonto ja kasvatus vuorovaikutuksena. Helsinki: LK-kirjat.
- Hautamäki, Ari 2008. Naisen yksilöllistymisen mahdollisuus ja hinta – oman äänen löytäminen ja äitiys. Teoksessa Lahikainen, Anja Riitta; Punamäki, Raija-

- Leena & Tamminen, Tuula (toim.) Kulttuuri lapsen kasvattajana. Helsinki: WSOY, 117–141.
- Haverinen, Soili 2010. Sukupuolen ja ihmisarvon teologiaa. Luento. Fuksifoorumi 13.10.2010 Suomen teologinen instituutti. Viitattu 25.9.2014.
<http://www.sti.fi/luennot/files/SH131010.pdf>
- Haverinen, Soili 2014. Feministinen teologia. Teoksessa Olli-Pekka Vainio & Lauri Kemppainen (toim.) Modernin teologian suuntauksia. Helsinki: Kirjapaja, 212–232.
- Helsingin sanomat 2010. Viisi piispaa kannattanut homoliittojen siunaamista. Viitattu 15.9.2014.
<http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Kotimaa+Viisi+piispaa+kannattanut+homoliittojen+siunaamista+/1135260995391>
- Helsingin sanomat. 2008. Espoolaispappi pitää kiinni homoparien oikeudesta siunaukseen. Viitattu 15.9.2014.
<http://www.hs.fi/kotimaa/artikkeli/Espoolaispappi+pitaa+kiinni+homoparien+oikeudesta+siunaukseen/1135238114791>
- Hytönen, Maarit 2003. Kirkko ja nykyajan eettiset kysymykset. Helsinki: Kirjapaja OY.
- Jalovaara, Ville 2014. Paasikiven diktaatista homoiltaan. Suomen luterilainen kirkko ja seksuaalietiikan murrosvuodet. Helsinki: e-kirjajulkaisu, Vartija 2014. Viitattu 13.9.2014. <http://www.vartija-lehti.fi/wp-content/uploads/2014/05/jalovaara-paasikiven-diktaatista-homoiltaan.pdf>
- Jyväskylän yliopisto 2010. Väitös: 26.11. Herätysliikeväki osallistuu aktiivisimmin kirkon toimintaan (Salomäki). Viitattu 15.9.2014.
<https://www.jyu.fi/ajankohtaista/arkisto/2010/11/tiedote-2010-11-22-10-30-37-478675>
- Kainulainen, Pauliina 2006. Pyhä Ruumis ja salaperäinen sielu. Tyttöjen ja poikien teologiaa. Teoksessa Leena Heinonen, Eero Jokela ja Jouko Porkka (toim.) Jumalan silmissä kaunis. Tytöt ja Pojat. Artikkelikokoelma. Helsinki: Kirkkohallitus, 6–13.
- Karisto, Antti; Takala, Pentti & Haapola, Ilkka 2009. Matkalla nykyaikaan. Elintason, elämäntavan ja sosiaalipolitiikan muutos Suomessa. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Kemppainen, Emmi 2012. Rippikoulun oppikirjojen seksuaali- ja perhe-etiikka. Helsingin yliopisto: Käytännöllisen teologian laitos. Pro gradu -tutkielma.
<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/33749/rippikou.pdf?sequence=1>
- Kettunen, Paavo 2013. Auttava kohtaaminen I. Sielunhoidon perusteet ja teologia. Helsinki: Kirjapaja.

- Kirkkohallitus 2004. Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio, visio ja strategia 2010. Helsinki: Kirkkohallitus http://www.evl-slk.fi/files/39/lapsi_ja_nuorisotyon_strategia04.pdf
- Kirkko ja rekisteröidyt parisuhteet 2009. Viitattu 15.9. 2014. [http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/A62BEB619D717FF8C225757B003313FF/\\$file/Kirkko-ja-rekisteroidyt-parisuhteet-mietinto-1-2009.pdf](http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/A62BEB619D717FF8C225757B003313FF/$file/Kirkko-ja-rekisteroidyt-parisuhteet-mietinto-1-2009.pdf),
- Kirkkojärjestys 1993. 8.11.1991/1055 v.1993. Viitattu 24.9.2014. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>
- Kirkon nuorisotyöntekijöiden liitto i.a. Eettiset ohjeet. Viitattu 2.10. 2014. <http://www.knt.fi/liitto/perustietoa/eettiset-ohjeet/>
- Kokkonen, Jarmo i.a.a. Seksuaalikasvatus rippikoulussa. Viitattu 13.10. 2014. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/.../Seksuaalikasvatus%20rippikoulussa.doc>
- Kokkonen, Jarmo i.a.b. Seksuaalikasvatus on vaikea pala kasvattajille. Viitattu 13.10.2014. [http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/042E98500E54B13AC22577290025E253/\\$FILE/Kokkonen_seksuaalikasvatus.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/042E98500E54B13AC22577290025E253/$FILE/Kokkonen_seksuaalikasvatus.pdf)
- Laajaranta.fi 2014.a. Yleistä nuorisotyöstä. Viitattu 17.10.2014. http://laajaranta.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=72&Itemid=79
- Laajaranta.fi 2014.b. Rippikoulut. Viitattu 17.10.2014. http://laajaranta.fi/index.php?option=com_content&view=article&id=177&Itemid=223
- Laulaja, Jorma 1994. Elämän oikea ja väärä. Helsinki: Kirjapaja.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.a. Ajattelun ja moraalien kehitys. Viitattu 4.9.2014. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/15_18-vuotias/ajattelun_ja_moraalin_kehitys/
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.b. Fyysinen kehitys. Viitattu 4.9.2014. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/12_15-vuotias/fyysinen_kehitys/
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.c. Seksuaalinen kehitys. Viitattu 4.9.2014. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/15_18-vuotias/seksuaalinen_kehitys/
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.d. Kaverisuhteet. Viitattu 4.9.2014. http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/15_18-vuotias/kaverisuhteet/

- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.e. Kypsyvä seksuaalisuus. Viitattu 12.10.2014.
<http://www.mll.fi/nuortennetti/seurustelu/seksuaalisuus/>
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.f. Isät, pojat ja tyttäret. Viitattu 12.10.2014.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/murrosiann_kynnyksella/isat_pojat_ja_tyttaret/
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto i.a.g. Äidit, pojat ja tyttäret. Viitattu 12.10.2014.
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/kasvu_ja_kehitys/murrosiann_kynnyksella/aidit_pojat_ja_tyttaret/
- Mannerheimin lastensuojeluliitto i.a.h. Seksuaaliset sisällöt: Miten median seksuaaliset sisällöt vaikuttavat lapseen eri ikävaiheessa? Viitattu 18.11.2014
http://www.mll.fi/vanhempainnetti/tietokulma/lapset_ja_media/median_vaikutuksia/seksuaaliset_sisallot/
- Mattila, Talvikki 2006. Vastavirtaan – feministisiä näkökulmia raamatuntulkintaan. Teoksessa Pauliina Kainulainen & Aulikki Mäkinen (toim.) Näen Jumalan toisin. Kristinuskon feministisiä tulkintoja. Helsinki: Kirjapaja, 65–82.
- Niiles, Jaakko 2012. Roihuvuoren seurakunnan toimintasuunnitelma vuodelle 2013. Helsinki.
- Niiles, Jaakko 2013. Roihuvuoren seurakunnan nuorisotyön ohjaaja. Haastattelu 6.5.
- Nuorten keskus i.a.a. Helmijuttu -Kirkon tyttökirja, kouluttajan opas. Viitattu 25.10.2014.
<http://www.nuortenkeskus.fi/fi/valineita/materiaalit/muut+materiaalit/helmijuttu-opas/>
- Nuorten keskus i.ab. Tukea työhön nuorten kanssa. Viitattu 25.10.2014.
<http://www.nuortenkeskus.fi/fi/valineita/julkaisut/nuorisotoimintaan/>
- Nurmi, Jari-Eerik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2014. Ihmisen psykologinen kehitys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Nurmi, Jari-Erik 1995. Nuoruusiän kehitys: etsintää, valintoja ja noidankehiä. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korkiakangas, Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan - kehitys kontekstissaan. Porvoo: WSOY, 256-275.
- Nyström, Erik 2013. Helsingin Sanomat. YK huolissaan naisten asemasta Suomessa. Viitattu 26.9.2014. <http://www.hs.fi/kotimaa/a1374718155240>
- Näre, Sari 2006. Tyttöjen ja poikien sukupuolikulttuuri. Teoksessa Leena Heinonen, Eero Jokela ja Jouko Porkka (toim.) Jumalan silmissä kaunis. Tytöt ja Pojat. Artikkelikokoelma. Helsinki: Kirkkohallitus, 40–47.

- Paarma, Jukka 2010. Kirkko ja moniarvoinen yhteiskunta. Kirkolliskokouksen avauspuhe 3.5.2010. Viitattu 16.10.2014.
[http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/0/0773739478C2E361C2257718002A5487/\\$file/Arkkiptispan%20puhe%2003052010.pdf](http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/0/0773739478C2E361C2257718002A5487/$file/Arkkiptispan%20puhe%2003052010.pdf)
- Paulo, Anne 2006. Nuori ikäistensä joukossa. Teoksessa Eila Laukkanen, Mauri Marttunen, Seija Miettinen & Matti Pietikäinen (toim.) Nuoren psyykkisten ongelmien kohtaaminen. Hämeenlinna: Karisto Oy, 59–65.
- Perustevaliokunta 2010 Perustevaliokunnan mietintö 4/2010 piispainkokouksen esityksestä 2/2010. Parisuhdelain seuraukset kirkossa; piispainkokouksen selvitys kirkolliskokoukselle 2010.
[http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/0/.../\\$file/Perustevkm10-04.pdf](http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/0/.../$file/Perustevkm10-04.pdf)
- Piispainkokous 2010. Parisuhdelain seuraukset kirkossa. Piispainkokouksen selvitys kirkolliskokoukselle. Viitattu 13.9.2014.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F359F1ED9F897DD0C225770E0034026E/\\$FILE/PARISUHDESELVITYS-10-2-2010.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F359F1ED9F897DD0C225770E0034026E/$FILE/PARISUHDESELVITYS-10-2-2010.pdf)
- Porkka, Jouko 2005. Isostoiminnan rikkaus – leirityön tarpeista nuorisokulttuuriksi. Teoksessa Terhi Paananen ja Hans Tuominen (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 82–108.
- Punnonen, Varpu 2008. Sukupuolisensitiivinen sosiaalinen nuorisotyö. Teoksessa Tommi Hoikkala & Anna Sell (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto, 521–540.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen 1992 käyttöön otama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Rakkauden lahja 2008. Piispojen puheenvuoro perheestä, avioliitosta ja seksuaalisuudesta. Helsinki: Kirjapaja.
- Rankinen, Jari, i.a. Raamattu polttopisteessä. Viitattu 26.9.2014.
<http://sley.fi/luennot/ESITYS/RaamattuJR.htm>
- Riihimäki, Niina 2005. Erilainen oppija. Teoksessa Terhi Paananen & Hans Tuominen. Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 193–194.
- Ritokoski, Sami 2013. Kristillinen kasvatus ja kuuden ulottuvuuden malli. Power Point-esitys 4.2.2013. Diakonia-ammattikorkeakoulu: Fronter – sähköinen oppimisympäristö.
- Roihuvuoren seurakunta i.a. Roihuvuoren seurakunta pähkinäkuoressa. Viitattu 17.10.2014.
<http://www.helsinginseurakunnat.fi/seurakunnat/roihuvuori/hallinto/seurakunnanalue.html>

- Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa Jouko Porkka. Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 287–304.
- Saarelma, Antti 2007. Homoseksuaalisuus Raamatussa ja kirkon opetuksessa. Gummerus Jyväskylä: Kirjapaino OY.
- Saarinen, Pirkko; Ruoppila, Isto & Korkiakangas, Mikko 1991. Kasvatuspsykologian kysymyksiä. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Salomäki, Hanna 2004. Tosi Rakkaus Odottaa. Seksualeettinen nuortenliike Suomessa. Helsinki: Yliopistopaino.
- Salomäki, Hanna 2006. Rakkaus, media ja nuoret modernissa seksuaalietiikassa. Teoksessa Minna Ahola, Marjo-Riitta Antikainen & Päivi Salmesvuori (toim.) Taivaallista seksiä – kristinusko ja seksuaalisuus. Helsinki: Tammi.
- Salonen, Marko 2008. Mitä seksuaali-identiteettejä käsittelevässä keskusteluissa tapahtuu? Teoksessa Lahikainen, Anja Riitta; Punamäki, Raija-Leena & Tamminen, Tuula (Toim.) Kulttuuri lapsen kasvattajana. Helsinki: WSOY, 266–279.
- SETA i.a. Sukupuoli. Viitattu 27.10.2014. <http://seta.fi/sukupuoli/>
- Setlementti i.a. Sukupuolisensitiivisyys. Viitattu 18.11.2014. <http://www.setlementti.fi/tyttotyö/sukupuolisensitiivisyys/>
- Siltala, Pirkko 2006. Tytöstä naiseksi. Teoksessa Eila Laukkanen, Mauri Marttunen, Seija Miettinen & Matti Pietikäinen (toim.) Nuoren psyykkisten ongelmien kohtaaminen. Hämeenlinna: Karisto Oy, 35–42.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a. Luterilaiset tunnustuskirjat. Yksimielisyyden ohje. Viitattu 25.9.2014. <http://www.evl.fi/tunnustuskirjat/yo/yo.html>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b. Aamenesta öylättiin. Raamatuntulkinta. Viitattu 15.10.2014. <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Raamatuntulkinta>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c. Aamenestä öylättiin. Homoseksuaalisuus. Viitattu 15.10.2014. <http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Homoseksuaalisuus>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d. Kirkkomme kasvatuksen strategiset suunta-
viivat. Viitattu 12.10.2014. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content311720>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.e. Rippikoulu ja isokset. Viitattu 18.2.2014. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content2C760E>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.f. Aamenesta öylättiin. Tosi rakkaus odottaa -
kampanja. Viitattu

12.10.2014. http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Tosi_rakkaus_odottaa_kampanja

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.g. Sukupuoli ja seksuaalisuus kirkon kasvatustyössä. Viitattu 27.10.2014.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3C0C61>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.h. Ihmisen hengellisyys on kietoutunut ruumiillisuuteen ja sukupuolisuuteen. Viitattu 14.11.2014.
<http://evl.fi/evlfi.nsf/Documents/C2D2D36B3DE06BC0C22573DF0030045B?openDocument&lang=FI>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 1948. Katekismus. Exodus Hamina yhdistys.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko 2014. Rippikoulun suosio säilyy. Viitattu 24.8.2014.
<http://evl.fi/EVLUutiset.nsf/0/4A043F64BCED1C45C2257CA1002A5437?opendocument&lang=FI>

Suomen evankelisluterilainen lähetysshiippakunta 2014. Juttuarkisto. Mitä ja keneltä arkkipiispa on pyytännyt anteeksi. Viitattu 15.9.2014.
<http://www.lhpk.fi/blogi/mita-ja-kenelta-arkkipiispa-pyytanynt-anteeksi/>

Suomen Teologinen instituutti 2014. Mikä STI on? Viitattu 24.9.2014.
<http://www.sti.fi/index.php/sti/mikae-sti-on>

Talonen, Jouko 2004. Raamatuntulkinta Suomen herätysliikkeissä. Teoksessa Maarit Hytönen (toim.) 2004. Raamattu ja kirkon usko tänään. Synodaalikirja 2004. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 108–128.

The Council On Biblical Manhood and Womanhood i.a. Summaries of the egalitarian and complementarian positions. Viitattu 20.10.2014.
<http://cbmw.org/uncategorized/summaries-of-the-egalitarian-and-complementarian-positions/>

Tohtori 2006. Seksiklinikka. Seksuaalisuus. Viitattu 5.11.2014.
<http://www.tohtori.fi/?page=2095362&id=8129626>

Turun Sanomat 11.5.2013. Tuhansille nuorille outo seksiopas. Viitattu 10.10.2014.
<http://www.ts.fi/uutiset/kotimaa/483862/Tuhansille+nuorille+outo+seksiopas>

Tähkäpää, Ari ym. toim.2012. Nuoret seurakuntalaisina. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen julkaisuja 2012:6. Viitattu 4.10.2014.
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/\\$FILE/KH_nuoret_www.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/D369F10AF9D44A9FC22577A500368BD5/$FILE/KH_nuoret_www.pdf) Helsinki: Kirkkohallitus.

Utrio, Kaari 2005. Suomen naisen vuosisadat – Toivon rakentajat. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

- Utrio, Kaari 2006. Suomen naisen tie – Pirtistä parlamenttiin. Helsinki: Kustannusosa-
keyhtiö Tammi.
- Vasemmistonuoret i.a. Feminismi ja vasemmistonuoret. Viitattu 13.9.2014.
<http://www.vasemmistonuoret.fi/?/asiakirjat/feminismi/>
- Veteraaniperintö i.a. Naisten vastuun laajeneminen. Viitattu 18.11.2014.
http://www.veteraanienperinto.fi/suomi/t_pankki/ryhmat/naisten_vastuun_laajeneminen.htm
- Virtainen, Jukka 2004. Kokonainen mies. Helsinki: Kirjapaja Oy.
- Yhdenvertaisuuslaki 20.1.2004/21. Viitattu 27.10.2014.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2004/20040021>
- Yhteys-liike i.a. Viitattu 15.9.2014. <http://www.yhteys.org/>
- YLE uutiset 2014. 25.6.2014. Mitä sukupuolineutraali avioliittolaki tarkoittaa? Viitattu
18.11.2014.
http://yle.fi/uutiset/mita_sukupuolineutraali_avioliittolaki_tarkoittaa/7319731
- Yle uutiset 2011. Ruotsissa avattiin sukupuolineutraali koulu. Viitattu 1.10.2014.
http://yle.fi/uutiset/ruotsissa_avattiin_sukupuolineutraali_koulu/5382020
- Yleinen suomalainen asiasanasto i.a. Viitattu 25.10.2014. <http://vesa.lib.helsinki.fi/ysa/>

LIITE 1: PALAUTELOMAKE**PALAUTELOMAKE:**

1. Mikä ohjelmassa ja opetuksessa oli hyvää?

2. Mitä kehittäisit?

3. Mitä uutta opit?

4. Vapaa sana:

Kiitos palautteestasi! 😊

LIITE 2: MATERIAALIPAKETTI- MATKALLA MIEHEYTEEN JA NAISEUTEEN

MATKALLA MIEHEYTEEN JA NAISEUTEEN

Nuorten sukupuoli-identiteettiä tukeva materiaalipaketti
seurakuntaan

Mikko Aho & Maija Sarvela

LUKIJALLE

Viime vuosina kirkkomme on ollut paljon julkisuudessa seksuaalisuuteen ja sukupuoleen liittyvien aiheiden yhteydessä. Yhteiskunnassa esille tulleet asiat ovat aiheuttaneet myös kirkon sisällä paljon keskustelua ja kannanottoja. Kenties vaikein kysymys kirkolle on ollut suhtautuminen homoseksuaalisuuteen. Aihetta on ollut haastava käsitellä, eikä siihen ole kirkon sisällä löydetty ratkaisua, jonka taakse eri osapuolet voisivat asettua varauksettomasti. Nuoret eivät ole välttyneet kuulemasta näistä ristiriidoista, jonka keskellä kirkkomme elää. He ovat kenties lukeneet niistä ja ottaneet osaa keskusteluun muodostaen omia mielipiteitä.

Seksuaalisuus ja sukupuoliisuus ovat aiheina monitahoisia ja sen takia monet kirkon työntekijät kokevat ne haasteellisiksi aiheiksi käsitellä nuorten kanssa. Kirkossamme ei ole mitään johdonmukaista mallia siitä, miten vetää nuorille seksuaali- ja sukupuolikasvatusta. Monet seurakunnan työntekijät vetävät opetuksen kokemuksen pohjalta, mutta monet kaipaavat myös selkeää materiaalia mihin tarttua.

Toivomme materiaalipakettimme antavan nuorisotyöntekijöille informaatiota ja uudenlaisia tapoja käsitellä sukupuoliisuutta Raamatun pohjalta. Toivomme myös, että materiaali voisi opastaa nuoria tutkimaan Raamatun kautta itseään ja kohtaamaan Jumalaa. Tarkoituksemme ei ole antaa valmiita vastauksia, vaan pikemminkin välineitä keskusteluun. On hyvä muistaa, ettei työntekijän tarvitse tietää kaikkea vaan opettaessaan saa rukoilla Jumalalta viisautta, etsiä tukea Raamatusta ja turvautua täysin tässä asiassa Häneen. *“Astukaamme sen tähden rohkeasti armon valtaistuimen eteen, jotta saisimme armoa ja laupeutta, löytäisimme avun silloin kun sitä tarvitsemme.” Hepr. 4:16*

Tämän materiaalipaketin avulla tahdomme tarjota Sinulle eväitä tärkeään työhösi seurakunnan nuorten parissa. Toivomme, että materiaalistamme on sinulle iloa ja hyötyä, ja että se innostaa Sinua myös tutkimaan aihetta tarkemmin!

Siunausta!

Terveisin, Mikko Aho ja Maija Sarvela

Hyvä seurakunnan nuorisotyöntekijä!

Matkalla mieheyteen ja naiseuteen -materiaalipaketti pitää sisällään eväitä seurakunnan nuorisotyön seksuaali- ja sukupuolikasvatukseen. Se sisältää kuusi oppituntia aiheista 1. ihmisen arvo, 2. mies ja nainen – Jumalan kuva, 3. ihminen – ainutlaatuinen yksilö 4 & 5. miehen ja naisen erityisyys ja tehtävät ja 6. mies ja nainen avioliitossa. Sisällöt soveltuvat parhaiten käytettäväksi rippikoulun käyneiden nuorten toiminnassa. Kun nuorilla on pohjalla rippikoulun seksuaali- ja sukupuoliopetus, pääsee materiaalin syventävä ulottuvuus paremmin oikeuksiinsa.

Oppitunnit on suunniteltu toisiaan tukeviksi, mutta niitä voidaan toteuttaa myös yksittäin, toisistaan riippumatta. Oppitunti 4 ”Nainen – luomistyön kruunu” on tarkoitettu käsiteltäväksi vain tyttöjen kanssa naispuolisen vetäjän ohjaamana ja 5 ”Mies – sankari?” vain poikien kanssa miespuolisen vetäjän ohjaamana. Muut oppitunnit voidaan toteuttaa sekaryhmissä. Bonusta on, jos ryhmää voi olla vetämässä molempien sukupuolten edustajat, jolloin molempien sukupuolten näkökulmat tulevat esiin.

On hienoa, jos ohjaaja on valmis jakamaan oman elämänsä kokemuksia. Omasta elämästä kerrotut esimerkit voivat usein olla rohkaisemassa nuoria siihen, että myös heidän tarinaansa halutaan kuulla ja ymmärtää. Kertoessaan omia kokemuksiaan, ohjaajan on tärkeää olla tietoinen omista rajoistaan: mitä haluan jakaa? Mitä en ehkä ole valmis jakamaan?

Oppituntien aiheiden käsittely voi olla toisille nuorille raskaampaa kuin toisille ja nuorten suhtautuminen asiaan voi vaihdella laidasta laitaan. Siksi on tärkeää saavuttaa avoin ja turvallinen ilmapiiri, jotta nekin, jotka kokevat aiheen äärellä epävarmuutta, kokisivat olonsa turvalliseksi ja hyväksytyksi. Avoin ilmapiiri mahdollistaa myös sen, että nuoret voivat tuoda esiin omia mielipiteitään ja jakaa kokemuksia omasta elämästään. Pehmeät istuimet, lämmin valaistus ja höyryävä kuppi kahvia tuovat rennon lisän tunnelmaan, mutta avoimen ja turvallisen ilmapiirin luomisessa olennaisempaa on kuitenkin toinen toisensa **kunnioittaminen** (Room.12:10), erilaisten mielipiteiden ja kokemusten **hyväksyminen** (Room.15:7), sekä armahtava **rakkaus** (Kol.3:14).

Ollessamme Raamatun äärellä saamme yhdessä tutkia Jumalan tahtoa ja itseämme sen valossa. Tällöin myös Jumala tutkii meitä. (1.Kor.2:10). Raamattua lukiessamme saamme luottaa siihen, että Jumalan tahto meitä kohtaan on hyvä ja Hän haluaa lapsilleen vain parasta. Rakastavan Jumalan läsnäolo on kaikessa seurakunnan työssä kantava voima.

Seuraavilta sivuilta löydät lyhyen katsauksen siitä, millaisia näkemyksiä sukupuolesta nykyisin on ja miksi aihe on nuorten kannalta merkittävä.

Miten sukupuoli ymmärretään nykypäivänä?

Sukupuoli on perinteisesti nähty yhteiskunnassamme kahtiajakoisena. Tällä tarkoitetaan sitä, että ihminen määritellään ulkoisten eli biologisten ominaisuuksien kautta mieheksi tai naiseksi. Yhteiskunnassamme sukupuoli on usein ensimmäisiä asioita, mitä tulkitsemme toisesta ihmisestä ja sen perusteella jaotellaan monia asioita: julkiset WC:t, urheiluhallien pukuhuoneet, koulun liikuntatunnit. Ihmiset haluavat usein myös ilmaista omaa sukupuoltaan erilaisella pukeutumisella, kampauksilla, koruilla tai merkeillä.

On kuitenkin tärkeä tiedostaa, että sukupuolisuutta voidaan yhteiskunnassamme tarkastella monesta muusta erilaisesta näkökulmasta kuin vain perinteisestä näkökulmasta. Perinteisen sukupuolikäsityksen rinnalle on noussut käsitys sukupuolesta moninaisena ilmiönä. Sukupuoli ei enää määrity geenien, anatomian ja hormonien perusteella vaan ihmisen oma kokemus määrittää hänen sukupuolensa. Ihminen voi kokea itsensä joko mieheksi, naiseksi tai muun sukupuoliseksi. Kokemus sukupuolesta voi elämän aikana myös vaihdella. Toisin kuin perinteisen sukupuolikäsityksen mukaan, sukupuolta ei pidetä pysyvänä ominaisuutena.

Myös maailmalla sukupuolikäsitykset ovat muuttuneet. Suomessa kaikki on virallisesti jaettu kahteen sukupuoleen, mutta esimerkiksi Australiassa ja Nepalissa passiin on mahdollista kirjata sukupuoleksi X niille, jotka eivät koe olevansa miehiä tai naisia. On siis mahdollista, että tulevaisuudessa virallisia sukupuolia on Suomessakin enemmän kuin kaksi.

Nuoren seksuaalisuus

Kasvaessaan nuori pohtii omaa identiteettiään ja muovaa omaa maailmankatsomustaan sekä arvojaan. Ottaessaan askeleita pois päin vanhemmistaan, ikätoverit, harrastukset ja mahdollinen parisuhde alkavat saada suurempaa merkitystä nuoren elämässä. Nuori alkaa kiovata vastauksia elämän suuriin kysymyksiin: Onko Jumalaa olemassa? Mikä on oma paikkani maailmassa? Mikä on elämän tarkoitus? Suurten kysymysten rinnalla nuori alkaa kiinnostua myös omasta seksuaalisuudestaan ja pohtimaan omaa naiseuttaan tai mieheyttään.

Murrosiässä seksuaalisuus tulee nuoren elämässä uudella tavalla esiin ja sen takia seksuaalisuuteen liittyvät aiheet monesti kiinnostavat nuorta. Nuoret voivat kokea seksuaalisuuden samaan aikaan jännittävänä, sillä se saa aikaan uudenlaisia tuntemuksia. Toisaalta, se voi saada nuoren kokemaan epävarmuutta ja häpeää kehossaan ja mielessään tapahtuvista muutoksista.

Seksuaalisuuteen ja sukupuolisuuteen liittyvät aiheet ovat vahvasti läsnä nuoren elämässä niin median, koulun kuin ikätoverien kautta. Erityisesti median kautta nuori saa seksuaalisuudesta paljon informaatiota, joka ei tue tasapainoista seksuaalisuuden kehitystä. Tällainen informaatio voi herättää nuoressa hämmennystä omasta sukupuolisuudestaan ja riittämättömyyden tunteita. Sen seurauksena nuori voi alkaa toimimaan itseään haavoittavilla tavoilla. Nuorilla on paljon kysymyksiä liittyen seksuaalisuuteen ja sukupuolisuuteen, ja sen takia he yrittävät löytää vastauksia monenlaisista suunnista. Seurakunta on tärkeässä roolissa tukemassa ja ohjaamassa nuorta näiden tärkeiden kysymysten äärellä.

Sukupuoli ja seksuaalisuus liittyvät vahvasti paitsi nuoren identiteettiin, myös hengellisyteen. Siksi seurakunnassa nuoren aitoon kohtaamiseen liittyy myös seksuaalisuuden ja sukupuolisuuden kohtaaminen ja tukeminen. Nuorisotyöntekijänä olet siis tärkeällä paikalla nuoren elämässä!

SISÄLLYS

1. IHMISEN ARVO	s.7-10
2. MIES JA NAINEN - JUMALAN KUVA	s.11-14
3. IHMINEN - AINUTLAATUINEN YKSIÖ	s.15-17
4. NAINEN - LUOMISTYÖN KRUUNU	s.18-21
5. MIES - SANKARI?	s.22-24
6. MIES JA NAINEN AVIOLIITTOSSA	s.25-27

LÄHTEET

LIITTEET

1 IHMISEN ARVO

Pohtiessamme sukupuolisuutta on hyvä lähteä liikkeelle siitä, mikä on meidän arvomme ihmisinä, Jumalan kuvina. Se ohjaa meitä näkemään itsemme ja toisemme sellaisina kuin Jumala näkee ja haluaa meidän näkevän.

IHMISARVON PERUSTA

Itseään on joskus vaikea arvostaa. On helppo nähdä omat epäonnistumiset ja heikkoudet. Toisinaan koemme huonoutta ja riittämättömyyttä, vaikkemme osaa sanoa miksi. Epäonnistumisten ja huonouden tunteiden kohdatessa meidät, hyväksymme helposti sen, ettei meitä edes tarvitse arvostaa.

Huonouden tunteellemme on olemassa syy:

Alussa ihminen oli täydellinen. Ei ollut epävarmuutta, heikkoutta, eikä riittämättömyyden tunnetta. Ihminen oli täysin sujut itsensä kanssa ja eli ehjässä suhteessa Jumalaan ja toiseen ihmiseen. Täydellinen ihminen kuitenkin hajosi, kun ihminen kääntyi pois Jumalan luota ja kapinoi Jumalaa vastaan. Tällöin **ihminen menetti täydellisen yhteyden omaan itseensä, toisiin ja Jumalaan.**

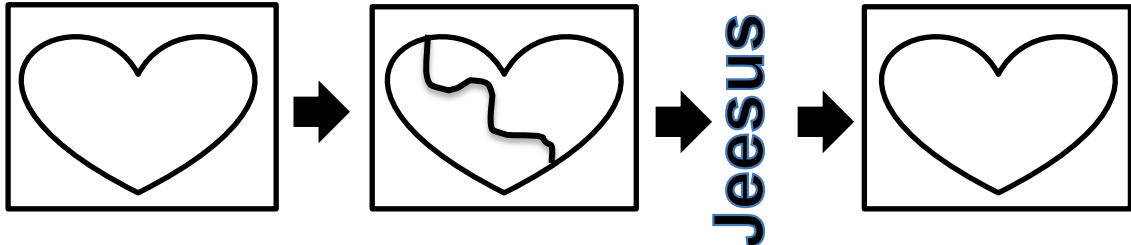
1. Koska ihminen menetti yhteyden **Jumalaan**, hän ei enää voinut uskoa Jumalan rakastavan häntä.
2. Koska ihminen menetti yhteyden **toisiin ihmisiin**, ihmissuhteisiin tuli ongelmia.
3. Koska ihminen menetti yhteyden **itseensä**, hän kokee olevansa ja on sisäisesti usein hämmentynyt.

Vaikka ihminen kääntyi pois Jumalan luota ja rikkoi Jumalan hyvää tahtoa vastaan, Jumalan rakkaus ihmistä kohtaan ei kuitenkaan lakannut. Meidän arvomme Jumalan silmissä ei muuttunut vaan Hän tahtoi palauttaa ihmisen rikkoutuneet yhteydet. Tehdäkseen sen, Hänen täytyi uhrata ainoa poikansa.

Kun Jeesus kuoli ristillä,

1. Jumala korjasi yhteyden ihmisten välillä.
2. Jumala korjasi yhteyden ihmisen ja Jumalan välillä.
3. Jumala korjasi ihmisen sisältä.

Jeesuksen ristinkuoleman ansiosta rikkiäinen Jumalan kuva saa tulla ehjäksi.

Ihmisen arvo ei siis perustu ihmiseen itseensä. Ei siihen, mitä hän saa aikaan. Ei siihen kuinka hyvin hän onnistuu jossain. Ei siihen kuinka suosittu hän on. Ei siihen kuinka ahkera tai rohkea hän on. Ei siihen kuinka hyvä ja oikeudenmukainen hän on. Ei siihen, onko hän kristitty vai ei.

Ihmisen arvo perustuu siihen, mitä Jumala on tehnyt ihmisen puolesta:

1. Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen. Samaa kunniaa Jumala ei ole antanut millekään muulle luodulle.
2. Jumala antoi ainoan poikansa kuolemaan, jotta ihmiset saisivat elää. Jumala on ARVOSTANUT ihmisiä niin paljon, Jumala pitää SINUA niin suuressa arvossa, että hän uhraisi ainoan poikansa, jotta SINUN ei tarvitsisi kuolla.
3. Jumala on antanut myös oman Pyhän Henkensä asumaan ihmisessä.
(1. Kor 3:16)

Jumala näkee meidät täydellisinä, ilman tahroja ja virheitä (Ef. 5: 26-27).

Jumala on AINA nähnyt meidät täydellisinä ja äärettömän arvokkaina. Ja se, millaisena Jumala meidät näkee, on se, millaisia me todella olemme ja millaisina saamme myös toisemme nähdä. Jumala haluaa jatkuvasti muistuttaa meitä siitä, mikä on meidän arvomme ja millaisena Hän meidät näkee. Siksi Raamattu on "Isän rakkauskirje meille".

MITEN JUMALA NÄKEE MINUT?

1.MOOS. 1:27, 31: “Ja Jumala loi ihmisen kuvakseen, Jumalan kuvaksi hän hänet loi, mieheksi ja naiseksi hän loi heidät. - - Ja Jumala katsoi kaikkea teemäänsä, ja kaikki oli hyvää”

PS.139: 14: “Minä olen ihme, suuri ihme, ja kiitän sinua siitä. Ihmeellisiä ovat sinun tekosi, minä tiedän sen.”

LAUL. L. 4:7: “Rakkaani, kaikki sinussa on kaunista, sinä olet täydellinen!”

SEF. 3:17: “Herra, Jumalasi, on sinun kanssasi, hän on voimallinen, hän auttaa. Sinä olet hänen ilonsa, rakkaudessaan hän tekee sinut uudeksi, hän iloitsee, hän riemuitsee sinusta.”

HARJOITUS 1:

**Jaa nuoret pareihin tai pieniin ryhmiin pohtimaan:
Minkälainen ihminen on arvokas? Voit hyödyntää seuraavia kysymyksiä:**

- Ketä ihmistä arvostat? Miksi?
- Ketä et arvosta? Miksi?
- Mitä ominaisuuksia arvostat toisessa ihmisessä?
- Mitä ominaisuuksia arvostat itsessäsi? Kerro niistä kolme.
- Onko asioita mitä haluaisit muuttaa itsessäsi? Miksi?
- Millaisia ihmisiä Jumala arvostaa?
- Millaisia ihmisiä Jumala ei arvosta?
- Millainen ihminen on arvokas?

HARJOITUS 2:

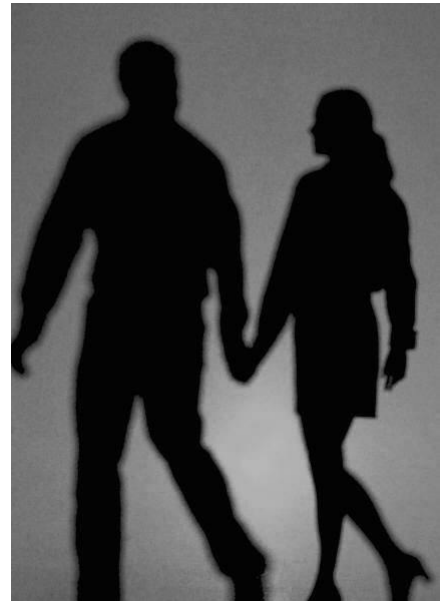
Me voimme olla rohkaisemassa toinen toistamme muistuttamalla, toisiamme äärettömästi arvostamme. Rohkaisevat sanat ja palautteet voivat olla apuna siinä, että saamme toinen toisemme tuntemaan itsemme arvokkaiksi.

1. Ohjeista nuoria muodostamaan piirin.
2. Yksi nuori kääntyy selkään piiriin päin, jolloin muut nuoret miettivät yhden positiivisen asian hänestä (Esim. linalla on hienot sukat, lina on hyvä laulamaan, lina on ahkera koulussa ym.).
3. Jokainen nuori sanoo vuorollaan miettimänsä positiivisen asian.
4. Nuori, josta on sanottu positiiviset asiat, kääntyy takaisin piiriä kohti.
5. Käydään sama läpi jokaisen nuoren kohdalla.

2 MIES JA NAINEN -JUMALAN KUVA

Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen, mieheksi ja naiseksi.(1.Moos.1:27) Jumalan kuvana oleminen tarkoittaa sitä, että ihmisessä on jotain samankaltaista kuin Jumalassa. Niin kuin maalaus kertoo jotain maalauksen kohteesta, niin ihminenkin kertoo jotain Jumalasta. Ihminen heijastaa jollain tavalla sitä, mitä Jumala on:

- Ihminen on persoona, niin kuin Jumalakin.
- Ihminen voi rakastaa persoonallisella tavalla.
- Ihmisellä on omatunto, sisäinen taju oikean ja väärän olemassaolosta.
- Ihminen on ikuisuusolento.

Ensin Jumala loi miehen. Huomattuaan, ettei miehen ole hyvä olla yksin, Jumala loi naisen.

Nainen luotiin miehelle "kumppaniksi" joka "sopii hänen avukseen" (1.Moos.2:18). "Apu" ei tarkoita tässä mitään keittiöpiikaa tai apulaista, vaan se on alkukielessä sana, joka tarkoittaa Jumalan apua, esimerkiksi: "*Tähän asti on Herra meitä **auttanut.***" (1.Sam.7:12)

Miehen ja naisen keskinäistä suhdetta kuvaa myös seuraavanlainen ajatus: Jos Jumala olisi tarkoittanut, että nainen hallitsee miestä, olisi hän luonut tämän miehen päästä. Jos Jumala olisi tarkoittanut, että nainen on miehen orja, olisi hän luonut tämän miehen jalasta. Mutta Jumala tahtoi, että nainen olisi miehen kumppani ja samanvertainen hänen kanssaan, ja siksi Hän loi hänet kylkiluusta. Kylkiluu on näet lähinnä ihmisen sydäntä! Mies ja nainen yhdessä keskenään tasavertaisina muodostavat siis Jumalan kuvan.

IHMINEKOLMIYHTEISEN JUMALAN KUVANA

Miehen ja naisen olemusta Jumalan kuvana havainnollistaa seuraava ajatus:

On vain yksi Jumala, mutta Jumala on kolminainen: Jumala on Isä, Poika ja Pyhä Henki. Isä on Jumala, Poika on Jumala ja Pyhä Henki on Jumala. Samoin mies on ihminen ja nainen on ihminen, mutta myös mies ja nainen yhdessä ovat ihminen.

3=1 ja 1=3 **JA** 2=1 ja 1=2

Ihminen on Jumalan luomana äärettömän arvokas. Vaikka kaikki muukin maailmassa on Jumalan luomaa ja siksi arvokasta, vain ihminen on Jumalan kuva. Siksi ihminen on maailmassa erityisasemassa verrattuna esimerkiksi eläimiin.

Jumala antoi maalle ja eläimille käskyn lisääntyä ja kasvaa. Miehellä ja naisella Jumala antoi seuraavia tehtäviä:

”Olkaa hedelmälliset, lisääntykää ja täyttäkää maa, ja ottakaa se valtaanne. Valitkaa meren kaloja taivaan lintuja, ja kaikkea mikä maan päällä elää ja liikkuu.”
(1.Moos 1:28)

”Herra Jumala asetti ihmisen Eedenin puutarhaan viljelemään ja varjelemaan sitä.” (1.Moos 2:15)

Maan viljelemistä ja varjelemista kutsutaan myös kulttuuriksi. Jumala antoi ihmisen tehtäväksi siis kulttuurin harjoittamisen.

Suuri osa tehtävistä on sellaisia, joiden toteuttamiseen tarvitaan sopivia taitoja ja lahjoja, mutta joita ihminen voi sukupuolesta riippumatta tehdä. Osa tehtävistä kuitenkin on sellaisia, joihin tarvitaan välttämättä sekä mies, että nainen. Lisääntyminen on tästä helposti ymmärrettävä esimerkki. Mies voi toimia isänä ja nainen äitinä, mutta nainen ei voi olla isä, eikä mies voi olla äiti. Tällä tavalla Jumala asetti ihmiset toisiaan tarvitseviksi: jotta elämä maan päällä voisi jatkua, tarvitaan miehen ja naisen toisiaan täydentävää erilaisuutta.

Miehellä ja naisella on Jumalan antamien tehtävien toteuttamisessa siis osittain erilainen rooli. Se ei kuitenkaan vaikuta heidän arvoonsa – molemmat ovat Jumalan kuvina mittaamattoman arvokkaita ja keskenään tasa-arvoisia.

IHMINEN KOLMIYHTEISEN JUMALAN KUVANA

Miehen ja naisen yhteistyö kuvastaa Jumalan kolminaisuutta seuraavalla tavalla:

Vaikka mies ja nainen luotiin samanarvoiseksi, heitä ei luotu si. Esimerkiksi Isä, Poika ja Pyhä Henki toimivat yhteistyössä. Jokaisella "persoonalla" on kuitenkin oma tehtävänsä. Isä on luonut meidät, Poika lunasti meidät vapaaksi synnistä, Pyhä Henki synnyttää meissä uskon. Tehtävien erilaisuus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että toinen persoona olisi toista tärkeämpi tai parempi. Jokainen persoona tasapainottaa yhteistyötä omalla roolillaan. Samalla tavoin miehellä ja naisella on omat roolinsa ja tehtävänsä.

Havainnollistus: Kuvitellaan, että Jumalan kolminaisuudesta puuttuisi yksi. Jos Isä puuttuu, ei maailmaa olisi luotu. Jos Poika puuttuu, ei ihminen voisi koskaan löytää Jumalaa, koska Jeesus ei olisi korjannut ihmisen ja Jumalan välejä. Jos Pyhä Henki puuttuisi, ei kukaan voisi tietää Jumalasta mitään, sillä Pyhä Henki synnyttää uskon ja opettaa tuntemaan Jeesuksen, joka on ainoa tie taivaaseen.

Samalla tavalla miehen tai naisen puuttuminen jättäisi korvaamattoman suuren aukon ihmiskunnalle annetun tehtävän toteuttamisessa.

KYSYMYKSIÄ:

- Mitä tarkoittaa, että Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen?
- Miten Jumalan kuvana oleminen näkyy ihmisessä?
- Onko olemassa tehtäviä, joita vain mies voi tehdä?
- Onko olemassa tehtäviä, joita vain nainen voi tehdä?
- Mitä tehtäviä mies ja nainen voivat molemmat tehdä?
- Onko joitain tehtäviä, mihin mies tai nainen on sukupuolensa perusteella sopivampi?
- Mitä eri tehtävät kertovat miehen ja naisen arvosta?

HARJOITUS 1:

Kirjoita seuraavanlaisia sanoja esimerkiksi power pointille, liitutaulelle tai fläppitaululle:

Älykkyys, ulkonäkö, luotettavuus, huumorintaju, samanlaiset elämän arvot, raha & omaisuus, usko, keskustelutaidot, syvällisyys, harrastukset, status, kiinnostuksen kohteet, sosiaaliset taidot, perhe, maine, kuunteleva.

Jaa nuorille tyhjät paperit joihin heidän kuuluu kirjoittaa: Mitä ominaisuuksia arvostat vastakkaisessa sukupuolella? Valitse listasta 5 tärkeintä ominaisuutta, joita arvostat vastakkaisessa sukupuolella.

Pohtikaa yhdessä miksi nuorten valitsemat ominaisuudet ovat tärkeitä.

HARJOITUS 2:

TOTTA VAI EI?

- Miehet ovat matemaattisesti lahjakkaita, naiset ovat hyviä kielten oppimisessa
- Naisilla ja miehillä on erilainen huumorintaju
- Naiset ovat parempia ruuanlaittajia
- Kaikki ammatit ovat sopivia, sekä miehelle että naiselle
- Miehet ja naiset ovat yhtä romanttisia
- Miehen kuuluu tehdä aloite
- Naiset haaveilevat naimisiinmenosta
- Miehen pitää elättää perheensä
- Ulkonäöstä huolta pitäminen kiinnostaa enemmän naisia kuin miehiä
- Mies on vahvempi kuin nainen
- Naiset ovat tunteellisempia kuin miehet
- Miehet eivät itke
- Miehen paikka on olla kotona, jotta nainen voi edetä urallaan
- Mies ja nainen ovat yhtä arvokkaita

3 IHMINEN - AINUTLAATUINEN YKSIÖ

Jumala on luonut meidät hyvin erilaisiksi, ainutlaatuisiksi yksilöiksi, heijastamaan erilaisia puolia Hänestä. Kullakin meistä on erilaisia lahjoja ja taitoja, olemme ulkoisesti ja persoonaltamme erilaisia. Paavali sanoo seurakunnasta näin:

1.Kor.12:17-19, 27: ”Jos koko ruumis olisi pelkkää silmää, olisiko silloin kuuloa? Tai jos se olisi pelkkää korvaa, olisiko silloin hajuaistia? Jumala on kuitenkin asettanut ruumiiseen kaikki eri jäsenet niin kuin on nähnyt hyväksi. Jos kaikki olisi yhtä ja samaa jäsentä, olisiko silloin mitään ruumista? Te olette Kristuksen ruumis, ja jokainen teistä on tämän ruumiin jäsen.”

Jumalan hyvään suunnitelmaan siis kuuluu se, että olemme erilaisia. Erilaisina ihmisinä me täydennämme toisiamme.

Myös miehinä ja naisina olemme erilaisia: kaikki miehet eivät ole samanlaisia, eivätkä kaikki naiset ole samanlaisia. Usein kohtaamme erilaisia käsityksiä siitä, millainen miehen tai naisen pitäisi olla: millainen on tosi mies tai tosi nainen. Luonteenpiirteet, harrastukset ulkonäkö, luonne, kiinnostuksen kohteet, käyttäytyminen tai se mitä tekee, voidaan mieltää kuuluvan tiettyyn sukupuoleen. Tällöin puhutaan sukupuolten stereotyyppioista.

Stereotyyppiat perustuvat usein kokemuksiin. Ihminen joka on kohdannut usein miehiä, jotka ovat fyysisesti vahvoja, olettaa helposti, että kaikki miehet ovat fyysisesti vahvoja. Tai ihminen joka on kohdannut paljon naisia, jotka osaavat leipoa pullaa, olettaa herkästi, että kaikki naiset leipovat herkullisia pullia.

Kuten tiedämme, kaikki miehet eivät kuitenkaan ole fyysisesti vahvoja, eivätkä kaikki naiset osaa leipoa. Kuitenkin meiltä vaaditaan ja me vaadimme toisiamme käyttäytymään niin kuin mielestämme miehen tai naisen kuuluu. Sen sijaan, että vaatisimme toisiamme olemaan sellaisia kuin me haluamme **meidän tulisi tukea toisiamme kasvamaan enemmän sellaisiksi, millaisiksi Jumala haluaa.**

1.Sam.16:17: ”Mutta Herra sanoi Samuelille: ”Älä katso hänen kokoaan ja ko-meuttaan, sillä minä en hänestä välitä. Herra ei katso kuten ihminen. Ihminen katsoo ulkokuorta, mutta Herra näkee sydämeen”.

Erilaisuus on rikkautta ja sen takia on tärkeää, että jokainen voi toteuttaa itseään Jumalan tarkoittamalla yksilöllisellä tavalla. Kullakin meistä on erilaisia lahjoja ja taitoja. Otetaan ne rohkeasti käyttöön!

HARJOITUS 1:

Tämän harjoituksen tarkoituksena on saada nuoret pohtimaan sitä, mikä on heidän käsityksensä siitä, mikä on naisellisuutta ja mikä miehisyyttä.

Tarvikkeet:

- Kolme A3 paperia
- Pieniä lappuja

Ohjeet:

1. Kirjoita yhteen A3 paperiin FEMINIININEN, toiseen NEUTRAALI ja kolmanteen MASKULIININEN.
2. Kirjoita pienille lapuille sanoja niin, että jokainen nuori saa kaksi lappua. Voit hyödyntää alla olevia sanoja tai halutessasi keksiä omia.

Luonteen piirteet: Herkkä, temperamenttinen, flirttaileva, ujo, ahkera, laiska, päättäväinen, itsevarma, vahva, lempeä, rohkea, innostava, suvaitsevainen, juoruilija, rohkaisija, iloinen.

Ulkonäkö: Pitkät hiukset, lyhyet hiukset, kalju, parta, hame, mekko, housut, saappaat, silmälasit, korkokengät, korut, meikki, maastopuku, niittivyö, siniset silmät, irokeesi, hajuvesi, partavesi, deodorantti, laukku, reppu.

Kiinnostuksen kohteet: autot, tietokonepelit, neulominen, meikkaaminen, uinti ratsastaminen, leipominen, miekkailu, kalastaminen, roolipelit, korujen tekeminen, mopot, jääkiekon pelaaminen, paini, tietotekniikka, muoti, kiinnostunut omasta ulkonäöstään, musiikki, patikoiminen, kiipeily, baletti, tanssi, telinevoimistelu, jalkapallo.

1. Sijoita A3 paperit lattialle tarpeeksi kauas toisistaan. Jaa nuorille kaksi lappua, joissa on valmiiksi kirjoitetut sanat.
2. Sen jälkeen, kun nuorille on annettu laput, he pohtivat mihin kategoriaan sana kuuluu. Pohdittuaan sanoja, he käyvät laittamassa paperilaput yhden A3 paperin lähetyville.
3. Sitten, kun nuoret ovat laittaneet kaikki paperinsa lattialle, he voivat kierrellä katsomassa erilaisia sanoja A3 paperien lähetyvillä.
4. Lopuksi pohditaan yhdessä:
 - Kukin saa sanoa halutessaan, miksi sijoitti sanansa tietyn A3 paperin lähelle.
 - Olisiko joku sijoittanut jonkun sanan toisen A3 paperin alle?
 - Miksi osa sanoista yhdistetään maskuliinisuuteen, toiset feminiinisuuteen tai ei kumpaakaan?

HARJOITUS 2:

TARINAT

Tarinat edustavat erilaisia nais- ja mieskuvia. Tarinoiden tehtävänä on rohkaista nuorta olemaan rohkeasti oma itsensä niillä luonteenpiirteillä, kiinnostuksen kohteilla ja unelmilla, joita Jumala on hänelle antanut.

Ohjeistus:

Valitse 6-8 erilaista tarinaa. Voit hyödyntää valmiina olevia tarinoita (ks. liitteet) tai olla luova ja keksiä tarinat itse.

1. Tulosta tarinat paperille ja teippaa paperit ympäri huonetta seinille.
2. Ohjeista nuoria lukemaan tekstejä niin, että he pohtivat, onko kirjoittaja nainen vai mies. On tärkeää, että nuoret ovat hiljaa lukemisen aikana. Taustalle voi laittaa rauhallista musiikkia rauhoittamaan tilannetta. Ohjeista nuoret palaamaan omalle paikalleen sen jälkeen, kun ovat saaneet luettua tekstit.
3. Sitten, kun kaikki nuoret ovat palanneet paikalleen, jaa heille kaksi eriväristä pientä paperia. Toinen lapuista kuvastaa naista ja toinen miestä.
4. Seuraavaksi käy tarinat yksi kerrallaan nuorten kanssa läpi. Heijasta tarinat seinälle. Jos siihen ei ole mahdollisuutta, kertaa tekstien sisältö lyhyesti.
5. Jokaisen tarinan kohdalla kysytään nuorelta, onko kyseessä mies vai nainen. Sen jälkeen nuoret nostavat samanaikaisesti jommankumman papereista. Jos tarina heidän mielestään voisi olla sekä miehen, että naisen tarina, he voivat nostaa molemmat papereista.
6. Tämän jälkeen pohditaan jokaisen tarinan kohdalla, että miksi nuoret ajattelevat tekstin kirjoittajan olevan mies tai nainen.

Lopuksi voit muistuttaa nuoria siitä, että luonteenpiirteet, harrastukset tai mielenkiinnonkohteet eivät todellisuudessa määritä miehisyyttämme tai naiseuttamme. Erilaiset asiat eivät itsessään lisää eikä vie pois mieheyttä tai naiseutta. Nämä asiat, harrastukset, luonne ja mielenkiinnonkohteet voivat tukea meitä miehinä ja naisina, mutta ne eivät ole sen ydin. Mieheys ja naiseus on pintaa paljon syvemmällä. Näiden tarinoiden kautta nuori voi huomata, että maailma on täynnä erilaisia miehiä ja naisia - erilaisuus on todella rikkautta! Jumala on luonut meidät erilaisiksi, olemaan Hänen kuvanansa.

4 NAINEN - LUOMISTYÖN KRUUNU

Pohtiessamme omaa naiseuttamme ja sitä millaisia naisia me olemme, on hyvä kääntyä Jumalan puoleen, joka meidät on luonut. Minkälaiseksi naiseksi Jumala on luonut minut? Miten Jumala näkee minut?

LUOMISTYÖN KRUUNU

Kauneus on se ydin, joka on luomissa annettu kaikille naisille. Sitä ei siis tarvitse loihtia, hakea kampaamoista tai mennä kauneusleikkauksiin. Halu olla kaunis on iätön, iästä riippumaton kaipuu. Nainen haluaa olla tavoittelemisen arvoinen ja tulla nähdyksi. Jumalan mielipide luomastaan naisesta on: nainen on **AINA** kaunis:

Laul.1.4:7: *”Rakkaani, kaikki sinussa on kaunista, sinä olet täydellinen”*

Ps.139:14: *”Minä olen ihme, suuri ihme, ja kiitän sinua siitä. Ihmeellisiä ovat sinun tekosi, minä tiedän sen.”*

LUOTU YHTEYTEEN

Ihminen on luotu niin, että hän kaipaa läheisyyttä, ystävyyttä ja romanssia toisen ihmisen kanssa. Tärkeää on, että jokaisen elämässä olisi ihminen tai ihmisiä joiden kanssa jakaa oman elämän iloja ja suruja.

1. Moos.2:18: *”Ei ole hyvä ihmisen olla yksinään. Minä teen hänelle kumppanin, joka sopii hänen avukseen”*

Helposti saattaa kuitenkin käydä niin, että tulee riippuvaiseksi toisesta ihmisestä ja hakee hyväksyntää toiselta ihmiseltä. Toivoo toiselta ihmiseltä vastauksia omiin kysymyksiin kuten: Olenko kaunis? Olenko tarpeeksi valloittava? Hyväksytkö minut?

On tärkeää, että nämä kysymykset ensisijaisesti esitettäisiin Jumalalle, sillä vain Hänessä voi löytää itsensä täysin hyväksyttynä. Jumala rohkaisee meitä toki usein ihmisten kautta ja meitä on kutsuttu puhumaan totuutta jokaisen elämään siitä, että he ovat esimerkiksi kauniita ja arvostettuja. Kuitenkin on tärkeä tiedostaa, että emme hakisi ensisijaisesti hyväksyntää ihmisiltä vaan Jumalalta, joka ajattelee meistä:

Sef.3:17: *”..Sinä olet hänen ilonsa, rakkaudessaan hänen tekee sinut uudeksi, hän iloitsee, hän riemuitsee sinusta”.*

Jumala on valmis käymään kanssamme läpi kipeitä asioita. Jokainen meistä kipuilee erilaisten asioiden kanssa kuten kauneuden, itsetunnon ja sen kanssa, että pidetäänkö minusta. Jumala on valmis käymään nämä asiat läpi kanssamme, jotta voisimme löytää itsemme hyväksyttynä Hänessä.

Hes.36: 26-27: *”Minä annan teille uuden sydämen ja teidän sisimpäanne uuden hengen. Minä otan teidän rinnastanne kivisydämen pois ja annan tilalle elävän sydämen. Minä annan henkeni teidän sisimpäanne ja ohjaan teidät seuraamaan säädöksiäni, ottamaan varteen minun käskyni ja elämään niiden mukaan.”*

Meidän naisten ei tarvitse kokea olevamme tärkeitä ja arvostettuja vasta sitten, kun seurustelemme tai olemme naimisissa. Me olemme täysin hyväksytyjä ja täysin naisia vaikka emme olisi koskaan seurustelleet tai emme koskaan tulisi seurustelemaan.

KUTSUTTU JUMALAN VALTAKUNNAN SEIKKAILUUN

Jumala kutsuu erilaisia naisia Jumalan valtakunnan seikkailuun. On tilaa monenlaisille persoonille sekä lahjoille. **1. Kor.12:12-29**

1. Kor.12: 27: *”Te olette Kristuksen ruumis, ja jokainen teistä on tämän ruumiin jäsen”*

Raamatusta löytyy monenlaisia naisia, joita Jumala kutsui kanssaan seikkailuun: viisaita, rohkeita, uhmaavia, tottelemattomia, vietteleviä, uskollisia, tavallisia, kuuliaisia, rikkaita, kauniita, köyhiä, musikaalisia, johtajia, profeettoja, äitejä, vaimoja, sinkkuja, kuningattaria, ilotyttöjä, taistelijoita, uskollisia Jumalan palvelijoita.

Esimerkkejä Raamatun naisista:

1. **Ruut** (Ruutin kirja): Uskollinen, rinnalla seisova, palvelijan sydän, puhdas, esikuva, leski ja vaimo.
2. **Debora** (Tuom.4): Profeetta, johtaja, ylistäjä, taistelija, vaimo, musikaalinen, rohkea, urhollinen, hänellä oli täysi luottamus Jumalaan, antoi lahjansa käyttöön Jumalan kunniaksi sekä hänellä oli suuri palo auttaa ja palvella Jumalan kansaa. Voimme oppia Deboralta, että nainen voi myös nousta Jumalan työssä yhtä merkittävään asemaan kuin miehet.
3. **Ester** (Esterin kirja): Tavallinen orpotyttö, kuningatar, kaunis, viisas, rohkea, nautti kaunistautumisesta, nöyrä, lempeä sydän ja juutalainen. Hän pelasti kansansa.

4. **Samarialainen nainen** (Joh.4): Hän oli yhteiskunnassa hyljeksitty ja häntä pidettiin saastaisena. Hänellä oli useita suhteita takana miesten kanssa. Hän oli rehellinen Jeesuksen edessä. Jeesuksen kohdattuaan naisen elämä muuttui. Hän oli Jeesuksen rakastama ja kohtaama. Jeesuksen kohtaamisen jälkeen nainen oli: lähetystyöntekijä, sanansaattaja, evankelista ja Jeesuksen seuraaja.
5. **Maria Magdalena** (Esim. Matt.28): Marialla oli palava usko ja rakkaus Jeesusta kohtaan. Jeesuksen seuraaja, todisti Jeesuksen kuoleman ristillä ja myöhemmin Hänen hautaamisensa. Hän näki enkelin, joka ilmoitti Herran ylösnousseen. Maria oli myös ensimmäinen, joka kohtasi ylösnousseen Kristuksen. Hän sai tehtäväkseen viedä muille opetuslapsille sanan Jeesuksen ylösnousemuksesta. Maria oli kokonaisvaltaisesti omistautunut Herralle.

Voimme huomata erilaisten Raamatun naishenkilöiden kautta, että Jumala kutsuu erilaisia naisia mukaan seikkailuun. Samarialaisen naisen tarinasta voimme oppia sen, että menneisyydellämme tai sillä, miten muut meidät näkevät, ei ole väliä. Jumala näkee meissä potentiaalia ja siksi Hän kutsuu meitä seuraamaan Häntä omalla persoonallamme. Hän ei odota, että olisimme täydellisiä, vaan voimme tulla sellaisina kuin olemme. Meidän ei tarvitse siis esimerkiksi odottaa, että Jumala kutsuu meitä vasta silloin, kun olemme naimisissa. Maria, Rahab, Ruut ja Tamar olivat kaikki sinkkuja ennen kuin heidän suurta tarinaansa alettiin kertoa. Me olemme tärkeitä ja korvaamattomia tässä yhteisessä seikkailussa.

KYSYMYKSIÄ

Valitkaa (1-2) Raamatun naishenkilöä ja lukekaa yhdessä Raamatun kohdat, joissa nämä naiset esiintyvät. Voit halutessasi hyödyntää yllä olevia Raamatun henkilöitä. Pohtikaa kysymysten avulla mitä kyseisen Raamatun henkilön kautta voidaan oppia naiseudesta:

1. Minkälainen tämä Raamatun henkilö on?
2. Minkälaisia ominaisuuksia hänellä on?
3. Miksi Jumala on valinnut juuri tämän naisen elämän tarinan meille jaettavaksi?
4. Mitä näiden naisten tarinat voivat kertoa Jumalasta?
5. Mitä voimme naisina oppia tältä Raamatun henkilöltä?

HARJOITUS 1

Tämä harjoitus soveltuu hyvin opetuksen alkuun herättelemään aiheeseen. Aluksi näytetään kuvia erilaisista julkisuuden henkilöistä tai muista henkilöistä.

Kysymyksiä:

- Minkälaisia naisia arvostetaan ja ihaillaan?
- Jos sinun pitäisi nimetä joku kuvan henkilöistä arvostetuksi naiseksi, kuka niistä se olisi?
- Mitä heissä ihaillaan?
- Millainen tai kuka on ihailemasi nainen?
- Minkälaisia piirteitä ja ominaisuuksia on ihailemallasasi naisella?

HARJOITUS 2

- 1) Tytöille jaetaan tyhjät valkoiset paperit
- 2) Ohjeistetaan heitä listaamaan paperille:
 - Kolme asiaa mistä he pitävät ulkonäössään
 - Kolme asiaa mistä he pitävät heidän persoonassaan
 - Kolme taitoa tai lahjaa minkä Jumala on antanut heille
 - Kolme unelmaa mitä heillä on
 - Kolme asiaa missä he kokevat haluavansa kehittyä
 - Kolme asiaa missä he toivovat saavan lisää itseluottamusta
- 3) Jaa tytöt 2-3 henkilöiden ryhmiin, jossa he voivat kertoa toisilleen unelmistaan, lahjoistaan sekä siitä mistä he pitävät itsessään. Tyttöjen ei tarvitse kertoa niistä asioista missä kokevat haluavansa kehittyä tai saavan itseluottamusta. Ne jäävät tytön ja Jumalan väliseksi.
- 4) Tarvittaessa näitä aiheita ei tarvitse käydä läpi ryhmissä vaan ne voi jättää myös kokonaan tytön ja Jumalan väliseksi.

5 MIES - SANKARI?

Pohtiessamme, omaa mieheyttämme ja sitä millaisia miehiä me olemme, on hyvä kääntyä Jumalan puoleen, joka meidät on luonut. Jumala puhuu meille Raamatussa muun muassa Raamatun henkilöiden elämän kautta. Raamatusta löytyy monenlaisia miehiä: urheita, rohkeita, pelkureita, ylpeitä, nöyriä, viisaita, ujoja, suuria, rikkaita, köyhiä, johtajia, sotapäälliköitä, palvelijoita, kauppiaita, kalastajia...

Eräs teema, joka Raamatun henkilöiden kohdalla nousee esiin, on sankaruus. Ihmistä, jota ihailaan, kutsutaan joskus idoliksi tai sankariksi. Sen piirteitä tai ominaisuuksia arvostetaan tai saavutuksia ihailaan. Erään määritelmän mukaan sankarilla on omaa elämää suurempi ja epäitsekäs **päämäärä**. Hän on niin omistautunut päämääränsä saavuttamiseen, että suostuu kärsimään, taistelemaan ja jopa kuolemaan päämääränsä tähden. Psalmin kirjoittaja antaa meille yhden mallin siitä, mikä on sankarin päämäärä:

*Psalmi 45: 4-5: "Vyötä miekka kupeellesi, sankari, pukeudu valtaan ja loistoon. Nouse taisteluun **totuuden ja oikeuden puolesta**."*

Tämän psalmin mukaan sankarin tehtävä on siis totuuden ja oikeuden puolesta taisteleminen. Sankari saavuttaa päämääränsä silloin, kun totuus ja oikeus toteutuvat.

Jeesus oli todellinen sankari. Jeesuksen elämällä oli omaa elämää suurempi päämäärä: Hänen elämänsä tarkoitus oli pelastaa kaikki maailman ihmiset kadotukselta. Jeesuksen tavoite oli myös täydellisen epäitsekäs: Hän pelasti muut, vaikka tiesikin itse kuolevansa. Jeesuksen elämän tarkoitus oli myös taistella totuuden puolesta.

*Joh. 18:37: "Sitä varten minä olen syntynyt ja sitä varten maailmaan tullut, että minä todistaisin **totuuden puolesta**."*

Jeesuksesta sanotaan myös:

*Matt. 12:18-20: "Katso: minun (Jumalan) palvelijani, jonka olen valinnut, minun rakkaani, johon olen mieltynyt. Minä lasken henkeni hänen ylleen, ja **hän julistaa kansoille oikeuden**. Ei hän huuda eikä riitele, ei kuulla hänen ääntänsä kaduilla. Murtunutta ruokoa hän ei muserra, savuavaa lampunsydäntä hän ei sammuta. **Hän on saattava oikeuden voittoon**."*

GIDEON: KERTOMUS ROHKEUDESTA

Jotta sankari voi saavuttaa päämääränsä, hänen tulee nähdä vaivaa. Pyrkiesään päämääräänsä sankari joutuu myös tekemään valintoja ja päätöksiä, joiden suhteen hän on epävarma. Päätöstä tehtäessä ei aina tiedetä mihin se johtaa. Kuitenkin päätöksiä tulee tehdä, jotta päämäärä voidaan saavuttaa. Tähän tarvitaan rohkeutta.

Lukekaa Tuom. 6:11-16.

Herra osoitti Gideonille tehtävän. Vaikka Gideon osoittaa mitä suurinta epävarmuutta ja pelkuruutta, Jumala vakuutti hänen olevan oikea siihen tehtävään. Jumala myös vakuutti sen tehtävän onnistuvan, koska Jumala tietää, etteivät Hänen suunnitelmansa epäonnistu. Jumala olikin valinnut Gideonin toteuttamaan Jumalan omaa suunnitelmaa.

Aluksi enkeli sanoo: "Herra on sinun kanssasi!". Myöhemmin sanoessaan "käytä sitä voimaa, joka sinussa on" Jumala viittaa siihen aiemmin sanomaansa lauseeseen "Herra on kanssasi". Herra antoi siis oman voimansa Gideonille OMAKSI voimaksi! Herran voima oli siis todellisesti myös Gideonin voimaa! Vielä senkin jälkeen Jumala vakuuttaa Gideonille "Kun minä olen sinun kanssasi kukistat midianilaiset".

Herra ei poistanut Gideonin tehtävää, mutta helpotti sitä. Herra ei poistanut haastetta, mutta teki sen saavuttamisen todelliseksi myös Gideonille. Jumala ei poista elämästämme haasteita, sillä ne ovat meille hyväksi! Samoin kuin Jumala antoi Gideonille oman voimansa voimaksi, Hän antaa meille myös oman rohkeutensa rohkeudeksi!

KYSYMYKSIÄ

Kysymyksiä Tuomarien kirjan kohdan käymiseen:

- Miten Herran enkeli puhutteli Gideonia? Miksi?
- Millainen kuva Gideonilla on itsestään?
- Millainen kuva Herran enkelillä on Gideonista?
- Mitä on se "voima, joka sinussa on", mistä Herran enkeli puhuu Gideonille?
- Herra helpotti Gideonin tehtävää heikentämällä midianilaisia, "aivan kuin vastassasi olisi yksi ainoa mies." Miksei Herra helpottanut sitä vielä enemmän, niin että vastassa olisi vain yksi hiiri tai ei mitään?
- Mitä Gideonin kertomus kertoo rohkeudesta?
- Mikä on sinun elämäsi suurin haaste?

HARJOITUS 1

Tämä harjoitus soveltuu hyvin opetuksen alkuun herättelemään poikia aiheeseen. Aluksi näytetään kuvia erilaisista julkisuuden henkilöistä tai muista henkilöistä.

Kysymyksiä:

- Jos sinun pitäisi nimetä joku kuvan henkilöistä sankariksi, kuka niistä se olisi? Miksi?
- Jos kukaan kuvan henkilöistä ei vastaa kuvaasi sankarista, kerro millainen tai kuka on ihaillemanne mies. Luetelkaa piirteitä tai ominaisuuksia.
- Keitä ovat tämän ajan sankarit?
- Miksi he ovat sankareita? Mitä heissä ihailaan?
- Mikä on tämän ajan sankarien päämäärä? Raha? Julkisuus? Arvostus? Totuus ja oikeus?
- Milloin tämän ajan sankarit saavuttavat päämääränsä?

HARJOITUS 2:

Tämä on harjoitus rohkeudesta. Ohjeista nuoret nousemaan vuorotellen tuolille ja sitten kaatumaan taaksepäin kädet levällään, siten että kaksi muuta on ottamassa kiinni. Tämä voidaan myös toteuttaa lattiatasosta.

Kysymyksiä:

- Mitä menetelmä opettaa rohkeudesta?
- Luottaako rohkea ihminen vain itseensä?
- Millaisissa tilanteissa ihminen luottaa vain itseensä?
- Mitä se kertoo ihmisestä, jos hän ei luota muihin kuin itseensä?
- ”Rohkeus ei ole sitä ettei koskaan tunne pelkoa, vaan sitä että päättää toimia pelosta huolimatta”. Pitääkö paikkansa?

6 MIES JA NAINEN AVIOLIITOSSA

Miesten ja naisten erilaisuus tulee näkyviin miehen ja naisen välisessä erityisessä suhteessa, avioliitossa. Kirjeessä efesolaisille Paavali antaakin ohjeita miehille ja vaimoille hyvää yhteiselämää varten.

*Ef. 5:22-23,25: “**Vaimot**, suostukaa miehenne tahtoon niin kuin Herran tahtoon, sillä mies on vaimonsa pää, niin kuin Kristus on seurakunnan pää. - - **Miehet**, rakastakaa vaimoanne niin kuin Kristuskin rakasti seurakuntaa ja antoi henkensä sen puolesta”*

MIEHEN ROOLI

- Miehen rooli päänä perustuu Kristuksen ja seurakunnan väliseen suhteeseen. (ef.5:23)
- Jotta miehen roolia toteutettaisiin oikein, sen tulee perustua Kristuksen esimerkkiin. (ef.5:25)
- Miehen harjoittaman roolin ydin on palveleminen, jossa etsitään toisen, vaimon, parasta, tarvittaessa myös oman itsensä kustannuksella (ef.5:25)
- Päänä olemiseen ei kuulu pakottaminen, sillä myöskään Kristus ei pakota seurakuntaansa. Kristus ei pakota ketään uskomaan itseensä vaan saadaksesen ihmiset uskomaan, Hän osoittaa rakkauttaan.

NAISEN ROOLI

- Naisen rooli avioliitossa perustuu seurakunnan ja Kristuksen suhteeseen. (ef.5:23)
- Jotta vaimon roolia toteutettaisiin oikein sen tulee perustua Kristuksen esimerkkiin, suhteessa Isään Jumalaan. (Jeesus oli kuuliainen Isänsä hyvälle tahdolle viimeiseen asti, Fil.2:8, Luuk. 22:42)
- Naisen harjoittaman roolin ydin on vapaaehtoinen luopuminen omista oikeuksistaan toisen, aviomiehen, hyväksi.

Sekä miehen, että vaimon tehtävässä on kyse **sydämen asenteesta**, itsensä antamisesta toiselle. Molempien roolien esikuvana on Jeesus.

Lisäksi...

Efesolaiskirjeessä esitetyt roolit, ovat puolisoitten välisiä. Niitä ei ole tarkoitettu sovellettavaksi työelämään tai yhteiskunnan muihin rooleihin. Raamatun mukaan yhteiskunnallisten tehtävien toteuttamisessa ei ole sukupuolen perusteella eroja. Parisuhteessa sen sijaan aviopuolisoille annettuja ohjeita kannattaa hyvinkin soveltaa!

KYSYMYKSIÄ

- Mitä mieheltä vaaditaan avioliitossa?
- Mitä naiselta vaaditaan avioliitossa?
- Mitä tämä raamatunkohta kertoo miehestä? Entä miehen tarpeista?
- Mitä tämä raamatunkohta kertoo naisesta? Entä naisen tarpeista?
- Mitä ohjeet kertovat Jumalan rakkaudesta miestä ja naista kohtaan?
- Miksi ohjeet on annettu?
- Mitä rakastaminen on käytännössä?
- Tuleeko miehen kunnioittaa vaimoa?
- Tuleeko vaimon kunnioittaa miestä?
- Miltä sinusta tuntuu, jos joku luopuu omista oikeuksistaan sinun eduksesi?
- Entä jos joku toimii aktiivisesti saavuttaakseen sinulle, eikä itselleen hyötyä?
- Kannattaako näitä ohjeita noudattaa jo seurustellessa? Päteekö seurustelussa erilaiset säännöt?

HARJOITUS 1

1. Tehkää vuorotellen toisillenne teko, jolla osoitatte kunnioitusta.
2. Tehkää vuorotellen toisillenne teko, jolla osoitatte rakkautta.
3. Keskustelkaa:
 - Tuntuiko toisen teko kunnioittavalta/rakastavalta? Miksi?
 - Voivatko ihmiset kokea eri tavalla kunnioituksen/rakkauden osoituksen?

HARJOITUS 2

VÄITTÄMÄT

- Ruusujen tuominen vaimolle/tyttöystävälle on romanttista
- Ulko-oven avaaminen naisen puolesta on kunnioittavaa
- Jatkuva kommentointi Facebookissa kertoo rakkaudesta
- Miehen kuuluu tehdä aloite
- Naiset haaveilevat naimisiinmenosta

HARJOITUS 3

TOTTA VAI EI?

- Miehet ovat matemaattisesti lahjakkaita, naiset ovat hyviä kielten oppimisessa
- Naisilla ja miehillä on erilainen huumorintaju
- Naiset ovat parempia ruuanlaittajia
- Kaikki ammatit ovat sopivia, sekä miehelle että naiselle
- Miehet ja naiset ovat yhtä romanttisia
- Miehen kuuluu tehdä aloite
- Naiset haaveilevat naimisiinmenosta
- Miehen pitää elättää perheensä
- Ulkonäöstä huolta pitäminen kiinnostaa enemmän naisia kuin miehiä
- Mies on vahvempi kuin nainen
- Naiset ovat tunteellisempia kuin miehet
- Miehet eivät itke
- Miehen paikka on olla kotona, jotta nainen voi edetä urallaan
- Mies ja nainen ovat yhtä arvokkaita

MATERIAALISSA KÄYTETTYJÄ LÄHTEITÄ:

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen 1992 käyttöön ottama suomennos.

Janatuinen, Mailis 2007. Sankareita ja pelkureita. Raamatun miehiä Adamista Pietariin. Perussanoma Oy: Kauniainen.

Janatuinen, Mailis 2001. Nainen ja hänen miehensä. Perussanoma OY: Kauniainen

Norvanto, Jukka 1997. Raamattu elämään. Alussa... 1 Moos 1-5. Perussanoma OY: Kauniainen

Norvanto, Jukka 2004. Raamattu elämään. Yhdeksi kansaksi. Efesolaiskirje. Perussanoma OY: Kauniainen.

Hurley, James B 1981. Man & woman in biblical perspective. Inter-Varsity Press: Leicester, Englanti.

Haverinen, Soili & Janatuinen, Mailis 2009. Paimenuus, ihmisarvo ja sukupuoli. Kustannus OY Uusi tie: Helsinki.

Luther, Martti. Vähä katekismus.
<http://www.evl.fi/tunnustuskirjat/vahakatekismus.html>

www.priscilla.fi

Räsänen, Päivi 1991. Jumala loi naisen. Uusi Tie: Helsinki.

Eldredge, John 2010. Villi ja Vapaa. Aikamedia.

Eldredge, Stasi & Eldredge, John 2009. Valloittava salaisuus. Päivä.

<http://www.liisijokiranta.fi/uskonABC/ihminen.htm>

MATERIAALISSA KÄYTETYT KUVAT

Kansikuva: Maija Sarvela

Muut kuvat: Microsoft Wordin ClipArt kuvat

LIITTEET: TARINAT

TARINA 1

”Olen harrastanut tanssia, teatteria, kuvaamataitoa, ryhmäliikuntaa ja kuntosalia. Laulaminen on salainen intohimoni, ja olen aina unelmoinut laulutunneista. Oma ujous, huono itsetunto tai rohkeuden puute ovat kuitenkin aina olleet aloittamisen esteenä. Olen luonteeltani positiivinen, iloinen ja empaattinen. Lisäksi minulla on suuri auttamisen halu ja hoivavietti, jotka ohjasivat minut sairaanhoitajakouluun. Kaveriporukassa minua pidetään pienenä höpsöttäjänä, sekä joskus vähän primadonnana. Pidän esteettisesti kauniista asioista, joten tykkään sisustaa kotia sekä laittautua itsekin. En pidä väkivallasta missään muodossa, ja suljenkin aina silmäni elokuvien väkivaltaisten kohtausten ajaksi. Olen siis todella herkkä, mutta huomaan joskus etten aina anna herkkyyteni näkyä, vaan koen sen rasitteena ja esitän vahvempaa mitä olen. Olen kuitenkin kiitollinen, että olen saanut kannustusta näyttää herkkyyteni. Kiltteyttäni ja lempeyttäni on myös käytetty hyväksi. Ystävät, perhe ja etenkin Jumala, ovat olleet korvaamaton tuki oman identiteetin, itsetunnon ja minäkuvan muovautumisessa.”

TARINA 2

”Harrastan musiikkia monessa muodossa. Olen soittanut rumpuja yli kymmenen vuotta, useammassa yhtyeessä. Kitaraa aloin soittaa ylä-asteikäisenä. Myös laulaminen on ollut itselleni aina todella tärkeää. Nautin siitä, kun saan esiintyä ja huomata sen, että kuulijat nauttivat. Toisaalta jännitän myös paljon ja koen olevani toisinaan esiintymistilanteessa aika ujo. Pidän myös urheilusta. Ennen en halunnut pelata lajeja, joissa on fyysistä kontaktia, sillä en pitänyt rajuudesta ja voimankäytöstä toisia vastaan. Nytkin olen tottunut myös fyysiseen kontaktiin pelitilanteissa. Olen luonteeltani rauhallinen ja herkkä. Tykkään keskustella vakavia ja toisaalta myös heittää läppää. Herkkyys tulee esiin siinä, että koen jotkut asiat voimakkaasti, jolloin minua alkaa itkettää. Olen ollut aina sellainen. Rauhallisuus näkyy siinä, että en hermostu juuri mistään vaan pysyn tyynenä, vaikka minua ärsytettäisiin.”

TARINA 3

”Olen uskossa elävä kristitty, tuleva kirkon työntekijä mutta samaan aikaan myös nörtti (eng. ”geek”, ei ”nerd”) eli harrastan ja pidän erilaisista populaari- ja nörttikulttuuriin liittyviä asioita.

Pari esimerkkiä valaisee varmaan paremmin kuin nuo termit: olen intohimoinen pelinörtti. Erityisesti pidän kortti-, lauta- ja roolipeleistä. Seuraan paljon näihin liittyvää uutisointia ja foorumikirjoittelua netissä ja totta kai pelaan paljon kyseisiä pelejä. Välillä peleihin liittyvä elämäntapa vie täysi menneessään, pystyn kuluttamaan tunti tolkkulla aikaa pelaten ja peleistä puhuen. Pelaan jonkin verran myös videopelejä mutta selvästi vähemmän kuin lautapelejä.

Toisaalta olen myös televisiosarja ja elokuva intoilija, erityisesti kaikki fantasia, yliluonnollinen ja sci-fi teemaiset sarjat ja elokuvat ovat mieleisiä katsottavia. Pyörin paljon netissä keskustelemassa sarjoihin ja elokuvaan liittyvistä asioista. Luen myös paljon fantasia/sci-fi/kauhu kirjoja vapaa-ajallani.

Joskus pelkäsin puhua ”oudoista” harrastuksistani julkisesti, koska pelkäsin ihmisten reaktioita niihin mutta nykyään uskallan puhua niistä avoimesti. Opin, että saan olla kiinnostunut asioista joista muut eivät tiedä tai joita he eivät ymmärrä. Olen myös löytänyt samanlaisia ihmisiä ympärilläni kun olen uskaltanut puhua ”kummallisista” kiinnostuksen kohteistani ääneen.”

TARINA 4

Olen kiinnostunut kaikenlaisesta käsillä tekemisestä. Rakastan ruoanlaittoa, mausteita ja sitä, kun niitä voi käyttää ihan kummallisina tai yllättävinä yhdistelminä leipoessa tai kokatessa. Piirrän ja maalaan toisinaan, neulon hurjasti ja ompelen jonkin verran. Innostun, kun voin antaa jollekin rikkinäiselle tavaralle uuden elämän osana jotakin omituista tuunausprojektiani. Se on varmaankin yksi syy siihen, että keräilen ja säästän paljon sellaista, minkä muut olisivat jo seitsemän kertaa heittäneet roskeen.

Nautin luonnosta ja sen kauneudesta, pienistä yksityiskohdista ja niiden tallentamisesta valokuviiin tai mielikuviin ja tunnelmiin, joihin voin myöhemmin palata. Rakastan auringonnousua ja -laskua, värejä taivaalla, usvaisia aamuja ja sadetta, sekä sitä, kun keväällä ilmassa tuoksuu koivun hiirenkorvat.

Luonnossa liikkumisen lisäksi nautin paljon myös ihan vain kotona olemisesta. Pidän kotoisasta tunnelmasta ja hyvästä seurasta. Joskus viihdyn kuitenkin niin hyvin omissa oloissani, että voisin jopa sanoa olevani jonkin tason erakkoluonne. Ehkäpä meistä kaikista löytyy pieni erakko!

TARINA 5

Olen harrastanut koko elämäni urheilua ja kilpaillut eri tasoilla muun muassa suunnistuksessa, ampumasuunnistuksessa, yleisurheilussa, hiihdossa, lentopallossa ja telinevoimistelussa. Nuorempana kävin pari vuotta pianotunneilla, mutta enemmän urheiluihmisenä en ehtinyt harjoitella läksyjä ja soittoharrastus jäi. Haluaisin silti edelleen osata soittaa jotain instrumenttia. Pidän sosiaalisesta työstä ja minulla on matematiikan ja kemian opettajan pätevyys, sekä nuoris- ja vapaa-ajanohjaajan tutkinto. Tällä hetkellä olen opettajana yläkoulussa. Minulla on usein monta rautaa tulessa yhtä aikaa, mihin osaltaan vaikuttaa se, että olen huono sanomaan ”ei”. Minulla on onneksi hyvä stressinhallintakyky, mihin taas osaltaan auttaa lenkkeily. En ole perfektionisti, mutta pyrin tekemään asiat mahdollisimman hyvin ja tunnollisesti. Mikäli olen luvannut tehdä jotain, niin sen teen. Olen melko järjestelmällinen ihminen ja haluan olla tietoinen asian kokonaiskuvasta. Olen luonteeltani suora ja avoin. En ärsyynny kovin helposti, mutta mikäli ärsyynnyn, niin leppyminen ottaa oman aikansa.

TARINA 6

Olen opiskelija, seurakunta-aktiivi ja lähihoitaja, sekä tunnollinen ystävä, jolle on siunattu laaja verkosto. Nämä roolit täyttävät elämäni ilon aiheilla, mutta myös sitoutumisella. Saan kokea eläväni elämän makuista elämää. Identiteettini on Kristuksessa ja haluan olla rohkaisemassa myös muita löytämään elävän suhteen Jeesukseen, Jumalan poikaan.

Harrastuksia ei varsinaisesti ole, seurakuntatoimintakin ja vastuunkantaminen siellä ovat enemmänkin elämäntapa kuin harrastus. Keittiöpsykologia ja käytännönläheinen teologia kuuluvat vahvoihin mielenkiinnonkohteisiini, joiden pohjalta kirjoitan myös blogia, joka auttaa selkeyttämään runsasta ja syvällistä ajatuskenttäni.

Luonteeltani olen pohtiva, sitoutuva, luotettava ja elämäniloinen, kaikkeen tähän tuo särmää suorapuheisuuteni ja vahva päätöksentekokyky, jotka pääsääntöisesti koen vahvuudekseni, mutta toisinaan myös heikkoudekseni.